

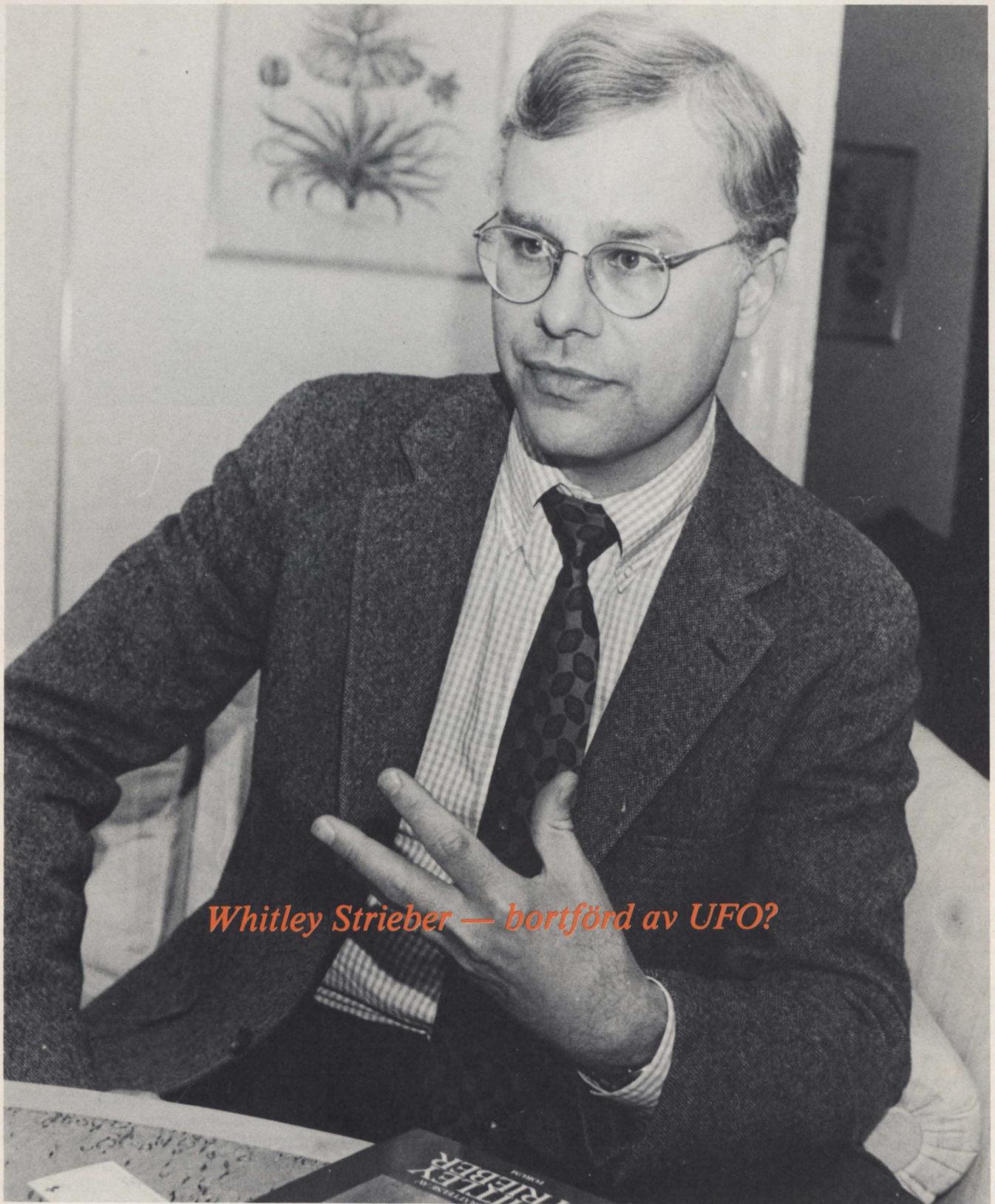
SÖKAREN

1989

ÅRGÅNG 26

NR 1

PRIS 24:00 inkl. moms

Whitley Strieber — bortförd av UFO?

Håkan Blomqvist intervjuar Whitley Strieber. Foto Leif Hallberg, Åby Foto.

Fenomenet Whitley Strieber

Håkan Blomqvist

Är den kände författaren en extremt fantasifull person, en riktig mytoman, eller talar han sanning om hur han fördes bort av främmande varelser?

Det första intrycket är att något inte stämmer. Han ser bara inte ut som en man som kommer med fantastiska historier om kontakter med rymdmänniskor. Snarare som en byråkrat i skatteförvaltningen. Jag kommer att tänka på författaren och filosofen Jean-Paul Sartre i kretsen av sina lärjungar på stamfikat i Paris. Bland alla vildvuxna vänsterradikaler satt den lille Sartre och såg ut som en prydlig bank-

man. Men han var intellektuellt och politiskt sprängstoff, en Voltaire i tjugonde århundradet.

Kanske är också den amerikanske författaren Whitley Strieber sprängstoff, men på ett annat sätt. I oktober 1988 gästade han Sverige för att göra reklam för sin bok "Närkontakt — en sann berättelse", utgiven av förlaget Forum. Jag fick en timmes pratstund med honom på Hotell Diplomat i Stockholm. När-

varande var också journalisten Clas Svahn från Norrbottenskuriren, Inger Sjöholm-Larsson från Forum och fotografen Leif Hallberg.

43-åriga texasfödde Whitley Strieber är — eller snarare var — ett känt och uppskattat namn i New Yorks författarkretsar. Från hans penna har kommit sex skräckthrillers av hög klass, varav några också översatts till svenska. Den kanske mest kända är "The Wolfen",

Whitley Strieber, bortförd av UFO-varelser?

som blev Striebers genombrott som författare. Men han har också skrivit "Nature's end" (om miljökatastrofer) och "Warday" (om kärnvapenkrig).¹

I januari 1987 chockade Strieber sina läsare med en helt ny typ av bok, "Communion: A true story — Encounters with the unknown".² Den drivne skräckförfattaren påstod sig stå i kontakt med UFO-varelser — och inte nog med det, även ha varit ombordtagen på ett flygande tefat och blivit undersökt av små, grå varelser med stora, svarta ögon.

Boken fick strålande recensioner i de flesta stora tidningar och rusade snart upp som etta på bestsellerlistorna. Idag räknar man med att den har sålts i minst sex miljoner exemplar enbart i USA. Och Whitley Strieber har blivit en mediakändis med ett otal TV- och radiointervjuer bakom sig.

— Jag har förstört min karriär som författare. När jag började skriva "Communion" satt jag med tårar i ögonen och tänkte på vad den skulle göra med min karriär — och så blev det. Jag är hånad och hatad i litterära kretsar och behandlas med öppet förakt.³

"Communion" — eller "Närkontakt", som den svenska titeln lyder — är berättelsen om Striebers ombordtagning på ett UFO den 26 december 1985 och hur han genom hypnos fick fram flera "fakta" om den kontakten och ytterligare andra i sitt liv som han varit omedveten om. Det är också berättelsen om författarens desperata försök att förstå och leva med det som hänt honom.

Mitt i natten den 26 december 1985 vaknade Strieber av ett "egendomligt susande, vinande ljud som kom från vardagsrummet i bottenvåningen".⁴ Han befann sig i sin stuga i den norra, glest bebyggda delen av staten New York. I ett annat rum sov hans lille son och bredvid honom hustrun Anne.

Han satte sig upp i sängen och såg en kortväxt gestalt i dörröppningen. Varelser bar en slät, rundkullig hatt och något som såg ut som en skottsäker väst. Den rusade fram mot Strieber som då förlorade medvetandet. I nästa minne befann sig Strieber i rörelse, på väg ut ur rummet. Han vet inte om han bars eller flöt ut. Men plötsligt satt han i en skogsglänta med flera okända varelser runt omkring. Han kände sig helt paralyserad och kunde bara röra ögonen. Plötsligt lyftes han rakt upp och kunde blicka ner på trädkropparna under sig. Vid nästa minnesbild befann han sig i ett rött, runt rum med välv, gråbeige tak. En mängd småväxta varelser rörde sig kring honom med stor snabbhet. Han kände sin personlighet helt upplöst

av skräck.

Så kom en annan "tunn, graciös person", som Strieber uppfattade som kvinnlig, fram och visade honom en grå låda med skjutlock. Varelser öppnade lådan och tog fram en glänsande, hårstråttunn nål.

"Jag blev medveten om — jag tror att de sa det till mig — att de tänkte sticka in den i min hjärna. Om jag varit rädd förut, så blev jag nu helt galen av fasa."⁵

"Ni förstör ett lysande intellekt", var Striebers sista tanke. Sedan hördes en knall följt av en blix och han förstod att de utfört den planerade operationen i huvudet. Därefter blev allt svart. När han blev medveten igen befann han sig i något som liknade en liten operations-sal. Han låg på ett bord och en mängd varelser fanns runt omkring. En av varelserna förde in ett triangelformat föremål i Striebers ändtarm.

"Tydligt var den avsedd för provtagningar, kanske av avföringen, men just då hade jag känslan av att bli våldtagen och för första gången blev jag ursinnig."⁶

På morgonen den 27 vaknade han med en känsla av stort obehag. Minnen av händelsen dök upp efter hand. Strieber kände sig trött och frusen, fick en infektion i höger pekfinger och kände smärta i ändtarmen. Den tredje januari upptäckte hans fru att han hade en knappnålsstor sårskorpa bakom höger öra. Det smärtade i såret. Striebers personlighet urartade mer och mer. Han blev överkänslig, förvirrad och ovänlig. Arbete blev en omöjlighet. Efter fem, tio minuter kunde han inte koncentrera sig längre. Kort och gott, Strieber trodde han var på väg att bli galen.

I en bok "Science and the UFO" hittade han namnet Bud Hopkins, som specialiserat sig på sådana här fall. Efter ett telefonsamtal träffades de den 6 februari 1986.

"Där jag satt i den här mannens vardagsrum och hörde honom säga att jag inte var ensam, att andra gått igenom i stort sett samma sak, så rann tårarna utmed kinderna på mig och jag övergick från att vilja dölja alltsammans till att vilja förstå."⁷

Bud Hopkins hänvisade Strieber till dr Donald Klein vid The New York Psychiatric Institute. Sammanlagt genomgick Strieber fem hypnoser där det kom fram att han träffat besökarna (som han själv föredrar att kalla dem) vid flera tillfällen i sitt liv. Den tidigaste vid tolv års ålder. Hypnoserna ger flera detaljer om händelsen den 26 december. Han beskriver tex varelsernas mycket stora, svarta ögon som får honom att associera till insekter. "Du är vår utvalde", sa-

En trovärdig man? Foto Leif Hallberg.

ger en av varelserna.

Efter hypnosen började Strieber må bättre och han läste all litteratur om UFO han kom över.

Medan han dricker sitt mineralvatten fortsätter Strieber att berätta för mig om de tre gånger han haft fysisk kontakt med besökarna. Den vidare händelseutvecklingen finns med i den nya boken "Transformation: The breakthrough" som vid dags dato (28 oktober) inte nått Sverige. Jag förbryllas över att han, trots den lugna hotellmiljön, verkar så spänd och nervös. Efter alla mediakon-takter borde han vara van vid journalister. Men jag kan inte annat än känna en viss sympati. Om det han berättar verkligen inträffat, skulle det pressa vilken människa som helst till det yttersta.

Vid den andra fysiska kontakten, den 23 december 1986, mötte Strieber bland annat en varelse som var helt lik en jordkvinna. Vid det tillfället tog han med sig sin katt.

— Bakom mig fanns den varelse som hämtat mig från stugan och framför mig, iförd en blå overallliknande dräkt och ett vitt förkläde, en ung kvinna. Hon verkade vara mellan arton och tjugofem och höll en liten apparat i handen.⁸

Kvinnan tog fram ett litet föremål som verkade vara av mässing och tryckte det mot kattens bakben, varvid den genast somnade. Hon pressade sedan föremålet mot Striebers nacke. Sedan minns han inget mer. Bara att han vaknade som vanligt på morgonen.

— Den här kvinnan skulle kunna vandra på våra gator. Hon var av nord-europeisk typ, brunt hår vackert perma-

nentat. Hon såg fin och trevlig ut. Jag tyckte hon hade ett ganska vackert ansikte. Jag studerade henne noggrant under en lång tid ansikte mot ansikte. Vi hade ögonkontakt, för jag ville verkligen ha reda på svaret på den här frågan. (Om det var en vanlig jordkvinna-HB.)

Den tredje och sista fysiska kontakten inträffade i januari 1988. Strax före klockan sex en morgon vaknade Strieber och hans fru av ett ljud som när man blåser i en snäcka. De befann sig i stugan på landet och satte sig direkt upp i sängen när ljudet hördes i rummet.

— Anne tittade på mig och jag tittade på henne och hon sa: Jag tror det är dom. Jag satte på mig morgonrocken och tofflorna och gick ut genom ett skogsparti till en äng dit dom har kommit många gånger. Mina grannar har sett dom där.⁹

Anne vågade inte följa med. Hon stannade för att se till deras lille son. Ifrån skogen såg Strieber ett stort, grått föremål som låg på marken. Framför stod tre figurer också klädda i grått. Han stannade på cirka 150 meters avstånd och vågade inte gå fram längre.

— Jag stannade och väntade några minuter och tänkte att dom skulle komma in i skogen, men dom rörde sig inte. Sedan fick jag känslan att någon var bakom mig. Då blev jag rädd och återvände till stugan. Och det är sista gången jag sett dom.

Förutom dessa tre fysiska kontakter har Strieber varit med om en ofantlig mängd psykiska upplevelser och paranormala fenomen. I själva verket blir det ganska trötta att läsa "Närkontakt" där det ena fantastiska påståendet efter det andra radas upp.

I oktober 1987 tog besökarna med honom på en utanför-kroppen-upplevelse. En smal hand dök upp i luften framför Strieber. Handen pekade på en grå låda på golvet. Plötsligt kände han en väldig våg av sexuell energi och "rullade" ur sin kropp, hela tiden vid fullt medvetande.¹⁰

En kväll i april 1977 hörde paret en röst som inledde en konversation med dem — och rösten kom från stereon.¹¹ Dessutom beskriver Strieber flera oförklarliga tidsluckor då han varit borta och inte vet vad som hänt. Och det här var långt före UFO-kontakterna.

Ännu mera fundersam blir man när författaren beskriver sina infall att berättat fantastiska historier som inte är sanna:

"Jag har massor av gånger berättat historier om hur jag hotades av en gammal bekant från collegetiden, vars förfärliga uppdykande och telefonsamtal drivit oss från vår våning... Men ingen-

ting av det där hände. Det är bara ett försvarsminne, liksom historierna om de sex veckorna i Florens, som inte heller existerade... Varför behöver jag dessa befängda historier? De är inga lögnar — när jag berättar tror jag på dem själv. Jag ljugar inte."¹²

Strieber framstår helt enkelt som en extremt fantasifull person, mycket väl lämpad att skriva skräckromaner, men knappast ett seriöst och pålitligt vittne till en UFO-kontakt. Han verkar ha samma typ av psyke som flera andra kontaktpersoner jag intervjuat, vilka kommer med den ena fantastiska historien efter den andra.

Före intervjun läste jag Striebers suveränt spännande roman "Varulvarna". En stam av varulvar dyker plötsligt upp i New York och sprider död och förintelse kring sig. Lustigt nog finns det påtagliga likheter mellan de varelser som beskrivs i Närbkontakt och varulvarna.

I "Närkontakt" skriver författaren: "Jag återkommer till tanken att de kanske tillhör ett slags insektssamhälle. Om detta är sant är de kanske i själva verket en enda hjärna med miljoner kroppar..." (s. 128) Och vidare: "Om deras intelligens normalt har sin styrka i ett gemensamt medvetande..." (s. 220) I romanen "Varulvarna" står att läsa: "De såg på sin ledare. Han reste ragg och då gjorde de som han. De levde och verkade med en vilja, en känsla, ett hjärta" (s. 63) Temat med okända skrämmande varelser som alltid funnits ibland oss men nu plötsligt dyker upp återkommer i flera av Striebers skräckromaner. Här påminner han om H P Lovecraft, en annan amerikansk författare, som på 20- och 30-talet skrev skräcknoveller, ofta inspirerade av mycket påtagliga drömmar. Tanken att UFO-varelserna är projektioner från Striebers eget undermedvetna ligger nära till hands.

Det är också den teori som psykiatern Ernest H Taves laborerar med i sin recension av Striebers bok i Skeptical Inquirer.¹³ Ärkeskeptikern Philip Klass ägnar ett helt kapitel åt "Communion" i sin senaste bok "Abductions a dangerous game".¹⁴ Han påpekar, förutom de psykologiska problemen, Striebers bakgrund i en mängd olika ockulta grupper — ett faktum som Strieber inte försöker dölja utan öppet berättar om. Han deltog under femton års tid i The Gurdjieff Foundation, som han lustigt nog inte vill beteckna som en ockult grupp. Dessutom har han provat allt från zenbuddhism till häxkonst.¹⁵ Striebers favoritfilosof är den tyske medeltide mystikern Meister Eckhart.

Vad besökarna egentligen är eller kommer ifrån har Strieber inte någon

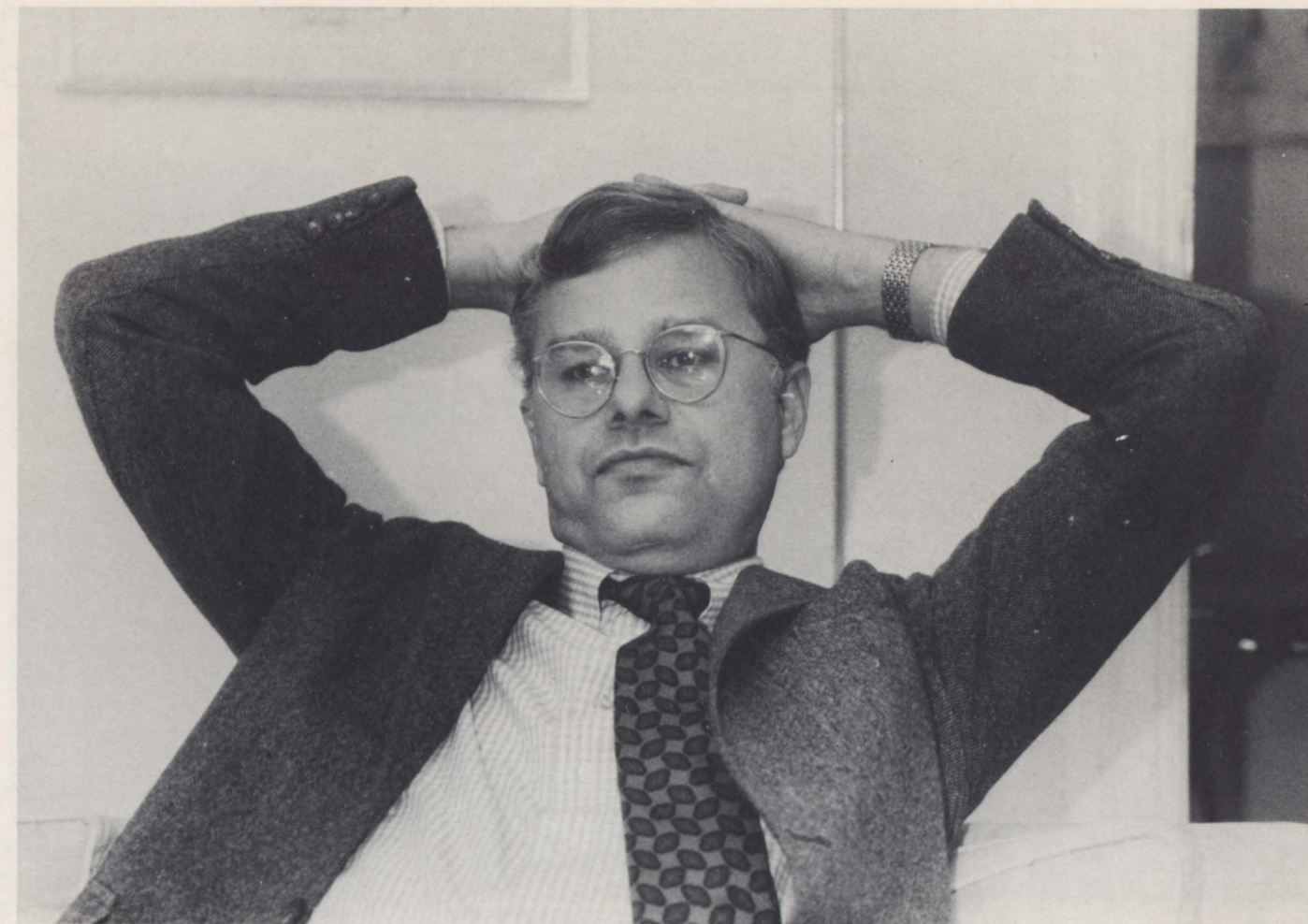
klar mening om. "Kanske kan mycket påtagliga fysiska väsen stiga fram ur det undermedvetna", skriver han i "Närkontakt".¹⁶ Det sista kapitlet — "Tree-nighet" — i boken säger mycket om författarens egen världsbild. Från att ha varit en ganska läsvärd bok blir sista kapitlet ett slags antiklimax med ett virrvarr av mystik, ockultism, symbolik, esoterik, religion och myter. Strieber jämför sin upplevelse med invigning i de gamla mysteriekulterna. "Vi går från tvåsamhetens ändlösa strid till triadens harmoni och sedan till örnens mysterium. Var och en av oss bär inom sig möjligheten till förvandling, till att bli Guds vän, en Fenix som svävar fritt."¹⁷ Och vidare: "... upplevelsen (UFO-kontakten-HB) har sin symboliska medelpunkt i siffran tre och triangelformen."¹⁸

Vi måste konstatera att Strieber i grund och botten är en ockultist och mystiker. Det är naturligtvis inget skäl för att avvisa hans påståenden om UFO-kontakter, men det är inte bra ur trovärdighetssynpunkt. Det är också högst tveksamt om vad som kommit fram vid hypnoserna är verkliga minnen.¹⁹

Vid den för övrigt utsökta middagen på kvällen den 11 oktober på Stallmästaregården råkade Jan Fjellander skratta åt ett av Striebers yttranden. Det skulle han inte ha gjort. Fjellander fick en bestämd tillrättavising av författaren. Så bestämd att Strieber senare ursäktade sig inför middagsgästerna med att han var mycket känslig på den punkten. En annan öm då visade sig vara eventuell inblandning från underrättelseorganisationer. Strieber berättade för mig (under förutsättning att jag stängde av bandspelaren) om sitt goda samarbete med vänner inom NSA — National Security Association. Men när jag tog upp ett amerikanskt kontaktfall (Menger) där Pentagon uppenbarligen hade ett finger med i spelet, reagerade han mycket starkt och bad mig omedelbart byta ämne. ???

Striebers bok säljer mycket bra i Sverige. Efter bara några dagar fick förlaget Forum låta trycka upp en ny upplaga på 8 000 exemplar. Redan har flera vittnen hört av sig till förlaget med liknande upplevelser. Faran är att den här boken startar en våg av vilda påståenden i Sverige där varje underlig dröm och minnesförslut tolkas som kontakt med UFO-varelser.

Extraordinära påståenden måste stödjas av extraordinära bevis, skriver den amerikanske filosofen Paul Kurtz, ordförande i organisationen CSICOP. Det skall bli intressant att se vilka bevis Strieber kan komma med i framtiden.

Vet han själv om det som han berättar, är objektivt sant? Foto Leif Hallberg.

Flera andra personer har sett varelser i stugan i New York. Vid ett tillfälle i juni 1987 fanns nio personer på plats varav tre journalister. Flera av vittnena vaknade på natten och såg varelser. Ett av vittnena var journalisten Ed Conroy från San Antonio, Texas. Han håller för närvarande på med att skriva en bok, "Report on Communion", och i ett telefonsamtal med Clas Svahn bekräftar han händelserna i juni 1987, då hans flickvän såg en av varelserna.²⁰

— Hon beskrev den som en svart varelse med en metallåda i händerna. Ur lådan tog han fram ett par vajrar som han fäste vid hennes högra arm.

Det intressanta med Strieber är att han är välutbildad (University of Texas) och bildad. Han resonerar ofta med sunt förnuft och saklighet om sina upplevelser. Och han vill att det skall forskas i dessa märkliga fenomen. Just på grund av sin bildning skiljer han sig från de flesta UFO-kontaktpersoner. Hans favoritförfattare är diktaren Rainer Maria Rilke som ofta i sina dikter beskriver kontakter med högre väsen. En del av dikten Ängeln, som skrevs i Paris 1906, och som verkligen passar in på Strieber, lyder:²¹

Gestalter fyller rymden vart han vänder, och kallar en, är han beredd att gå.

Men lämna intet i hans lätta händer av det som tynger dig — de kommer då

till dig i natt i brottningskamp och provning och rasar genom huset som en storm och kramar dig i skapelsens bedövning och bryter loss dig ur din fasta form.

På nattbussen hem från Stockholm får jag tid att samla tankar och intryck. En vacker stjärnhimmel breder ut sig över det sömländska landskapet och en kraftfull meteor blixtrar plötsligt fram över himlavalvet. Jag funderar på om det verkligen kommer några främlingar därutifrån eller om alltsammans jag hört i kväll har sitt ursprung i Striebers undermedvetna. Kanske har författaren själv besvarat frågan när han skriver att det kan vara "vår tids centrala arkety-piska och mytologiska upplevelse".²²

Noter

- ¹ Whitley Strieber har tidigare skrivit åtta böcker: The wolfen (1979), sv övers. Varulvarna, Askild & Känekull 1979. The hunger (1981), Black magic (1982), The night church (1983), WarDay (1984), sv. övers. K-dagen, Norstedts 1986. Wolf of shadows (1985), sv. övers. Skuggornas varg, Bonniers Juniorförlag 1987. Nature's end (1986) och CatMagic (1986). En intervju med Strieber gjord i bör-

jan av 80-talet finns i boken Faces of fear av Douglas E Winter.

² Utgiven på förlaget Beech Tree Books/Morrow, New York 1987.

³ Intervju med författaren, 11 oktober 1988.

⁴ Whitley Strieber. Närbkontakt, s. 18.

⁵ Ibid. s. 25.

⁶ Ibid. s. 26.

⁷ Ibid. s. 35.

⁸ Intervju med författaren, 11 oktober 1988.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Strieber, Närbkontakt, s. 123.

¹² Ibid. s. 125.

¹³ Ernest Taves. Communion with the imagination. Skeptical Inquirer, vol. 12, fall 1987, s. 90—96.

¹⁴ Philip J Klass. Abductions a dangerous game. Prometheus Books, Buffalo, New York 1988.

¹⁵ Ibid. s. 129.

¹⁶ Strieber. Närbkontakt, s. 147.

¹⁷ Ibid. s. 252.

¹⁸ Ibid. s. 243.

¹⁹ För en diskussion om Strieber och hypnose: Robert A Baker. The aliens among us. Hypnotic regression revisited. Skeptical Inquirer, vol. 12:2, Winter 1987—88, s. 147—162.

²⁰ Brev från Clas Svahn 14 oktober 1988.

²¹ Rainer Maria Rilke. Dikter. Urval och inledning av Carl-Henrik Wittrock. FIBs Lyrikklubbs årsbok 1988, s. 83.

²² Strieber. Närbkontakt, s. 215.

När Whitley Strieber blev "dödligt rädd"

Skräckförfattare upplevde
fasansfulla händelser i verkligheten

Whitley Strieber är författare, bosatt i New York. Han har bland annat skrivit ungdomsböcker och skräckhistorier och haft betydande framgång i sitt yrke — två av hans verk har filmats — men ingen av hans tidigare böcker har blivit en sådan försäljningssuccé som "Communion", vilken kom ut 1987. Den låg under lång tid överst på bästsäljarlistorna i USA. En svensk översättning, gjord av Karin Coyet, kom på Forum hösten 1988 med titeln "Närkontakt".

"Närkontakt" är en egendomlig bok. Den relaterar verkligen händelser i "the twilight zone", ett verklighetens gränsland, där det omöjliga kanske kan hända. Strieber berättar i en driven, mångordig stil om möten med *aliens*, främmande varelser från flygande tefat, vilka fört bort honom samt undersökt och opererat honom. Skeendet har delvis verklighetskaraktär, men är delvis drömartat.

Det finns kanske tre olika möjligheter att förklara Striebers bok.

1. Han har medvetet hittat på alltihop. Äntligen har han lyckats skriva en riktig storsäljare, som ger pengar.
2. Det rör sig om inre upplevelser, kanske i förening med exterioriseringar, dvs projektioner i den fysiska verkligheten från den psykiska världen. Strieber tror uppriktigt att alla de mentala upplevelserna har ägt rum i den yttre verkligheten. Det betyder inte att han är psykiskt sjuk, även om det finns en abnormitet i hans verklighetsuppfattning.

3. Allt har skett precis så som det berättas.

Kanske kan det vara fråga om en blandning av dessa förklaringar.

För möjlighet 1 talar att Strieber har skrivit skräckhistorier i romanform och att innehållet i "Communion", som han först tänkte kalla "Dödligt rädd", handlar mycket om skräck. Boken ansluter sig alltså i sin typ väl till hans tidigare fiktiva berättelser.

Mot nr 1 talar kanske att Strieber har klarat ett test med lögn-detektor (den metoden är dock mycket omstridd och används aldrig i Sverige) och att han tycks ge intryck av att själv vara övertygad om de främmande varelsers existens. Det är också ett faktum att Strieber haft psykiska problem i samband med upplevelserna och att han sökt psykiater.

För möjlighet 2 talar följande. Man vet att en del människor under djup medvetlöshet haft livfulla, hallucinatoriska upplevelser som varit så tydliga att de synt fullständigt verkliga. Det har exempelvis förekommit att troende besökt helvetet. De har blivit förfärade, och när de återkommit till normalt medvetande har de gått ut och allvarligt varnat sina medmänniskor för den eviga fördömsens möjlighet. Även inom UFO-området torde det finnas fall av denna typ. Amerikanen Albert K Bender, som i en bok berättat om sin kontakt med elaka varelser från planeten Kazik, har nog upplevt alltihop inom sig själv, utan att förstå att det är så, och detsamma kan gälla George Adamski, åtminstone till stora delar. Detta fenomen är kanske ett slags ut-ur-kroppen-upplevelse; de drömartade världar som förekommer, syns för den upplevande

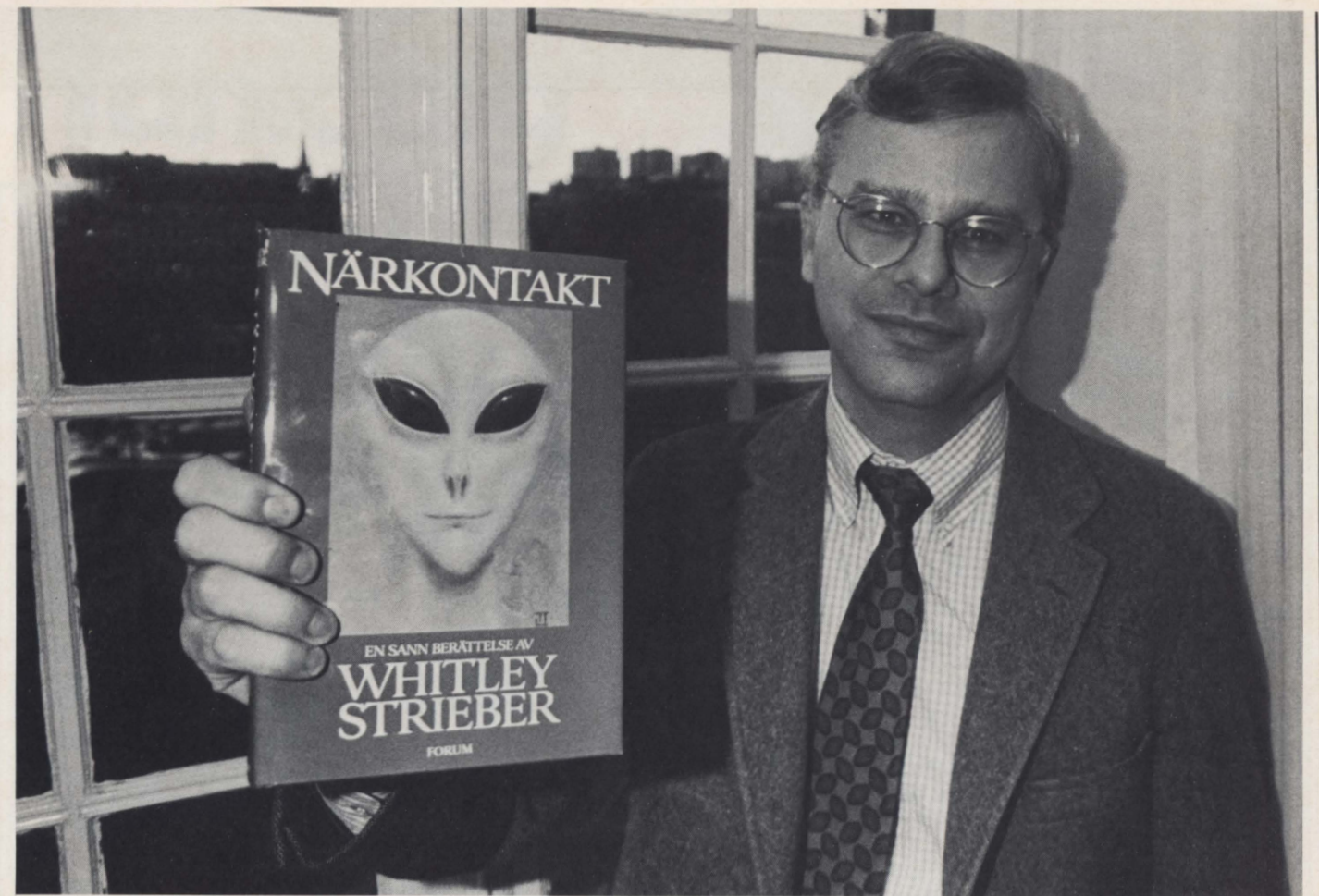
helt verkliga, och det egna medvetandet tycks fungera alldeles normalt.

De händelser, som Strieber relaterar, började faktiskt i hans sovrum! När han först såg en icke-mänsklig varelse, låg han i sängen och trodde att han drömde.

Klart är att Strieber "minns" en del händelser i sitt liv som inte har inträffat i verkligheten. Han säger sig till exempel ha mycket livliga minnen av att ha varit närvarande vid en massaker i Texas, när en krypskytt började skjuta på människor omkring sig — detta har han bland annat pratat om i TV — men vännar till honom kan berätta att han inte alls befann sig på platsen för de händelserna, utan i stället var i deras sällskap! Strieber säger sig vara mycket förvirrad över detta minne, som är klart och levande. Jag tycker att denna osanna berättelse — och ett par andra, som Håkan Blomqvist nämner — kan tas som en nyckel till förståelsen av "fallet Strieber". De egendomliga händelser han beskriver i "Communion" har inte inträffat som vanliga fysiska skeenden. Kanske har upplevelserna ägt rum i Striebers inre, mentala värld. Men det är för den skull inte givet att Strieber är en mytoman; det kan mycket väl tänkas att han faktiskt har upplevt det han berättar om, fastän inte som yttre händelser.

Det finns andra "kontaktade" inom UFO-området som bedömts inte ha kunnat skilja mellan fantasi och verklighet. Dan Fry är en av dem. Sammanblandningen kan kanske ske helt omedvetet.

Själv säger sig Strieber vara till *ättio procent* säker på att främlingarna inte är några projektioner från hans eget medvetande. Han är alltså inte hundra procentigt säker.

Whitley Strieber säger sig ha skrivit "en sann berättelse" om möten med rymdvarelser. Foto Leif Hallberg, Åby Foto.

I Striebers fall tycks det även ha förekommit händelser i den yttre verkligheten, vilka varit relaterade till närkontakt-upplevelserna och observerats av andra — exempelvis skepnader, ljud och ljussken. Det ökar besynnerligheten i hans berättelse. För att försöka förklara detta, om det nu är sant, får man nog lite grand gå utanför dagens vetenskapliga verklighetsuppfattning. Man kan tänka sig att en del av de ofrivilliga fantasierna tränger ut i den fysiska verkligheten och där tillfälligt manifesterar sig som ett slags materiella händelser (exterioriseringar). Detta skulle också kunna vara förklaringen till många andra berättelser om närkontakt, exempelvis svenske Gideon Johanssons och hans sons upplevelse för flera år sedan. Alltihop har i så fall sin rot i vittnets egen själ, men förkroppsligas och kan under en stund observeras även av andra!

Beträffande möjlighet 3 får vi hoppas att den inte är den rätta. Det vore ingen trevlig situation för det känsliga och stolta människosläktet att vara utsatt för icke-mänskliga varelsers godtycke.

Det skall förstås sägas att Strieber inte har något som helst konkret bevis, exempelvis i form av något föremål, på att han talar sant.

Whitley Strieber har själv hela tiden varit mycket frågande inför det han upplevt. Åtminstone skriver han så. Men till sist har han accepterat — om än inte med hundra procentig visshet — att icke-mänskliga varelser besöker oss. Han vet inte varifrån de kommer, men har spekulerat så här: de kan komma från en annan planet eller, trots allt, från jorden eller kanske från en annan dimension av rum-tiden eller från en annan tid; de kan vara mogna former av den mänskliga rasen (medan vi själva är som larver!) eller de kan vara hallucinationer som utlöses av elektromagnetiska anomalier eller bieffeter av något naturligt fenomen; det är också tänkbart att varelserna kommer från vårt eget inre och omedvetet är skapade av oss själva.

Det är inga trevliga främlingar som Strieber berättar om, inte vackra och etiskt högtstående varelser med mänsklig form, som kommit till jorden i det höga syftet att hjälpa oss i vår utveckling, så som i exempelvis George Adamskis böcker. Nej, i Striebers värld är *aliens* småväxta, fula och icke-mänskliga med stora svarta ögonhålor och stort huvud, och de för bort människor mot deras vilja för att ta prover på dem och operera dem. Ingen tycks dock ha kommit till skada. Fler än Strieber har berättat om liknande händelser; han har fått

brev från flera hundra personer som omtalat att de mött *aliens*, och han har träffat några av dem. Strieber uppfattar dock inte främlingarna som onda, trots allt, utan som välvilliga.

Hans åsikt i en intervju att hans möten med främlingarna haft *positiva* följder för honom. Han betraktar nu sina medmänniskor på ett annat sätt än förut. Han ser dem alla som kamrater och inte som olika raser med skilda språk. Varje människa tycks honom idag som en mycket välbekant vän, eftersom han befunnit sig bland verkliga främlingar, varelser som är helt annorlunda än vi. Han har alltså fått en ökad medvetenhet efter kontakten med *aliens*.

Strieber har dimmiga och fragmentariska minnen av de egendomliga händelserna. Han kommer ihåg händelsesnuttar och är osäker på vad som verkligen skett. Det finns många luckor i minnet, något som sägs vara vanligt, när det gäller människor som förts bort av främmande varelser; det antas att minnesfunktionen avsiktligt har blockerats för att hindra de bortförda att erinra sig vad som hänt. För att tömma minnet på dess innehåll har Strieber låtit sig hypnotiseras, och då har en hel del "klarnat". Det är vad han

själv skriver. Men nu vet man faktiskt att hypnos inte är någon kungsväg till sanningen. Åtskilliga experiment och undersökningar har visat att människor i det hypnotiska tillståndet fabulerar omedvetet, även om där också kan finnas märkliga inslag från verkligheten. Man kan faktiskt få nästan vem som helst att under hypnos berätta om kontakt med främmande varelser.

Paul Kurtz, ledare för skeptikerorganisationen CSICOP i USA, tycker att böcker av den typ som Whitley Strieber har skrivit, är "höjden av strunt"; han tillägger att det är möjligt att det finns liv ute i världsrymden men att han inte känner till något verkligt bevis för att jorden har haft besök av utomjordiska varelser.

Andra vetenskapsmän vill förhålla sig öppna och fördomsfria till berättelser från sådana som Strieber. En av dessa är psykologen John Glideman, som bevitnade Striebers psykiska plågor och hans kamp och som inte funnit något om tyder på mental sjukdom hos Strieber. Han jämför "kontaktade" och "bortförda" med våldtäktsoffer och säger att de har haft en mycket otrevlig upplevelse och behöver hjälp.

En person som intresserat sig för berättelser om bortföranden är konstnären Budd Hopkins, som skrivit böckerna "Missing time" och "Intruders" om en rad fall. Han säger att när han såg Strieber första gången, var det en förvirrad och desorienterad man han såg. Striebers familjerelationer utsattes också för starka påfrestningar innan han lärde sig acceptera sin situation, att vara "utvald". Detta tyder förstås på att Whitley Strieber inte medvetet har hittat på sin historia. Men kanske är det omedvetna fantasier?

Man får väl till sist sätta ett stort frågetecken för "fallet Whitley Strieber" och andra liknande. Men Strieber kommer igen. Han har författat ännu en bok om sina upplevelser. Säkert blir den också en bästsäljare. Den heter "Transformation".

SM

Sökare!

Kanske finner du svaret hos
MARTINUS
Vi sänder dig gärna information
om Martinus verk
TREDJE TESTAMENTET
Hälsans Förlag, Vasavägen 9
181 42 Lidingö
☎ 08-767 38 17

Stödföreningen för Djupterapi
Box 7060 20042 Malmö

DJUPTERAPIN

söker inte mentalsjukdomarnas orsak i människans kemi utan i hennes livserfarenhet.

Gå med i Stödföreningen för Djupterapi!

Medlemsavgift 200:-

Informationspaket 20:-

Pg 495 11 33-0 Bg 585-5119

Tel. 040-30 19 19 tisdag 19-20

BUDDHASASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Allt du läst om här har vi
böcker om! Böcker som kan bidra till att du
blir en helare människa! Hos oss hittar du
också vacker, mjuk New Age-musik,
avslappnings- och meditationskassetter
och skivor.

Vi gör även ditt personliga horoskop på vår data!
Valkommen till vår butik på
Drottninggatan 83
(vid Strindbergsmuseet, T Rådmanngatan)
Postadr.: Box 45096, S-104 30 Stockholm
Telefon butik 08-10 96 15, kontor 08-10 69 15

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

☐ Jag vill vara med i Vattumannens kundregister

☐ Jag är speciellt intresserad av .....

Talongen sändes till

Vattumannens Bokhandel, Box 45096, 104 30 Stockholm

TEOSOFI

är inte en nyuppfunnen livsåskådning. Dess tankar kan spåras ända tillbaka till de första mysterieskolorna.

TEOSOFI har en universell karaktär och dess läror överensstämmer med de stora religionernas djupaste grundtankar.

Den forntida Visdomen
— TEOSOFIN —
läs därom i

TIDSKRIFTEN TEOSOFISKT FORUM

som kommer att innehålla bl a följande artiklar:

- Förståelsens bro
- Framstående kvinnor i mänsklighetens tjänst
- Apollonius från Tyana — mystiker och siare
- Den Hemliga Läran och dess författare
- Om stenar kunde tala
- Teosofiska tankar hos Esaias Tegnér
- En själs perspektiv
- Kontinenter och rotraser
- Mystik och vetenskap
- Pico della Mirandola — en märklig renessansfilosof

Prenumerationsavgift:

50:-/år/4 tidskrifter

Postgiro 25 07 65-5

Teosofiskt Forum

Åvångsgatan 13

253 71 Helsingborg

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från
TEOSOFISKA SAMFUNDET —
PASADENA

Pris 60:- för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 11430 Stockholm.

Tänk dig ett bättre liv

KREATIV VISUALISERING

Shakti Gawain

En grundbok i konsten att använda fantasin för att uppnå det man vill i sitt liv. Boken ger kraftfulla metoder och råd hur du förverkligar dina visioner. Häft. 167 sid. Pris 110:-

ATT LEVA I LJUSET

Shakti Gawain

Lär dig att lyssna på din egen inre intuition. Den här boken kommer att bli din vän för livet och som du läser om gång efter gång. Häft. 220 sid. Pris: 136:-

DU KAN HELA DITT LIV

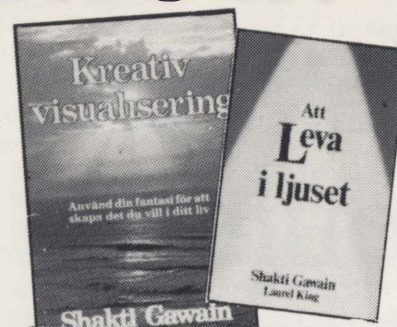
Louise L Hay

Budskapet i boken går ut på att vi är till 100% ansvariga för våra liv. Vi formar med våra tankar det vi kallar framtiden. Och det gör vi här och nu! Boken har blivit en "bästsäljare" i USA. Boken innehåller också en stor referensdel om sjukdomar skapade av våra tankar och hur vi med positiva tankar "affirmationer" kan bearbeta orsaken till dessa sjukdomar. Häft. 230 sid. Pris: 136:-

MUSIKENS HELENDE KRAFT

Hal A. Lingerman

Här får du råd vilken musik du kan välja för olika terapeutiska ändamål för att du ska må bättre. Rikligt med exempel och val inom den klassiska musiken. Inb. 181 sid. Pris: 148:-

Nöjd kund GARANTI!

Du får pengarna tillbaka om du inte är nöjd med våra böcker. Läs boken och gör övningarna och införliva dessa i ditt liv. Uppläver du inte någon förbättring i ditt liv inom 30 dagar får du returnera boken och får pengarna tillbaka.

KURSER I KREATIV VISUALISERING

19-20 feb och 22-23 april i Stockholm. För dig som snabbt vill komma igång med Kreativ visualisering och få stöd i grupp. Kurs 2 dagar. Pris: 700:-
Begär kursprogram.

Vi bjuder på porto om du betalar i förskott på Pg 35 16 37 - 4. Ange vad du beställer samt texta namn och din adress tydligt. Du kan också ringa in din beställning på tel: 0250-42440 (Telsvarare). Du kan dessutom beställa vår utförliga katalog med musikkassetter och hypnosband.

KRISTALL boken

Uma Silbey

KRISTALLBOKEN

Uma Silbey

Den första boken på svenska om hur du använder bergskrystaller för din personliga utveckling. Lär dig hur du kanalisera din energi genom kristaller för att ge kraftfull verkan åt din meditation, dina tankar, för att frigöra kreativ och psykisk energi inom dig. Läs även om hur du programmerar din kristall för att uppnå dina önskningar och mål här i livet. Många övningar. 240 sid. Inb. Pris: 168:-

Uma Silbey, författare till
KRISTALLboken

Nyhet!

Sänd kupongen (eller avskrift) till Energica, Box 8, 794 00 Orsa

☐ Kristallboken, 168:-

☐ Att leva i ljuset, 136:-

☐ Du kan hela ditt liv, 136:-

☐ Musikens helande kraft, 148:-

☐ Kreativ visualisering, 110:-

☐ Kursprogram och katalog

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

TEXTA TYDLIGT

TA ANSVAR FÖR DIN HÄLSA.....

Alternativa metoder till bot och lindring bygger ofta på att man själv tar ansvar för sin kropp. För en god hälsa är det frågan om att bota hela människan och inte bara en sjuk kroppsdel.

Stora Naturläkarboken presenterar en mängd olika naturmedicinska behandlingar och terapier.

Ur innehållet:

- Homeopati
- Akupunktur
- Rolfling
- Healing
- Hydroterapi
- Alexander-tekniken
- Hypnoterapi

Boken har 352 sidor, rikligt illustrerad med teckningar och foton. Inbunden. Cirkapris 310:-

Köp boken i bokhandeln eller
direkt från ICA bokförlag,
721 85 VÄSTERÅS

Att hela sitt liv med Louise L Hay

Carolyn Reuben

LOUISE L. HAY, KVINNA MED POSITIV KRAFT

"Älska dig själv!" är Louise L. Hays enkla budskap, som gjort henne mycket populär. I Los Angeles leder hon sammankomster varje onsdag kväll mellan sju och nio. Dessa kallas skämtsamt "the Hayride". Hennes namn Hay = hö, och ride = åktur. En hayride kan alltså vara när man med häst och vagn kör in höet i ladan. Men vid Louise Hays sammankomster finns varken hästar, vagnar eller hö. I stället följer man stigar till inre, mentala, rum, där betydelsefulla händelser kan inträffa.

Louise L Hay är en sextioårig, gudineliknande blonderad f d modell, som använder sin speciella magi till att hos deltagarna skapa upplevelser utöver det vanliga, upplevelser av kärlek och välbefinnande hos de hundratals män och kvinnor som deltar i de två timmar långa kostnadsfria sammankomsterna. De flesta av de närvarande är homosexuella, och många har aids.

Det hela började ganska blygsamt i januari 1985, när sex unga män med aids bad att få träffas som en grupp en gång i veckan hemma hos Louise Hay. Hon bodde då i Santa Monica och arbetade som terapeut. Hon har utbildning vid Church of Religious Science, Science of Mind College och Maharishi International University bakom sig; dessutom har hon gått kurser som Silva Mind Control, est, Insight och Loving Relationships Training.

Inget av det som Louise Hay säger är nytt eller unikt. Ändå har under de senaste fyra åren hennes absoluta tilltro till den kraft som ligger i att acceptera,

förlåta och älska, och förmågan att tydliggöra dessa begrepp, gjort henne till ledare för ett tvåmiljonerdollar-företag, som innefattar en förlagsdel (Hay House) och en utbildningsdel (The Hay Institute). Hay House utger hennes böcker "Läk din kropp", "Du kan hela ditt liv" och "Jag älskar min kropp" samt hennes kassetband, videoband och affischer. Hay House utger också böcker av andra författare och säljer böcker och kassetter från andra förlag. The Hay Institute anordnar veckolånga intensivkurser, workshopar, studiecirklar och föreläsningar i USA och andra länder.

Även akademiker lyssnar till Louise Hay. Hon har nyligen föreläst för läkare under en konferens om alkoholism och andra former av drogmissbruk, och hon har haft en serie föreläsningar om "aids i Amerika" vid University of California i Santa Barbara.

Flera tusen människor har köpt hennes böcker och band och betalat tusentals kronor för ett par dagar i hennes närvaro. "Ett av de största problemen med aids är skuld, skam och ånger", säger Michael Weinstein, ledare för AIDS Hospice Foundation. "Hon hjälper människor att ta sig igenom detta. Genom hennes process hjälps människor att frigöra rädslan och därmed maximera livet, oavsett hur långt det blir"

Louise Hays liv är som en askungesaga. Hon har själv berättat den i "Du kan hela ditt liv". Den fattiga flickan led fruktansvärt av andras behandling, övervann stor motgång, inklusive cancer, genom hårt arbete och en positiv attityd, förlät skurkarna i sagan och uppnådde till slut lycka och framgång genom att tjäna andra.

Hennes föräldrar skildes när hon var mycket liten, och hennes styvfar plågade henne både fysiskt och psykiskt. När hon våldtogs av en granne vid fem års ålder, trodde hon att hennes olycka var hennes eget fel. Smädelser tillsammans med krav på hårt arbete fortsatte där hemma, tills hon som tonåring rymde hemifrån. Svältfödd på kärlek blev hon gravid och lät, sexton år gammal, adoptera bort sin dotter.

Hon flyttade från Los Angeles till Chicago och New York, där hon blev stjärnmannekång. Hennes liv tog en lycklig vändning, och hon gifte sig med en rik engelsman. Hon umgicks med kungligheter och dinerade i Vita huset, men hennes självkänsla var fortfarande svag. Hennes man skilde sig från henne. Hon fann ny mening med livet i en "metafysisk healingkyrka", Church of Reli-

gious Science, i New York, där man lärde ut positivt tänkande och personligt ansvar.

Louise Hay var en skönhet som nått framgång genom sitt utseende, men hon insåg att vägen till fortsatt personlig resning fanns i själens värld. Så hon följde de kyrkliga studierna, tills hon blev legitimerad rådgivare och därefter präst. Inom sin kyrkas ram började hon undervisa och ta emot klienter. 1980 flyttade hon tillbaka till Los Angeles, där hon öppnade praktik. Genom böcker, kurser, kassetter och rådgivning gav hon hopp och uppmuntran åt aids-drabbade.

Hennes budskap har inte ändrats med åren. I botten hos alla ligger tanken "jag duger inte", hävdar hon. Hennes idéer sattes på prov 1976, när hon fick diagnosen cancer i underlivet. "Cancer", skrev hon senare, "är en sjukdom som uppkommer i djup förbittring, vilken undertryckts under lång tid tills den bokstavligen fräter bort kroppen... Om jag opererade bort cancern utan att ändra det mentala mönstret som skapade den, skulle läkarna få hålla på och skära i Louise, tills det inte längre fanns någon Louise att skära i." Med hjälp av en neoreichiansk terapeut förläste hon ilskan inom sig och hatet mot sig själv, som funnits instängt i henne sedan barndomen. Hon använde också bland annat zontterapi behandling tillsammans med en förändring av dieten och näringstillskott för att avgifta kroppen och stärka immunförsvaret. Hon använde sig också av visualiseringar för att rikta helandet åt det håll hon önskade. Efter sex månaders känslomässig, andlig och kroppslig rengöring kunde läkarna se att cancern var borta.

Hon har visserligen helat sig själv, men hon helar inte någon annan, understryker Louise. Hon är rådgivare och lärare, inget annat. Men hon är mycket populär. Hennes handbok om läkekraften i att älska sig själv, förlåtelse och affirmationer, *Du kan hela ditt liv*, har i USA sålt i nära 400 000 exemplar sedan den publicerades 1984.

Förra året gav Louise Hay ut en bok för aids-drabbade: *The AIDS Book: Creating a Positive Approach*. Men hon påpekar att trots att hennes engagemang för aids-drabbade har gett henne internationell ryktbarhet, så är detta bara en liten del av hennes verksamhet.

Du kan hela ditt liv handlar om de tragiska följderna av brist på självkärlek, vilket Hay anser är roten till alla problem. Men negativiteten yttrar sig

inte hos alla i kroppsliga symtom, förklarar hon. Hos en del tar den sig uttryck i brist på pengar, hos andra i olyckliga relationer, hos åter andra i någon form av dålig hälsa.

Du kan hela ditt liv handlar också om att själv ta ansvar för sitt liv. Louise Hay har en orubblig tro på att det är våra attityder som skapar våra upplevelser. Hon tror att vi fungerar som antenner. Ur universums uppsjö av möjligheter tar vi upp de signaler som svarar mot vårt sinnestillstånd. På så sätt kommer en människa vars sinne är inställt på att hon skall utnyttjas att dra till sig någon som kan tillfredsställa detta. Det kan vara en ficktjuv, en bilskojare eller någon som misshandlar henne. Likaså kan fattigdom vara ödeläggande. Orsaken till ständig fattigdom hos en person är mer brist på självkänsla än brist på tillgångar. Så här skriver Louise Hay i kapitlet "Välstånd" i *Du kan hela ditt liv*:

"Första gången jag hörde tanken att 'universums överflöd räcker till alla', tyckte jag det var löjligt. 'Titta på alla fattiga människor!' sa jag till mig själv. 'Titta på min egen dåliga ekonomi!' Det gjorde mig endast arg att få höra: 'Du skapar din egen fattigdom!' Det tog mig många år innan jag insåg och accepterade att jag var den enda personen som var ansvarig för min brist på välstånd. Jag tänkte och tyckte att jag var 'ovärdig' och 'oförtjänt', att 'det är svårt att komma över pengar' och att 'jag har inte talang och anlag', och dessa tankar höll mig fast i ett mentalt system av 'att inte äga'."

Med en visknings hastighet började Louise Hays onsdagsträffar att fyllas med aids-drabbade, deras älskare och vänner. Träffarna blev allt mer populära, och hennes bostad räckte inte till. De blev tvungna att flytta, först till ett omtyckt homosex-gym och därefter till en park. Nu håller de till i en rymlig lokal i västra Hollywood.

Västra Hollywood är känt som ett homosex-centrum i utkanterna av Los Angeles. Befolkningen där är till 20–30 procent homosexuell. På trottoarkafeerna ses manliga par vid nästan varje bord.

The Hayride-gruppen är en självhjälpsgrupp, som bildat modell för aids-sjuka över hela USA. En sådan är Healing Circle i New York, där upp till 400 människor brukar samlas tre gånger i veckan sedan ett par år.

En typisk kväll i Los Angeles består församlingen av män och kvinnor med aids, vänner och föräldrar till de drabbade samt friska homosexuella. Kvällen

"Älska dig själv!"

fylls av berättelser; människor talar i mikrofon om vad de tänker och vad de gjort, de ber om hjälp och ger råd. En man från Chicagosäger att hans föräldrar behöver någon att prata med om hans homosexualitet och hans aids. Någon berättar för honom om en grupp som kallas Mothers of AIDS Patients, som han kunde ta kontakt med. En kvinna tar mikrofonen och berättar med darrande röst att trots flera äktenskap är det först här som hon kunnat uppleva den förbehållslösa kärlek som tidigare bara hennes mamma gett henne. Och så presenterade hon sin mamma, som satt bredvid henne denna kväll.

Deltagarna är olika slags människor i olika åldrar. Där finns flintskalliga män mellan 40 och 60 år och ungdomar som nätt och jämnt kommit ur tonåren, med hår ned till axlarna. Jeans verkar vara uniform för de flesta, men det finns en och annan slips och kostym, troligen på dem som kommer direkt från arbetet. Kvinnorna är i minoritet, men är ändå ganska synbara i gruppen.

— Det är sex månader sedan jag fick min diagnos, rapporterar en ung man med obehärskad upphetsning, och nu har sjukdomen gått helt tillbaka!

För att dela med sig av sin glädje sjunger han en lång, underbar sång som han skrivit själv.

Längst bak i salen står ett halvt dussin massagebord, så att healing kan pågå samtidigt som själv-berättelserna fortsätter. Kvinnor och män sluter sina ögon och håller sina händer över kropparna på borden. Några gör reiki, ett slags energikanalisering, andra använder kristaller, vilka de tror kan intensifiera och fokusera livskraft ur universum till de sjuka. En blek, mager man med tunna hårtestar hostar tjockt gång på gång där han ligger. Han är uppenbarligen svårt sjuk.

Detta är en plats där man kan slappna av, släppa på sitt försvar och säga vad helst man har på hjärtat. En man klagar över att det inte längre finns mattor och kuddar till dem som är alltför sjuka för att sitta på stolar. Han undrar också var de rullstolsbundna, som brukade finnas där, tagit vägen. Vad har hänt? Det tycks honom att atmosfären i gruppen blivit så "uppåt" att de allvarligt sjuka inte längre känner sig emotionellt och fysiskt trygga där. Louise Hay tackar honom för att han uttryckt vad många andra känner.

Emellanåt sjungs det vid nedtonad belysning:

— Jag förlåter mig själv, förlåter alla andra, förlåter allt jag upplevt. Jag är fri.

Detta sjungs som ett mantra och upp-

repas tills det nästan hypnotiserar. När rösterna dör ut, säger Louise Hay:

— Förlåtelsens kraft befriar oss från det förflytnas slaveri. När vi träder in i nuet, obelastade av gamla smärtor och förtrytelser, är vi fria. Det är vi själva som måste släppa taget... Ta en person som det är särskilt svårt att förlåta! Säg: Jag är villig att förlåta... Låt de negativa banden mellan er brytas!

Samma morgon har Louise Hay officierat vid en begravning för en man som dött i aids. Mannens partner sedan tio år går fram och sätter sig bredvid Louise för att tala till gruppen.

— När vi kom hit för ett år och två månader sedan, sökte vi tröst, och vi fick det, säger den efterlevande. Det var här vi fick kraft att klara ännu en vecka.

Louise verkar känna att denne unge man har svårt att bli fri från sin smärta. Hon säger mjukt:

— Vi klarar oss så gott vi kan... Ingen har hanterat detta förut... Vi behöver utrymme i våra hjärtan till gråt, till att släppa fram de här känslorna. Några klarar det bra och några lämnar planeten. Det är så det är.

Louie Nassaney, 33, drabbades av Kaposi sarkom, en cancer som har med aids att göra, för fem och ett halvt år sedan. Nu är han ett mönster av hälsa och talar ofta i Louise Hays ställe till gruppen runt om i USA. Nassaney säger helt sakligt om sin rådgivare:

— Jag hade förmodligen varit död nu, om jag inte träffat henne.

Han hänstuffer på det faktum att efter sju månaders interferonbehandling vid UCLA drog läkarna slutsatsen att det inte fungerade. I stället för att få kemo-terapi och radioaktiv strålning vände sig Nassaney till Louise Hay.

— Hon lärde mig helande inre bilder och meditation och uppmanade mig att gå till en dietist för att kontrollera vilka vitaminer och produkter som kunde stimulera immunförsvaret, förklarar han.

Varje kväll innan Nassaney somnade, lyssnade han på Louises healingkassettband. Han visualiserade att hans sjukdom försvann, medan han mentalt sudade ut den med ett radergummi. Hans läkningskur tog sex månader av hårt arbete, inklusive förändrad diet, kroppslig genomarbetning och själsterapi. Idag har sjukdomen förvandlats till en ofarlig ärrvävnad.

För bara några månader sedan trängdes Louise Hays personal på omkring 18 personer i tre rum. De växte ur det utrymme på mindre än ett år. Nu har hon 22 anställda och kontorslokaler på 500 kvadratmeter, som kostar

Vad menas med att älska sig själv?

Louise Hay svarar så här: — Att uppskatta vem du är, att sluta kritisera dig själv och helt enkelt tillåta dig själv att vara. Om du känner att du tar hand om dig själv, slappnar du av mer i livet. Men om du inte litar på dig själv, får du problem. Du grälar på dig själv, super dig full eller äter för mycket.

Kan inte älska dig själv-principen leda till att många älskar sig själva och struntar i andra?

Louise Hay: — När du verkligen älskar dig själv kan du varken skada dig själv eller någon annan. Jag talar inte om narcissism, arrogans eller liknande, för det är inte kärlek, utan rädsla. Jag talar om att omhulda den person du är. Ur det växer känslor att du vill hjälpa andra människor. Och du gör det inte för att du "bör" göra det, utan för att du bryr dig om, för att du verkligen bryr dig om.

11 000 dollar per månad att hyra.

Det är inget vanligt kontorsjobb som pågår här. Klockan fem i nio har man morgonsamling, där de som har lust kan börja dagen med meditation och affirmationer. I ett fönster hänger en affisch i glada färger med budskapet: "Jag har aids. Krama mig. Jag kan inte göra dig sjuk." I kökskåpet står det koppar med sådana ord som "Kärlek är en gåva, lossa banden" och "Du är bäst".

När Louise Hay öppnar ett personalmöte kan det gå till så här: Gruppen står i ring och håller varandras händer. Några sluter ögonen, medan Louise säger:

— Var och en av oss är ett uttryck för Gud... Vårt arbete är välgörande för planeten. Vi är tacksamma att ha nått så här långt.

Ovanstående är en förkortad version av en artikel i East West Journal, juni 1988, översatt av Gunnel Nilsson.

Louise Hays bok *Du kan hela ditt liv* kan erhållas från Energica Förlag, Box 8, 79400 Orsa. Tel 0250-424 40.

Ael Gi

TRÄDENS PLANET

en främmande besökares rapport om Jorden (80 s A5 limbind). Pris 32:- portofritt. Inbet. på postgirokonton 75 26 49-4.

MAXIMS FÖRLAG

Box 32007, 126 11 STH, Tel 08-42 96 10

De ursprungliga tantriska meditationerna förmedlade av vår tids yogier

Inget kan jämföras med en personlig träning och vägledning för den som verkligen vill lära känna yoga och meditation.

Swami Janakananda är förmodligen den enda i Europa som undervisar i hela den stora Kriya Yoga. Det krävs ett särskilt kunnande och helt speciella villkor för att kunna hålla på med en så djupgående undervisning. Vår internationella kursgård Håå i Småland och lärargruppen möjliggör denna transformerande upplevelse.

Vi har intensiva internatkurser på olika nivåer. Från 10 dagar till 3 månader - en unik tilldragelse inom modern yoga och meditation.

«3-månaders kursen tycks ha en förmånlig psykofysiologisk effekt på elevernas autonoma nervsystem och hjärna. Balansen i dessa två viktiga system blev på ett avgörande sätt förbättrad ... mot en generellt bättre avspänning och stabilitet samt mindre ångest och oro hos eleverna vid kursens slut.» (Psykolog E. Hoffmann)

Upplev Yoga Nidra

Ett kassettband som får dig att ligga stilla med slutna ögon - och lyssna!

«Detta band är en hit, om man kan tala om hit inom avspänning.» (A. Thompson, terapeut och New Age bokhandlare i England)

SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA

Håå Kursgård, 340 13 Hamneda. Tel. 0372 - 55063

Vi har även kvällskurser i Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg och i flera städer i Småland och Halland, samt veckoslutskurser i olika delar av landet. Ring gärna och begär broschyrer och ytterligare information på tel. 0372-55063.

Inre Harmoni

En livsbejakande metafysisk/esoterisk uppslagsbok subjektivt skriven utifrån författarinnans egen livsfilosofi och erfarenheter.

Kristina Wennergren bor sedan 1981 i USA. Regelbundet leder hon kurser och håller föredrag på hälsohem och kursgårdar i skandinavien.

"Alla människor verkar längta efter Inre Harmoni. Denna bok är ämnad att vara en vägkarta. Många vägar kan leda till samma mål. Det viktiga är att göra det till en angenäm resa genom livet utan smärta och onödigt lidande. Det handlar om Den Nya

Tidens sätt att tänka. Att se sig själv ur ett kosmiskt perspektiv. I boken tar jag upp New Age-begrepp. Metafysik. Esoterik. Mänskliga rättigheter. Mänskliga beteenden. Gamla uttryck och myter. Andlig psykologi. Kosmiska Lagar. Vishetsregler. Etc."

576 sidor
185:-

Portofritt vid förskottsbetalning till postgiro 51 52 62-4. Skriv din best. på avin.

Kassetter med Kristina Wennergren

Ledda visualiserande meditationer:

Band M1. Statyn Band M3. Möt din andlige guide
Band M2. Skolhuset Band M4. Färghealing
(samma meditation på båda sidor, du slipper backspola banden)

Affirmationsband:

Band A1. sid A Vad är affirmationer?
sid B Positiv Programmering

Föredrag:

Band F1. Introduktion till Färgernas Psykologi

Kassetterna kostar 125:-/st förutom meditationskassetterna som kostar 100:-/st. Musik av Mårten Ronsten

Regnbågsterapi
Stålhandskegatan 14 D
417 10 Göteborg

Telefon 031- 22 37 99

BESTÄLLNING

Ja, jag beställer följande mot postförskott (porto tillkommer):

___ st Boken Inre Harmoni — den nya tidens sätt att tänka
___ st Band M1 Statyn ___ st Band M2 Skolhuset
___ st Band M3 Möt din andl guide ___ st Band M4 Färghealing
___ st Band A1 Affirmationer ___ st Band F1 Färgernas Psykologi

Namn _____
Adress _____
Ort _____

Healing

I Sverige finns numer rätt många helare. Sökaren har träffat en av dem. Han vill sprida kännedom om healing och utbilda helare i vårt land.

Sven-Bertil Andersson är helare (eng healer). Han håller också föredrag och kurser om healing.

Det var för några år sedan som han helt överraskande upptäckte att han hade en healingförmåga. Han var tillsammans med några goda vänner, och de undrade om han var sjuk, eftersom han var så varm. Ett litet experiment visade att värmen från hans kropp även kändes genom en tidning.

Sven-Bertil märkte också att han kände en värme från kamraterna i närheten och att värmen kändes olika från olika delar av kroppen; det visade sig att där de hade ont, där erfor han en starkare värme.

Samtalet gled över på healing, och Sven-Bertil blev ombedd att känna efter på ryggen hos en man, om han förnam något. Det gjorde han. Det kändes särskilt varmt nertill på mannens rygg. "Det stämmer precis!" sa denne. "Jag har njurproblem." Kamraten bad Sven-Bertil att hålla handen på det stället. Det blev väldigt varmt i handen, och kamraten sa att det kändes skönt och ville att "behandlingen" skulle fortsätta.

Nästa dag skulle den här mannen hålla ett föredrag. Sven-Bertil berättar:

— När han kom in i lokalen, tittade han mycket mörkt på mig, och jag undrade varför. "Roland, vad är det?" undrade jag. "Vad har du ställt till med mig?" sa han. "Jag har varit uppe och kissat hela natten!"

— Jag kände mig väldigt skyldig, men det visade sig sedan att han blev av med sina njurproblem. Den händelsen blev en vändpunkt för mig.

Sven-Bertil blev nu intresserad av att ägna sig åt healing. Många människor är ju sjuka och behöver hjälp, och de legitimerade läkarna kan

ofta inte göra något. Han sökte upp en kvinnlig helare i Göteborg och fick av henne veta att han hade en mycket stark healingförmåga. Hon tog honom med till en spiritualistisk förening, där hon var medlem. Spiritualismen var något nytt för honom, men den stämde rätt väl med de teosofiska tankarna och med Martinus kosmologi, som han hade studerat litet grand.

Hos spiritualisterna fick Sven-Bertil en lärare, som lärde honom healingens grunder. Och så började han läsa böcker om healing — allt han kom över — inköpta i bokhandeln Näckrosen.

1985 började Sven-Bertil hålla föredrag om healing och undervisa elever.

Han berättar:

— Jag försöker lära eleverna att få igång de läkande energierna i människokroppen och även undervisa dem om hur de skall undvika att dra på sig sjukdomar, när de helar.

Kan vem som helst bli helare?

— Ja, alla människor har kraften, mer eller mindre. För den som vill ägna sig åt healing, gäller det att vidareutveckla en helt naturlig begåvning.

— Helaren är ingen mirakelman, utan han hjälper den naturliga läkekraft som finns inom varje människa.

Sven-Bertil säger också att det finns osynliga länkar mellan människor. De finns mellan mor och barn exempelvis. En del människor har omedvetet utvecklat detta. Om en människa verkligen bryr sig om en annan, så tycks en sådan länk bildas. Denna naturliga förmåga att bilda en länk till andra kan utvecklas.

— Alla levande varelser tycks påverka varandra i någon mån. En större medvetenhet om detta gör att man kan påverka mera och få igång en naturlig läkeprocess.

Healing kan göras på två olika sätt: på avstånd och vid närkontakt.

— Vid fjärrhealing tänker man på den som skall helas. Hur stort avståndet är tycks inte spela någon roll, och inte heller om det finns några "hinder" mellan helaren och den sjuke. Man behöver inte känna till namnet på den som skall helas eller ha något fotografi av personen, utan det räcker med att man har någorlunda reda på vem det är, så att man kan tänka sig en kontur. Sedan visualiserar man att personen blir frisk.

Och närmetoden, hur går den till?

— Den innebär att man befinner sig i omedelbar närhet av den som man vill hjälpa, och så försöker man med visualiseringar få igång energierna: man tänker sig att det går läkande energier genom kroppen. Men olika helare arbetar på litet olika sätt.

— Man kan göra så att man föreställer sig det sjuka stället och att det går en energi genom det som en ljustråle. Man tänker sig inte att man tar kraften från sig själv, för om man gör det, finns en risk att man tröttnar ut sig och blir sjuk. Man tänker sig att man är ett med allt, och låter ljus från universum gå genom det sjuka stället, eller genom hela kroppen på den hjälpsökande. Man överlämnar sig åt något högre, sitt överjag, om man så vill, eller Gud, och föreställer sig att kraften går genom ens egna händer. Man kan tänka sig exempelvis en grön läkande energi, eller en orange — någon färg man tycker om. Man kan också visualisera sina handchakras som blommar, som öppnar sig.

— Man kan med handen känna efter var det är varmt eller kallt, och så kan man försöka jämnar ut detta genom rörelser ovanför det sjuka stället. Man kan också lägga handen direkt på och låta litet värme gå in i kroppen. Sedan håller

man på tills man tycker att det känns klart. Det kan ta från en minut till en halvtimme.

Fungerar det alltid?

— Ibland gör det det. Men ofta behövs flera behandlingar för att få resultat. Och ibland kommer det sjuka tillbaka efter en tid.

För vår vanliga uppfattning verkar det egendomligt att en persons tankar och föreställningar kan påverka en annan persons läkeprocesser. Men, säger Sven-Bertil, det är tydligt att det psykiska och det fysiska hänger intimt samman.

— Fast, tillägger han, ingen vet egentligen *hur* healing verkar. Man vet bara att det fungerar.

Det finns dock en del som tyder på att healing aktiverar elektromagnetiska fält i kroppen. En helare har berättat för Sven-Bertil att hon förr brukade bära en guldkedja, när hon gav healing. Det fick hon sluta med för det bildades spår, nästan brännsår, efter kedjan. Själva har Sven-Bertil märkt att ett digitalur, som han har, har börjat visa fel tid, när han glömt att ta av det vid healing.

Sven-Bertil berättar om professor Björn Nordenström vid Karolinska sjukhuset, som funnit att där något är sjukt i kroppen, såsom sår och tumörer, där uppstår en liten elektrisk spänning, som kan mätas. Så länge denna spänning inte har utjämnats, kvarstår sjukdomen eller skadan.

Björn Nordenström säger att det fordras tre saker för bot: tillförsel av näring till cellerna på det sjuka stället, utförsel av avfallsprodukter och gifter. För detta finns ett elektriskt transportsystem, som han kartlagt. Nordenström började experimentera på djur genom att föra in platinaelektroder i ett teflonhölje och sända likström i närheten av sjukdomen för att underlätta utjämningsprocessen.

Vad som hände var att de sjuka ställen började tillfriskna.

Så bra! Här hade gjorts en betydande vetenskaplig upptäckt. Nu blev väl alla glada? Inte alls! Nordenström ville testa sin upptäckt på människor, men läkarna var på förhand ytterligt skeptiska. Han fick bara göra prov på patienter som var förklarade obotliga. Av 26 sådana patienter kunde han hos 12 få tumörer att minska i storlek eller helt försvinna.

Tyvärr stämmer professor Nordenströms resultat inte med den bild av hur människokroppen fungerar som är helt dominerande inom skolmedicinen. Så han har blivit en mycket "kontroversiell" person. I Sverige hör man inte

Sven-Bertil Andersson

mycket talas om honom, men i utlandet finns ett betydande intresse för hans forskning.

Nordenström har också funnit att vissa vävnader i kroppen är mer ledande för elektrisk ström, medan andra är mindre ledande. Han fann bland annat att blodkärlens väggar är isolerande medan blodet leder ström, vilket man tidigare inte vetat. Dessa isolerade ledande "kablar" förbinder sig med ledande stråk i underhuden till slutna strömkretsar.

Dessa stråk kan vara förklaringen till de meridianer som akupunktörerna talar om.*

Vilka sjukdomar kan man behandla framgångsrikt med healing?

Sven-Bertil svarar att han inte vet var gränserna går, att olika helare är bra på olika saker men att healing tycks ha en särskilt stor betydelse vid psykosomatiska åkommor. Och de flesta, kanske alla, sjukdomar har en psykisk sida, även exempelvis cancer.

Kan man bota återkommande perioder av depression?

— Helaren kan ta bort symptomen, men depressionen kan komma tillbaka. För att bli varaktigt befriad från depression måste man gå till grunden med sin syn på sig själv i universum. Det gäller att ta bort de skyddsmekanismer man skapat inom sig, de spänningar som byggts upp. Det verkar som om varje upplevelse vi har inom oss på något sätt

registreras i kroppen. Någon har sagt att människokroppen är som en frusen dröm: vad vi varit med om ligger kvar på något sätt i kroppen som minnen. Muskelspänningarna är indikationer på de sinnesspänningar som ger upphov till sjukdomarna genom att de blockerar ett fritt och naturligt läkande energiflöde i kroppen. Healing kan tillfälligt ta bort spänningarna, men vi måste gå till botten med orsakerna till depressionen, som kan vara upplevelser tidigare i livet, återuppleva dessa händelser och se att de faktiskt inte var så farliga.

Det gäller alltså att målmedvetet arbeta på en förändring av vårt sätt att tänka och känna.

— Detta gäller för övrigt alla sjukdomar. Jag tror inte att healing kan åstadkomma något bestående, om inte individen förändrar sin syn på sig själv och sin attityd till omvärlden. Grundorsaken till sjukdom finns alltså i psyket. Man måste se över sitt liv, sin livssituation, annars kommer det onda tillbaka igen.

Finns det bevis för att healing verkar?

— Ja. Harry Edwards, som var den mest kände helaren i England, samlade tusentals fall, ofta med läkarintyg före och efter behandlingen, men det engelska läkarsällskapet tillbakavisade dem alla. Han hade långa listor, som han överlämnade till läkarsällskapet — men de bortförklarade allt. Ingenting kunde accepteras som bevis för healing.

— När läkare i allmänhet ställs inför

Medium för universums kraft

uppgiften att healing har gjort en patient frisk, säger de kanske att det rör sig om en "spontan förbättring", placebo-effekten eller att tidigare läkarbehandling antligen har gett effekt.

Dr William Nolen skriver i sin bok "Healing: A Doctor in Search of a Miracle" att "hälften av de patienter som söker läkare har sjukdomar som läks av sig själva". Så, oavsett vilken behandling man ger dessa patienter, blir de bättre. Helare kan alltså få positiva resultat i femtio procent av fallen, även om de inte gör något verkningsfullt, menar dr Nolen.

— Men, säger Sven-Bertil Andersson, trots en utbredd skepsis till healing i medicinska kretsar får idag helare verka på de engelska lasarettens. Och engelska läkare får remittera patienter till helare.

Har det gjorts några vetenskapliga undersökningar om healing?

— Ja. Det bästa beviset för healingens effekt är bakterieförsök. Man har använt standardiserade bakteriekulturer och gjort experiment med utspädd formalinlösning. Normalt blir bakterierna utslagna efter några minuter. Men om en helare behandlar bakterier, klarar de sig mycket längre.

— Den amerikanske biologen Bernard Grad har gjort försök med möss. Han skar bort små bitar av huden på 300 djur och fann att såren läkte mycket snabbare än hos en kontrollgrupp, när en helare behandlade djuren genom att hålla sina händer runt deras burar. En intressant detalj var att de djur som behandlades av *skeptiska* studenter klarade sig *sämre* än djuren i kontrollgruppen.

— Detta kanske visar att man kan inverka både positivt och negativt på människor.

Sven-Bertil Andersson understryker till sist att det är viktigt att healingverksamheten inte blir kommersialiserad. Han säger att i spanktalande länder har

Sven-Bertil Andersson har haft olika yrken. Han har arbetat en hel del utomlands, ofta som radiotelegrafist, bland annat tre år i Afrika för FN och Röda Korset. Han har varit försäljare och försäljningschef och haft egen firma, har kört taxi och varit översättare från telex på en morgontidning. Han har studerat sociologi vid Göteborgs Universitet.

man en gammal tradition att det finns en skål vid dörren, där patienterna lägger vad de själva vill.

Vid ett besök i Karlstad behandlade Sven-Bertil Andersson min rygg, som jag haft stora besvär med under några år. Till min förvåning blev jag helt bra. Därefter har det onda återkommit mer och mer, men ryggen är ännu efter en månad bättre än före healingen.

SM

* Idagsidan, Svenska Dagbladet hade en stor artikel om Björn Nordenström den 1 oktober, 1988, skriven av Anita Lagercrantz-Ohlin. Han är föga känd i Sverige. I utlandet har intresset varit större. Det har varit program om honom i engelsk, amerikansk, australiensisk och italiensk TV. Den amerikanska vetenskapliga tidskriften Discover hade 1986 en stor artikel om hans forskning under rubriken "Den elektriska människan". "Han hävdar att han i människokroppen funnit ett hittills okänt universum av elektrisk aktivitet som är själva grunden för de helande processerna i kroppen och som är avgörande för både välbefinnandet och blodcirkulationen", skrev Discover.

Om du vill ha kontakt med Sven-Bertil Andersson, kan du skriva hans namn på ett kuvert samt Sökarens adress, så vidarebefordrar vi brevet. Bifoga ett frankerat svarskuvert med din egen adress på!

Lotusblomman

— bokhandeln med böcker om personlighetsutveckling, filosofi, religion, astrologi, terapi, meditation m m.

Öppettider

Vardagar 12—18

Lördagar 10—13

Västergatan 8,
352 30 VÄXJÖ
Tel 0470/847 98

RICH but UNHAPPY or SLEEPLESS

Dr Mishra, Great Indian Yogi, can help you; open your heart to him and feel good!

Some Swedish newspapers about dr Mishra:

Kvällsposten: Kasta pillren och andas ut. Han kom på ett nytt sätt att lösa sömnproblem.

Aftonbladet: Rätt andningsteknik kan ersätta sömnpiller.

Saxons: Andra gången Saxons reporter prövade metoden somnade han inom loppet av några minuter.

Sydsvenska Dagbladet: Han (en patient på Karlsvikshemmet) somnade nästan omedelbart och sov i åtta timmar.

Fees as a present for a year 50 000:-
Dr Mishra, Stadiong 55 B, 217 62
Malmö. Tel. 040-13 59 56.

Jättesuccé i Sverige: Horoskop!?

Doktor Aseem Singh vid New Delhi-universitetet och hans fantastiska horoskop fortsätter att göra succé världen över. På över 20 sidor får du veta astrologins syn på:

- \$ din personlighet
- \$ ditt kärleksliv
- \$ din nuvarande situation
- \$ dina lyckotal
- \$ spel, resor, kärleksäventyr, chanser, mm mm
- ♥ din karaktär
- ♥ hur du kan förbättra ditt liv
- ♥ din framtid
- ♥ ditt arbete och din ekonomi

Över 20 sidor spännande läsning som bara handlar om Dig. Uppgifterna bygger på en kombination av modern astrologi och tusenårig orientalisk astrologi och visdom. Doktor Singh har forskat i detta ämne i många år och bland annat jämfört gammal astrologi hos så skilda kulturer som t.ex. europeiska 1600-talshäxor, bergsfolk i Himalaya, sydamerikanska indianer m fl.

Jag blev helt chockad över hur träffande han beskrev min person, säger Elin Larsson i Hågersten. Jag tvivlar på att mina föräldrar och syskon skulle kunna beskriva mig så bra. Och jag lärde mig saker om mig själv som jag inte visste, jag fick flera tankeställare och mitt liv har blivit bättre, fortsätter den 34-åriga tvåbarnsmamman.

Doktor Singh bor numera på Costa del Sol i Spanien och ställer där djupanalyser å 1.000.- US. dollar åt kändisar och miljonärer. Han är mycket efterfrågad och populär. Det som vi erbjuder Dig här är en normalanalys som bygger på uppgifterna i nedanstående kupong enligt ett program som han har gjort. För att få ner priset har vi tagit datan till hjälp med de astrologiska uträkningarna. Direkt efter utskriften raderas alla uppgifter om Dig automatiskt. Dr. Singh håller också på med forskning. Bland annat bedriver han jämförande studier i astrologi och grafologi. Vill Du hjälpa honom?

SPECIALERBJUDANDE: Du får 100:- i rabatt

- Om vi får ringa upp Dig efter 1-2 månader och höra vad Du tycker om horoskopet och hur det stämde.
- Om Du bifogar en lapp där Du skriver "Detta är min handstil" (Eventuellt bifogar vi en tolkning av din handstil.)

Visste du att du har en BIO-RYTM?!

Har du märkt att ditt liv går i vågor, att allting ibland är uppåt och livet flyter, och ibland är det tvärtom? Då har du också upptäckt att du har en biorytm.

Om du lär känna din biorytm kan du planera ditt liv bättre. Du blir lyckligare, mer framgångsrik, mer attraktiv, mer tursam mm. om du gör de rätta sakerna vid de rätta tillfällena.

Det finns flera "klockor" inom dig. Alla har sin egen dygnsrytm, kvinnor har sin månads-cykel, för att nämna några exempel. Men vi har också en psykisk, en fysisk och en intellektuell berg- och dalbana inom oss. Sinsemellan har dessa kurvor olika perioder. När alla tre samverkar så mår vi bäst. Vi har också kritiska dagar och

perioder då vi bör undvika vissa saker. Du har säkert märkt att även om man gör rätt, men tillfället är illa valt, så misslyckas man. Det behöver du inte göra mer.

Vi beräknar din biorytm med hjälp av data för din närmaste framtid. Du får också kurvan förklarad i ord på ett sätt som är lätt att förstå, och dina bra dagar särskilt utpekade.

Miss inte chansen. Du blir mer framgångsrik i kärlek, vänskap, affärer och arbete om du känner din biorytm.

Ja tack, skicka mig mot postförskott min biorytm med avseende på mitt psykiska, fysiska och intellektuella välbefinnande. Jag önskar min biorytm för tolv månader framåt = 199:- inkl. porto.

Namn .....

Adress .....

Mitt födelsedatum (nödv. för beräkning av kurvan).

Kön: ☐ Man ☐ Kvinna

År Mån Dag

Gå även att fäga i kuvert och sända till EUROPEAN ASTRO CENTER, Box 43060, 0 72 Stockholm.

Inget porto.
L.F. SVECIA
betalar.

L.F. Svecia
European Astro Center

SVARFÖRSÄNDELSE
Kontonummer 78140001
100 72 STOCKHOLM

KVIGÄRDE KURSGÅRD

Utanför Stockholm

Låga priser — möjlighet till självhushåll

Kontakta Sunna Cronstedt 08/33 27 64

Dalai Lama hälsar på Anna Bornstein, som just kommit ut med en bok om Dalai Lama och den buddhistiska vägen, och tittar i boken.

Dalai Lama en fredens man

Jan Bärmark

Dalai Lama förkroppsligar för tibetanerna kärleksfull medkänsla, i buddismen symboliserad av Chenrezig, medkänslans Buddha. Dalai Lama är en titel som säger att bäraren äger en ocean av visdom. Titeln gavs den tredje Dalai Lama av mongolhärskaren Altan Kahn 1578 som djupt imponerades av buddistmunkens Sönam Gyatsos alla styrka.

Historien om Dalai Lama börjar emellertid redan på 1300-talet med en munk vid namn Gendyn Drub (1391–1474). Om honom berättas det att han föddes under mycket enkla förhållanden i ett kostall. Redan som liten beskrevs han som inställd på att leva ett religiöst liv och sattes också i unga år i kloster av sin mor. Gendyn Drub blev snart känd som en munk med stor and-

lig resning och djupa kunskaper i buddismens filosofi.

Som 25-åring kom han i kontakt med den store reformatorn Tsong Khapa, en vida ryktbar munk som ägnat sitt liv åt att ta fasta på det bästa i de olika tibetanska buddistiska skolorna och sammansmälta detta till ett harmoniskt helt. Framför allt är han känd för att ha fört den sk lam rim-traditionen vidare. Lam rim betyder stegvis väg och innebär att allt Buddha undervisade om kan ses som goda råd för hur vi steg för steg skall träna vårt sinne så att vi kan övervinna dess huvudfiender självupptagenhet och självömkan.

När Gendyn Drub kände att han närmade sig döden lovade han att komma tillbaka i en ny gestalt för att kunna hjälpa andra. Han gav också vissa tecken på hur och var man skulle finna honom igen. Redan 1475 föddes den andre Dalai Lama. Också han fick sin skolning i kloster från unga år. Studier i buddismens filosofi varvades med perioder av meditation under vilka den unge munken fick smälta filosofin och i sitt sinne göra den till en levande verklighet.

Det är med den tredje Dalai Lama som traditionen egentligen utgår. Det var han som fick titeln. Hans föregångare fick den så s postumt. Den tredje Dalai Lama, Sönam Gyatso (1543–1588) är känd för sitt arbete *Essensen av raffinerat guld*, i vilket han visar hur alla buddistiska läror hänger samman och hur man kan tillämpa dem på ett meningsfullt och effektivt sätt. Det guld

det talas om i titeln syftar på att alla levande varelser inom sig bär möjligheterna att likt Buddha bli upplysta.

Dalai Lamorna uppvisar alla starka personligheter. Den femte var inte bara en religiös ledare, utan också en statsman. Den sjätte Dalai Lama (1683–1706) är ett fall helt för sig. Till skillnad från de övriga, som i mycket unga år installerats i sin roll, levde han hos sina föräldrar fram till tonåren och undervisades under den tiden i buddismens filosofi av sin far. Väl installerad som Dalai Lama vägrade han att ta munklöften, något som upprörde många känslor i Tibet både i klostren och bland lekmän.

Inte nog med det, han vägrade att bo i det jättelika Pothalapalats och föredrog att leva i ett litet tält i närheten. På nätterna sägs det att han tog sig ned i Lhasa för att träffa kvinnor. Kvar efter sig lämnade han ett antal kärleksdikter där han skriver om hur hans tankar ibland går till någon älskad kvinna när han sitter och lyssnar på någon filosofisk undervisning. Bland tibetanerna var han mycket älskad.

Den nuvarande Dalai Lamas svar ger prov på en stor pedagogisk skicklighet. Det är ingen lätt uppgift att förmedla en för västerlänningar så främmande tro som dessutom rymmer så många och subtila föreställningar. Styrkan i Dalai Lamas pedagogik, liksom i hans föregångares, är den starka betoningen av att buddismen är en praktisk levnadsfilosofi. Dess mål är att utveckla visdom och medkänsla. Vad som är specifikt för buddismen är de speciella metoder som den utvecklat. Dalai Lama framhåller alltid en meditation som går under namnet "ge och ta". Den består i att önska att alla andra människors lidande och bekymmer kom mig till del så att de kunde känna lycka och att all min lycka kom dem till del.

Med hjälp av meditationer som denna skall sinnet successivt avvänjas vid den självupptagenhet vi alla har. All olycka kommer av att vi sätter oss själva i första rummet. All lycka kommer av att vi sätter andra i första rummet.

Praktisk visdom innebär att allt i vår vardag kan användas i meditationen. Alla motgångar och svårigheter blir hjälpmedel på vägen. De erbjuder oss tillfällen att utveckla tålmod, generositet och medkänsla. Övningar som dessa vilar på en filosofisk grund som kort kan beskrivas sålunda: Alla levande varelser har inom sig buddanaturen, men eftersom de är omedvetna om detta klänger de sig fast vid föreställningen om ett begränsat inneboende och av sig

själv existerande jag. Resultatet av denna okunnighet är självupptagenhet och självömkan och från dessa som man säger psykiska gifter kommer hat och aversion, stolthet och begär och därmed lidande för oss själva och andra. Mekanismerna bakom lidandets uppkomst och upphörande kallas karma, orsak och verkan.

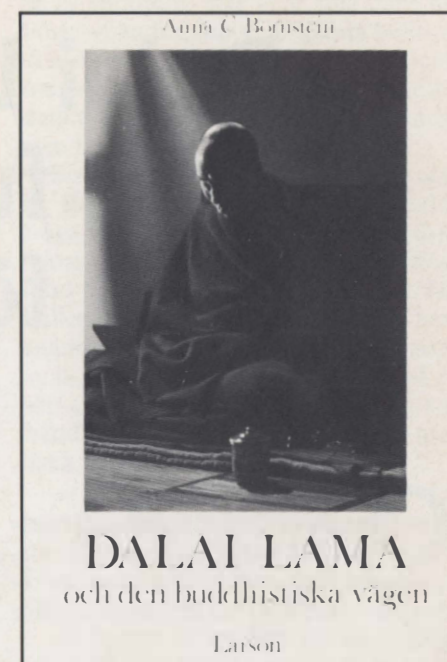
Inför frågan om man inom buddismen tror på Gud svarade Dalai Lama att Gud är er tro, min är karma. Det är genom att övervinna de psykiska gifterna som vi kan bli fria från lidande. Först genom en intellektuell och känslomässig förståelse av sinnets natur kan vi övervinna vad man inom buddismen kallar "skymmande slöjor och störande känslor".

Ett av de många tibetanska ord som finns för meditation är *gom* som betyder vänja sig vid. I meditationen skall vi vänja sinnet vid att tänka oegoistiska tankar. Vi skall vänja oss vid att se på alla levande varelser som en mor som gett oss kärlek och värme och tänka att vi nu har möjligheten att ge tillbaka något av detta.

Vår nuvarande Dalai Lama föddes i Tibet i juni 1935. Större delen av sitt liv har han tvingats leva utanför sitt hemland. Tendzin Gyatso, som han heter, brukar ofta säga att man skall vara tacksam mot sina fiender, för utan dem skulle man inte få möjlighet att utveckla tålmod. Man skulle också kunna uttrycka det så att vi skall vara tacksamma mot kineserna för att de invaderade och ockuperade Tibet, för detta har inneburit att Dalai Lama och tusentals andra tibetanska buddister kommit till västerlandet där de kan undervisa om Buddhas lära.

Den nuvarande Dalai Lama påminner om den förste. Han är född i enkla förhållanden och har i likhet med Gendyn Drub förmågan att förmedla abstrakta och komplicerade filosofiska idéer på ett enkelt, konkret och humoristiskt sätt. Alltsedan Dalai Lama tvingades fly från Tibet har han rest runt världen.

Heinrich Harrer möter Dalai Lama redan på 1940-talet i Tibet och beskriver honom som en vetgirig pojke, ivrig att lära sig om verkligheten utanför Tibet och mycket road av tekniska uppfinningar. Harrer berättar i boken *Sju år i Tibet* om hur Dalai Lama ber honom undervisa i engelska. Dalai Lama har fortfarande samma nyfikenhet kvar. För att få nya perspektiv träffar han gärna vetenskapsmän och har tex samlat experter på artificiell intelligens i Dharam-

sala i Indien, där han nu bor. Det har redan skrivits ett par omfattande biografier om honom.

Hösten förra året utkom en svensk bok, Anna C Bornsteins *Dalai Lama och den buddhistiska vägen* (Larsons). Det är en utomordentligt välskriven bok som tecknar ett nyanserat porträtt av Dalai Lama och förmedlar en god bild av buddismens tankar. Anna Bornstein har intervjuat Dalai Lama och hennes frågor går in på väsentliga och centrala frågor, som exempelvis meditationens betydelse, den andliga utvecklingens vägar, Buddhas liv och den åttafaldiga vägen, innebörden i läran om icke jaget osv.

Det är för att undervisa om saker som dessa som Dalai Lama besökte Sverige i höstas. Runt om i världen växer det i dag fram centra där västerlänningar kan lyssna på undervisning om buddismen, reflektera och meditera över den. Utanför Fellingsbro finns ett buddistiskt center där Dalai Lama under sitt Sverigebesök invigde ett fredsmonument. I Stockholm gav han undervisning och träffade en rad representanter för flykting- och fredsfrågor. Överallt dit han kommer är han en talesman för freden och som sådan en självklar kandidat till fredspriset.

Anm. Jan Bärmark är docent i vetenskaps-teori vid Göteborgs universitet.

Dalai Lama i Sverige drog fulla hus — med sunt förnuft och värme

Om du är sjuk, illa behandlad eller har andra svåra problem — var lugn och glad! Varför? För om du redan har problem, varför lägga till fler genom att må dåligt!

Med sådana uttalanden, som är så självklara men så sällan efterlevs av oss vanliga, att de förefaller oss absurda vid första intrycket, har Dalai Lama varit i Sverige och satt sina spår. Längre efteråt, eller åtminstone till klockan sex på eftermiddagen, som någon skrev på den förträffliga Idagsidan i Svenska Dagbladet, går man och tänker på den helige mannens kloka ord, och kanske t o m lever efter dem — tills de invanda tankarna och känslorna återtar de förlorade positionerna. Men på något sätt har de förlorat lite av sin kraft. Begreppen, som Dalai Lama ställt på huvudet (eller är det de upp-och-nedvända begreppen han ställt rätt?) har kanske ändå slagit någon liten rot i den själsliga blandmyllan.

— Var tacksam för dina fiender, för de kan mycket bättre än dina vänner lära dig tålmod och ovillkorlig kärlek! är ett annat typiskt Dalai Lama-uttalande.

På sin dåliga engelska och med sitt enkla, barnalika uttryckssätt planterade Dalai Lama under sina olika framträdanden tankefrön, som växer mer eller mindre hos dem som tog emot dem — vid Stupa-invigningen i Fellingsbro, under presskonferensen på SIPRI, vid Konserthusets offentliga föredrag och vid Storkyrkans Samling för fred.

Någon grät hejdlöst av lycka och rörelse, lutad mot en vägg vid Hötorgscity, efter att ha upplevt "den buddistiska munkens" — som han kallar sig själv — starka andliga utstrålning. Andra sågs mera oberört köpa sig en varm korv och ta tunnelbanan hem, som efter en vanlig bio-föreställning.

Många i den andligt intresserade världen anser Dalai Lama vara en av de få nu levande personer som, i ordets rätta

Dalai Lama under presskonferens på SIPRI. Foto Åsa Freij.

Åsa Freij

bemärkelse, kan kallas upplysta. En del av dessa sågs bland publiken vid varje framträdande — angelägna om att inte missa ett enda ögonblick att vara i hans närhet vid det unika tillfälle då han besökte Sverige.

Inte så få av hans svenska beundrare har även besökt hans exilort i Indien, eller rest till något annat land, när han tidigare gjort turnéer i världen. Skulle man då inte ta tillvara allt som gick, då han faktiskt stod mitt ibland oss?

— Nå, känns det annorlunda nu? frågade vi en ung dam, som var på väg hem efter en lång, kall och regnig dag i Fellingsbro och kämpade med några reskamrater för att få den sladdande bilen upp ur leran på åkern som tjänat som parkeringsplats.

— Ja!

— Hur?

— Lättare. Lyckligare. Lugnare. Jag är tacksam över att ha sett honom.

Andra svor som vanligt, får man förmoda, över en situation som den med bilarna och lervällingen. Fortfarande tycktes problemen ha det dominerande greppet över känslolivet. Men det var ändå med viss försiktighet man klagade, såsom när man kommer från kyrkan. Man vet ju aldrig... Det där med karma och så kanske inte är bara prat...

— Tja, nu har vi i alla fall varit här, menade någon lakoniskt och packade in blåfrusna ungar och vek ihop barnvagnar. Vi hade väl ångrat oss och undrat, om vi inte åkt. Fast något speciellt kände vi väl inte. Men visst var han vänlig och ödmjuk och fin. Men litet snopet kort var hans tal.

Dalai Lama själv gjorde ingenting för att glorifiera sin person, tvärtom återkom han så ofta tillfälle gavs till att han först och främst var en vanlig människa som vi andra, en munk som ville tjäna andra, göra så gott han kunde och bidra till freden. Och det borde vi alla göra, menade han, för freden är den viktigaste frågan i vår tid — och den börjar inom oss själva och i vår närmaste omgivning, i hemmet, i skolan.

Dalai Lamaställer dock inga krav, utan accepterar var och en där han är. Han bemöter inte ens försvar för kineserna som härjat hans land, nästan utplånat dess kultur och dödat en stor del av dess befolkning.

— Är det inte sant att många framsteg gjorts och många förhållanden är bättre nu än på er tid? frågade en journalist vid den korta presskonferensen i Fellings-

bro.

— Om det är er uppfattning så, sa Dalai Lama. Var och en får bilda sig sin egen uppfattning.

Men, kunde man ana ett spår av tillrättavisning — eller sorg — i tillägget:

— De brände mängder av kloster. De dödade många. Man måste se hela bilden, se helheten, alltid se helheten!

Journalisterna vid de olika presskonferenserna kunde inte avhålla sig från att ställa politiska frågor, trots att de på förhand fått veta att Dalai Lama varken fick eller ville uttala sig politiskt.

Vänligt avvärjde han en del av dem genom att säga:

— Ni har förstås frihet att fråga vad ni vill. Men jag har ju också frihet att svara eller inte. Och så log han och skrattade sitt vänliga litet kluckande skratt — som avväpnade även de värsta skjutjärnsjournalisterna.

Några djupare filosofiska frågor kunde inte Sökarens reporter höra vid något av Dalai Lamas framträdanden. I Konserthuset, där publiken fick skriva lappar efteråt, avhöll man sig från politiken, men ställde inte djupare frågor än t ex: "Blir ni aldrig irriterad?" Och Dalai Lama svarade att det hände ytterst sällan och att det då gick fort över. För ilska, som han uppehöll sig vid länge i sitt föregående tal, är en av våra värsta fiender. Våra verkliga fiender är ju de som vi har inom oss.

Så gick han noga och tydligt igenom, som till barn, hur vi ibland mår bra, ibland dåligt och felaktigt tror att det beror på yttre ting. Men om vi noga lägger märke till vad som sker, så upptäcker vi att det är vårt eget "mind", sinne, som avgör hur vi mår. Rikedomar och vänner kan komma och gå — ofta samtidigt — utan att vi har verklig kontroll över skeendet. Har vi då bundit vårt välbefinnande till sådana yttre ting, så är vi beroende och utlämnade. Alltså är lösningen att behålla ett lugnt och stabilt sinne. Och det kan vi öva upp. Agera inte ut ilska, när den kommer, utan sätt upp en mental vägg mellan dig och den. Ilska förstör för oss själva mer än för den som vi är ilska på.

— Om vi blir upprörda, blodtrycket stiger, vi blir utan sömn — då vår fiende blir glad! Nej? Om vi är oberörda, vår fiende arg! sa Dalai Lama också på sin brutna engelska, kanske i ett försök att nå oss upplysta via våra egon i stället för bortom dem — och både han själv och salongen skrattade.

Dalai Lama påpekade också att om människokärlek och medlidande inte i sig var skäl nog för oss att odla dessa dygder, så bör vårt förnuft och vår självbevarelsedrift få oss att inse vårt beroen-

de av varandra. När vi är små barn behöver vi andra, när vi är gamla behöver vi andra. Bara i mitten kanske vi klarar oss. Vore det då inte rimligt att vi under denna vuxenperiod i livet hjälper andra som behöver oss?

Beträffande ilska förklarade han också, liksom svarade han på en outtalad fråga, att vi tror, men felaktigt, att ilska ibland behövs för den ger oss ett slags mod och handlingskraft. Men det förhåller sig ytterst sällan så, menade han, snarare är det så att vi handlar på grund av ilskan i ett slags galenskap och på ett sätt som vi ofta ångrar efteråt. Vi kan handla modigt — och modigare — utan ilska. Ilskans mod är blint.

— Den blinda ilskan gör att vi också bara ser dåliga sidor hos den vi är arga på. Men ingen är bara dålig, bara ond. Försök se goda sidor hos den andra. Sätt dig in i hans situation.

På frågan från publiken om det inte var farligt att förtränga ilska, som vi talar så mycket om i västerländsk psykologi, svarade inte Dalai Lama direkt. Kanske var tanken att leva ut ilska, som lärs ut här, så främmande för honom att han inte riktigt förstod frågan. Han poängterade bara ytterligare att vi kan träna sinnet att bli starkt och inte styras av ilska, precis som vi kan träna kroppen till större prestationer. Om ilskan är alltför stor, är det bäst att lämna situationen helt, även fysiskt, för tillfället, menade han också. Och så avslöjade han att han faktiskt själv haft ett häftigt temperament som ung, men lärt sig dämpa det.

— Och nu, ni ser säkert på mig att jag inte är arg, att jag är ganska lycklig, ingen är rädd för mig.

Och så log han och skrattade och publiken skrattade med — för hans ansikte såg nu om möjligt ännu vänligare ut än vanligt. Tanken att man skulle vara rädd för den enkla, leende munken, så folkledare han än är, som plirade bakom de tjocka glasögonen, föreföll nästan befängd. Och den stora salen liksom fylldes av värme.

När åhörarna strömmade ut ur Konserthuset, sa någon till sitt sällskap:

— Det är ju egentligen inget nytt och inget märkvärdigt han kommer med. Man har hört liknande många gånger förut. Det hela är rätt självklart:

Svaret blev:

— Ja, men den stora skillnaden är att här är det en människa, som är och lever som han lär! Kom igen när du gjort dig av med all ilska, är oberörd av yttre händelser och kan älska dina fiender!

Anm. Åsa Freij är frilansjournalist.

Ett Wäxthus för människor i Bohuslän

Gunnel på Kaprifol har svårt att se annat än ljuset i människor

Gunnel Darning och reportern samt övriga kursdeltagare.

Wäxthuset Kaprifol är ett alldeles unikt ställe i Sverige. Jag har här sett människor genomgå djupa förändringar i sina attityder, sett inre konflikter komma upp i dagsljuset och bearbetas — något som annars kan kräva stora samhälleliga insatser och trots det ge tveksamma resultat.

— Hur åstadkommer man detta? Ett bra urval av teapeuter och föredragshållare är en viktig faktor, men avgörande är nog den stora kompetensen och kunskaperna på många områden, framför allt inom "levnadskonst", hos Gunnel Darning, som är den drivande kraften bakom Kaprifol.

Av stor betydelse är också den varma, öppna och toleranta atmosfären, som Gunnel lyckats skapa och där människor kan nå sina tidigare oupptäckta och obearbetade sidor och uppnå själslig hälsa, eller åtminstone ta ett stort steg i den riktningen.

På ovanstående sätt uttrycker en tidigare kursdeltagare, som är yrkesverksam inom vårdsektorn, sin uppfattning om Wäxthuset Kaprifol. Andra liknande röster kan höras om den till det yttre ganska blygsamma bohuslänska kursgården med sin vänligt ödmjuka ledare, Gunnel Darning.

Sökarens reporter, som varit på plats för att se, delta och beskriva med egna ord, är frestad att instämma i lovorden, men vill ändå betona att man efter bara ett enda veckoslutslångt besök inte bör formulera några kategoriska omdömen, som sedan kanske styr andras förväntningar.

Gunnel själv säger så här:

— Det är ju så att när vi kommer närmare oss själva, såsom på de flesta kurser i personlig utveckling, blir vi oftast glada och inspirerade och ger platsen där det skett, och människorna där, en kanske överdriven betydelse.

Åsa Freij

Och Lars Lagerstedt, som leder den kurs som pågår vid vårt besök, framhåller att det alltid är vi själva som tar oss fram i vår utveckling av egen kraft och insikt. Han illustrerar vad han menar med en historia:

— En åsna kom lunkande i en by. Ingen kunde komma på vem som ägde den och hur man alltså skulle kunna återföra den till dess hemvist. "Jo, jag kan det", sa en liten pojke och tog tag i åsnans grimma och smackade med läpparna. Åsnan traskade iväg, men när den stannade för att beta för ofta eller göra andra utvikningar och uppehåll, manade pojken på den. Snart stod de framför en grind till en gård i en annan by och inför en man som mycket riktigt ägde åsnan. Mannen var både glad och arg. Han menade att pojken måste ha stulit åsnan — hur hade han annars kunnat veta var den hörde hemma. "Jag visste det inte", sa pojken. "Det visste åsnan själv. Jag bara hjälpte henne litet att skynda sig på vägen."

Så ser också Lars och Gunnel på sin uppgift.

När man frågar Gunnel hur länge hon känt sig dragen till denna uppgift att hjälpa människor "komma hem" utan alltför många onödiga utvikningar på vägen, svarar hon:

— Antagligen alltid. När jag var mycket liten brukade jag samla mina kamrater på vinden och leka vårdande och hjälpande lekar.

Gunnel skattar och berättar också att hon ritade ett hälsohem — skisser och fullständig programplanering — när hon var 17 år.

— Barndomen sägs ju ha stor betydelse för hur vi senare formar vårt liv och för hur vi ser på andra människor och oss själva, fortsätter Gunnel. Jag hade en fin barndom med mycket folk omkring mig. Mina föräldrar hade affär på landet, och där var det något av "öppet hus" jämt. Och jag hade alltid ett förtroendefullt förhållande till alla. Jag vet att min mamma närmast beklagade sig över att jag kröp upp i knät på "vem som helst". "Måste hon sätta sig hos de värsta lodisarna", kunde hon säga. Men det var som om jag bara såg det vackra och vänliga hos alla — och de behandlade mig också därefter. Så de förstärkte den livsattityd hos mig som var så ovanligt positiv. Ja, det är nästan så att denna attityd varit ett handikapp för mig ibland. Många människor har ju fått

med sig negativa och traumatiska erfarenheter från tidiga år, och jag kan ha litet svårt att alltid sätta mig in i hur det känns för dem. Men min önskan att ge dem glädje är säkert viktigare.

— Ja, det är nog så, säger Gunnel allvarligare, att jag alltid har velat hjälpa människor. Det finns så mycket onödigt lidande, men det finns också så mycket ljus och glädje, och jag har alltid velat få människor att se det ljusa som jag själv har sett.

— Om jag ska försöka hitta någon mer händelse av särskild betydelse, så vill jag nämna min mormors död, när jag själv var femton år, fortsätter Gunnel. Mormor hade stått mig mycket nära. Som de flesta hade jag varit rädd för döden och särskilt för att någon mycket kär skulle dö. Men mormors död var så fridfull och ljus och gav mig en sådan visshet om att vi på något sätt lever vidare att all min rädsla försvann. Mormor dog i sitt hem och i mina armar. Detta och att jag var med om hela hennes dödsprocess — jag vakade över henne i tre dagar, sedan hon fått en hjärnblödning — gjorde att jag kom i en nära, och orädd, kontakt med döden.

— Så hade jag också en egen mycket stark upplevelse några år senare, en nära-döden-upplevelse. Jag var kliniskt död, men återupplivades. Jag var då med om allt det som beskrivits av bland andra läkaren Raymond Moody. Men det visste jag förstas inte då.

Det är alltså på en djup andlig grund som Gunnel Darning byggt sitt arbete. Men hennes kursutbud är ändå övervägande praktiskt, "här och nu"; det är vardagspsykologi och det gäller ofta kroppens hälsa — "som dock inte kan isoleras från själens", påpekar Gunnel.

Här några axplock ur det gångna årets program: frigörande andning, gestaltterapi, bildterapi, feldenkrais-metoden (medvetenhet genom rörelse) akupunktur, värfasta, arbetshelg, psykodrama och "ta hand om din egen hälsa".

Men där finns också retreat med tystnad och meditation, A Course in Miracles samt regressionsterapi, som ju utgår från tanken på reinkarnation.

Namnet Wäxthuset har hon valt med Wäxthuset på Vaddö som förebild.

— Jag blev inspirerad av Lena Kristina Tuulse, som startade det första wäxthuset, säger Gunnel. Och jag tyckte namnet lät mycket bra. Lena Kristina har inte haft något emot att jag använder det. Hon ser ju gärna att wäxthusrörelsen sprider sig.

Men Gunnel anser ändå inte att hon är något slags filial eller ens någon del i en rörelse utan att hon är helt sin egen. Men visst har hennes verksamhet likhe-

Låt oss alla gå samman i en jättestor kärleksfamilj. Solen skall viga oss och månen vara vittne. Javisst låter det sagolikt, naivt eller vad du vill, men mörker eller ljus, allting blir vad vi gör det till.

Gunnel Darning

ter med den på Vaddö, och Gunnel tycker att hon helt kan ställa upp på de riktlinjer och den anda som präglar Vaddöstället. Lena Kristina hörde också till de första programledarna på Kaprifol. Men Gunnel menar att hon nu helt har funnit sin egen form; till skillnad från Vaddö-centret har hon inte satsat så mycket på utländska, främst amerikanska, kända namn.

— Jag tycker inte att utlänningarna i allmänhet har mer att ge än de svenska programledarna, säger hon. Men de är dyrare. Vi har många duktiga svenska terapeuter, kursledare och föredragshållare, exempelvis Lars Lagerstedt. Han har en särskild förmåga att på ett ganska opretentiöst sätt trycka på rätta knappar hos människor och komma åt kärnan i deras problem och hjälpa dem framåt.

Gunnel leder också en del kurser själv, men mer sällan nu än i början. En duktig sångerska är hon och har gjort två LP-skivor som fått fin kritik. Det är stämningsfull och meditativ musik, med en ibland stark poetisk text. "Smärtan har en botten men glädjen inget tak" heter det i en sång, som kan

Till min älskade
midsommar 88

ur min öppna hand
får du allt jag har och är
från mitt väckta hjärta
flödar kärleken fram

min mun viskar ord
som från tidernas alla kärleksmöten
vi dansar Gudarnas och Gudinnornas
egen dans i Tempellunden

Rusiga av närheten
till Kärlekens källa och ursprungliga
altare

det heligaste vi söker
det sannaste väsendet
finns i vårt inre

låt oss mötas där
genom våra kroppar — våra redskap
i kosmisk danslek
till högre och allt högre plan
tills solen inom oss
expanderar i ett bländande
vibrerande NU
och alla solsystem ingår förening

Gunnel Darning

tjäna som ledmotiv för det livets ljusa
skådespel som Gunnel vill spela tillsam-
mans med sina medmänniskor.

Det var 1982 som Gunnel i all blyg-
samhet och litet på prov startade
sina första kurser i sina föräldrars ned-
lagda affär. Något år senare fick hon tag
på det stora och trevliga gamla hus på
den bohuslänska landsbygden, där
verksamheten nu bedrivs.

Ett gammalt hus på landet kräver
mycket skötsel, och en del skönhetsfläc-
kar finns ännu kvar. Målning flagar, och
handtaget i dörren till vårt rum trillar
hela tiden ur. De flesta deltagarna sover
spartanskt i en vacker sovsal för 14 per-
soner med våningssängar i tre plan upp
till taket och ett vädringsställ att hänga
kläderna på i stället för garderober.

Wäxthuset Kaprifol är inte lättill-
gängligt med kollektiva trafikmedel.
Men vad gör man inte om hjärtat finns,
verkar både deltagare och arrangörer
tycka. Man kommer i alla fall inte till ett
wäxthus för människor för att leva lyx-
liv. Och gemenskapen blir större i en
sovsal, och köerna till toalett och dusch
tvingar fram en viss planering och sam-
verkan.

Gunnel har ingen organisation bak-
om ryggen, utan kämpar själv med lån

och amorteringar, liksom med skötseln
av huset och trädgården, låt vara med
hjälp ibland av kursdeltagare och sym-
patisörer — och på senare år en stödför-
ening.

Gunnel ser ut som om hon på något
sätt är ett med huset. I gammaldags vit
blus, puffiga byxor och utslaget hår gli-
der hon mellan kurslokalen, köket och
matrummet, där hon oftast är mitt
bland gästerna-vännerna. Nästan lika
ofta är hon centrum för en spontant bil-
dad lyssnarskara, för Gunnel har en ta-

lang att berätta enkelt-roligt, och hon
tycks ha varit med om en hel del utöver
det vanliga.

Men så alldeles säkert att hon blir
kvar i Fjällbacka är det inte — inte året
om i alla fall — för längtan efter hav och
värme har börjat göra sig gällande. Kan-
ske blir hennes ungdoms drömmar om
Mallorca verklighet?

Adress: Wäxthuset Kaprifol, Branneby,
450 71 Fjällbacka. Tel: 0524-700 75.

KALENDER

1989

Kurser och föredrag på
Wäxthuset Kaprifol
Branneby, 450 71 Fjällbacka. Tel. 0524-700 75

14—15 jan	FELDENKRAISMETODEN Leg sjukgymn Gunnel Iverus
21—22 jan	POSITIVT TÄNKANDE OCH KREATIV VISUALISERING Gunnel Darning
27—29 jan	AKUPUNKTUR FORTSÄTTNINGSKURS Leg läkare Per Nittve
1—4 febr	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt
10—12 febr	BILDTERAPI — MÖT KONSTNÄREN LÄKAREN OCH FILOSOFEN I DIG G Darning
17—19 febr	ÖPPNA DITT FÖNSTER — A COURSE IN MIRACLES J Wretman
24—26 febr	ORIENTALISK DANS Sussane Petren
1—4 mars	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt
5—8 april	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE Del 2 Lars Lagerstedt
mars—april	UNDER DENNA TID ÄR EN EV. RESA TILL PERU OCH ARGENTINA PLANE- RAD. Pablo Cabrera (indian) följer i så fall med. INTRESSERAD? HÖR AV DIG.
29—30 apr	ARBETSELG. ALLA ÄR VÄLKOMNA HIT FÖR ATT ARBETA PRAKTISKT.
2—7 maj	FELDENKRAISMETODEN — MEDVETENHET GENOM RÖRELSE Gunnel Iverus
14—15 maj	VI BARA ÄR längst ut i skärgården på en ö
24—27 maj	KROPP KÄNSLOR OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt
17—18 juni	SLOW JOGGING NJUTNING ISTÄLLET FÖR PRESTATION Leif Nilsson
19—21 juni	FELDENKRAISMETODEN Leg sjukgymnast Gunnel Iverus
1—2 juli	POSITIVT TÄNKANDE OCH KREATIV VISUALISERING Gunnel Darning
14—16 juli	BILDTERAPI DEL 1 Gunnel Darning
18—20 juli	BILDTERAPI DEL 2 Gunnel Darning
25—29 juli	YOGA OCH MEDITATION Leela Hansen Skand. yoga och med. skola
2—6 aug	SJÄLVKONTAKT MASSAGE MEDITATION Leg läkare Sunder Halvorsen
5—8 sept	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt
9—10 sept	ARBETSELG—JORDEN TOMTEN HUSET PAPPEREN OCH VEDEN BEHÖVER HJÄLP
15—17 sept	TAROTKORTENS MÖJLIGHETER OCH KUNSKAPER Anna-Karin Svedberg
22—24 sept	SUFIDANS-DANSEN GER OSS RÖTTER — MEDITATIONENS VINGAR Amelea Bång
4—7 okt	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt
14—15 okt	FELDENKRAISMETODEN — MEDVETENHET GENOM RÖRELSE Gunnel Iverus
20—22 okt	FÄRGERS PSYKOLOGI OCH SYMBOLIK Psykolog o arkitekt Karl Ryberg
25—29 okt	REINKARNATIONSTERAPI Jan-Erik Sigdell
3—5 nov	BILDTERAPI DEL 3 Gunnel Darning
11—12 nov	POSITIVT TÄNKANDE OCH KREATIV VISUALISERING Gunnel Darning
15—18 nov	KROPP KÄNSLOR SJÄL OCH ANDE — FRIGÖRANDE ANDNING Lars Lagerstedt

VÄLKOMMEN ATT BEGÄRA PROGRAM! VÄLKOMMEN ATT GÖRA ETT BESÖK!

Klipp ur

Lars Lagerstedt, en terapeut som kan konsten att trycka på rätta knappar

Åsa Freij

Lars Lagerstedt är en uppskattad kursledare, inte minst av Gunnel Darning och hennes kunder och vänner på Wäxthuset Kaprifol i Fjällbacka, Bohuslän.

Reportern minns också ett annat positivt uttalanden om Lars. Tomas Franckell, förut på Café Pan och en person med omfattande erfarenhet av olika slags livslärare, blev en gång tillfrågad vem han kunde rekommendera som terapeut åt en "hårskalad" förändringsovillig person som provat det mesta och kunde manipulera de flesta. Efter en stunds djupt eftertänkande utropade han med förtjust självklarhet: Lasse! Lars Lagerstedt!

Och Sökarens reporter har varit på kurser, där Lars med en grupp på 20–25 personer med några enkla frågor "tryckt på rätta knappar" och fått deltagarna att avslöja sina verkliga "hakar" bakom det de trevande framhållit.

Vem är då Lars? Till det yttre en gånglig, nästan två meter lång tonåring, fast i 40-årsåldern, med mjukt skägg, som han stryker åldermansvist över, samtidigt som han låter nästan blyg och oförberedd.

Han var med redan på den tiden då Galleri Medmera i Stockholm fanns, det kanske första okonventionella och helhetsinriktade terapicentret i landet, där man arbetade med såväl kroppen som själen. Där prövades nya, ofta amerikainspirerade tekniker, såsom primalterapi och även gamla religiöst inriktade metoder som yoga och meditation. Man använde också olika massagemetoder samt sång, dans, drama m m. Lars har både från den tiden och från vidare stu-

dier skaffat sig en bred kunskapsbas, när det gäller att se på människan och hennes problem och på olika arbetssätt.

Numera utgår Lars Lagerstedt framför allt från gestaltterapin. Men — som Gunnel Darning säger — han utgår allra mest från sig själv; den känsla och intuition som vissa terapeuter har, är viktigare än någon teknik, och en sådan speciell begåvning har Lars.

Lars är framför allt konsult åt företag och arbetar med deras ledar- och personalutveckling, men han har också en mängd kurser i annan regi, såsom på Wäxthuset Kaprifol — och även privata konsultationer.

En del av Lars kurser vänder sig till människor med allvarligt intresse av att finna sig själva. Det yttersta syftet med de kurserna är att deltagarna ska nå fram till det andliga jaget — ja, till kärlek kanske man skulle kunna säga.

Här följer ett sammandrag av en kurs på Wäxthuset Kaprifol.

Lars börjar med att säga till de 14 deltagarna som sitter på kuddar på golvet:

— Den här kursen ger dig en möjlighet att träffa dig själv! Om du vill. Vill du inte, har du alla möjligheter att låta bli. Av olika anledningar undviker vi oftast att leva utifrån den friska kärna som vi alla har. Vi strävar efter lycka, men är samtidigt rädda för den — och har alla våra speciella knep för att aldrig riktigt nå den. Vi ska försöka utröna just dina knep, så att du sedan kan välja om du vill fortsätta använda dig av dem — eller bli dig själv.

Så följer självpresentationer. Var och en säger något om sig själv, varför han eller hon är där, vad man upplever som

problem i sitt liv.

När rundan har avslutats har de tidigare anonyma ansiktena blivit förvånande välbekanta. Bakom dem döljer sig livsöden, tankar och känslor, som man först inte kunde ana. Men nu ser man klart hur lika vi alla är, hur varje människas fasad, yrkesroll och sociala inlärda korrekta beteende döljer en levande människa i all hennes komplexitet — för att inte säga ett barn, som aldrig fick tillräckligt med uppmärksamhet, kärlek och förståelse av sina föräldrar (vilka i sin tur aldrig fick nog av detta, när de var barn) och som därför fortfarande söker dessa grundläggande värden och som troligen fortsätter att överföra sina brister på sina barn.

Ja, i all sin skenbara banalitet, det där med att skylla på föräldrarna och säga att vuxenålderns ångest har sina rötter i barndomen, så framstår det ännu en gång tydligt att "så är det nog faktiskt i de allra flesta fall". Konsten är att lära sig se hur, sluta "skylla", förstå hur man kan ändra sig och så göra det.

Destarkastemönstren är de omedvetna. Men bit för bit lotsar Lars under kursens gång sina deltagare till allt större medvetenhet. Några har varit med på en liknande kurs förut. En tyckte att det hade inneburit en revolution i hennes liv. En annan menade att han fått ytterligare en liten pusselbit till sitt liv på plats och väntade sig att denna gång kanske få en till.

— Jag vet att det är ett långsiktigt arbete och att man måste göra det mesta själv och efter kursen.

Andra dagen började med att vi lossade försvaren i kroppen genom att ska-

ka till musik — ett slags kundaliniövning. Tredje dagen lossade man vidare med ho-meditation tills man var trött, med fri dans till trummor tills man var trött och med att skrika och slå på madrasser så argt och kraftigt man kunde — tills man var trött. Därefter följde en guidad meditation. Lars beskrev ett landskap, en miljö, ett barn — ens egen subpersonlighet, som han kallade det och som man fick möta och tala med och säga adjö till. Men avskedet var bara tillfälligt. Huvudsyftet var att man skulle lära känna detta barn, som var man själv, och dess behov och även planera fortsatt samverkan med det. Övningen var ett led i strävan att läka gamla smärtor. Lars menar att man i vuxen ålder kan lära sig att ta hand om sig själv och ge sig själv den kärlek man inte fick tillräckligt av som barn.

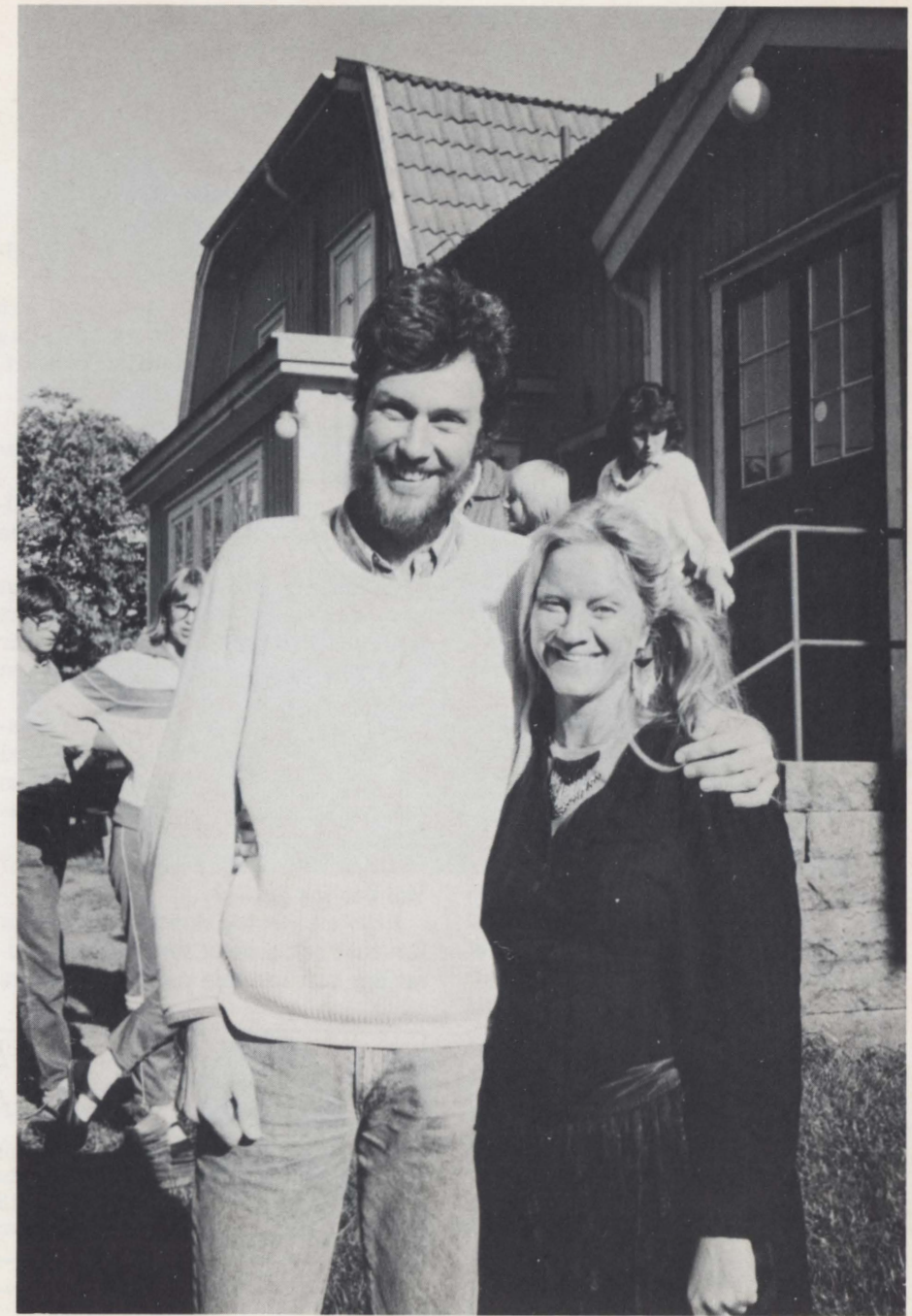
Många mådde betydligt bättre efter övningen, och en del tog den så på allvar att de skrev upp datum i sin kalender, då de skulle ha nya träffar med sin subpersonlighet, sitt inre barn.

En tredje praktisk övning var frigörande andning, rebirthing, som för några var något nytt och som förbluffade dem genom de starka känslor och insikter den framkallade. Gråt, skrik, skratt och kramper och mycket frigörelse och uppställande tacksamma, kärleksfulla känslor fyllde rummet under de intensiva kvällstimmar den pågick.

Lars hade förklarat tekniken och syftet först, och under övningen gick han och Gunnel runt och stödde, där någon-ting pågick som intensivast. Några väl valda ord, en rätt placerad hand, där spänningen gjorde sig mest gällande, skapade trygghet och "bar igenom" till lättningen. Alla masker föll. Man gjorde det som föll en in utan tanke på de andra och den vanliga rädslan för hur man skulle ta sig ut för omgivningen. Man ropade på mamma eller vrålade "försvinn!". Efteråt skrattade man, förvånades över att man kunde vara så långt borta och så medveten samtidigt och att man kunde sätta sig upp och berätta och vara som vanligt igen — fast lite friskare — alldeles efteråt.

En annan övning, som förvånade med sin enkelhet och samtidigt sin effektivitet gick ut på att man skulle göra två teckningar, den ena ett självporträtt och den andra ett porträtt av någon man tyckte illa om, någon som hade egenskaper som man avskydde och som man kanske var rädd för. Sedan visade man teckningarna och berättade för varandra vad teckningarna skulle föreställa.

— Och nu, sa Lars, när genomgången av den första teckningen var klar, nu ser ni på den andra teckningen! Den du ritat

Lars Lagerstedt och Gunnel Darning. Foto Åsa Freij.

där är också du själv — den sida du inte tycker om, som du förtränger, inte tror att du har utan projicerar på någon annan!

Flera kände sig chockade. Detta hade de inte väntat sig! Men strax efteråt skrattade de hjärtligt — både åt att de insåg att det faktiskt var så och åt Lars listighet!

Så här var det för reportern t ex:

Jag tyckte först att det var en ganska ytlig, barnslig och intetsägande övning. Ganska slarvigt och med ett litet överseende leende rafsade jag ihop något med en färg, brun, som var klar på någon mi-

nut — bara för att ha gjort något och inte vara alltför osamarbetsvillig.

Den andra teckningen lade jag ner litet mer möda på, gjorde den ilsket röd, kantig och bredbent. Den föreställde en byråkrat, en oflexibel myndighetsperson, som jag inte kom någon vart med, en riktigt dum-elak person, som jag en tid hade haft att göra med och som höll på att ge mig gråa hår.

Skulle det vara jag! Långsamt gick det upp för mig att så kanske jag såg ut i byråkratens ögon — lika envig och från hennes synpunkt omöjlig att ha att göra med, respekterade inte gällande regler

och kritiserade henne personligen. Och visst var jag envis med mitt... fast skillnaden var ju att jag hade rätt. Eller? En nyttig övning var det i alla fall.

Självporträttet var vid närmare analys en skrattretande tydlig tavla — jag som bara ritat ned en vanlig streckgubbe på ett helt opersonligt sätt — trodde jag. En stor, rund ring till huvud, ett streck till kropp, två streck till armar och två till ben. Prickar till ögon och mun.

Nu kunde vi gemensamt konstatera att jag valt — för vi väljer alltid, säger Lars, även när vi inte tror det — brun färg. En tråkig färg, den första jag fick tag i, och med den hade jag ritat slarvigt. Detta visade hur jag behandlar mig själv: Inte särskilt snällt. Det är inte så noga med mig. Jag är inte värd så mycket omsorg. Och jag är inte så glad och gläder inte gärna mig själv — brunt, tråkiga streck. Huvudet stort — lever i intellektet, kroppen mindre och obetydlig. Prickar till ögon och mun — inte så mycket kontakt utåt. Hela figuren som ett litet barn, gjord av ett barn — känner mig väl också som ett av de där barnen som inte fick nog uppmärksamhet, fastän nu i medelåldern.

Ja, så kan man rita sin "själ" på en minut, utan att veta om det!

Lars hade också strax innan bett oss iaktta hur vi gjorde när vi slog oss ned inför ett pass. Det visar hur vi behandlar oss själva. Slänger vi oss bara ner ovarsamt, eller ser vi till att vi hittar en plats där vi trivs och ordnar så att vi sitter bekvämt?

Det är vanligt att vi inte behandlar oss själva särskilt väl. Samtidigt kan vi vara egoistiska, eller vilja gömma oss, eller vilja framträda...

En och en fick deltagarna också arbeta sig igenom någon känsla, någon mer eller mindre permanent knut på känslolivet. Ofta startade en sådan process som av en slump. Någon visade sig ha huvudvärk. Lars frågade om han hade det ofta. Ja! Var det särskilt vid vissa tillfällen? Ja, jag tror det. När då? Vad tänker du på nu? På att jag skall prata om att få ett bättre jobb inom företaget på måndag. Gruvar du dig för det? Ja, jag känner mig underlägsen, jag både vill och inte vågar.

Efter ett tag sa Lars:
— Fråga vad huvudvärken vill säga dig! Lägga den här framför dig!

Per (fingerat namn) lyder litet smånissande först, när han tar sig om huvudet och sedan med händerna placerar något imaginärt på en stol framför sig.

— Hur ser den ut?
— Äcklig. Ungefär så här stor och litet rund som en hjärna (visar med händerna).

— Vilken färg har den?
— (Tänker.) Gråviolet.
— Vad vill den?
— Jag vet inte.
— Fråga den!
— Vad vill du?
— Vad svarar den?
— Att den vill plåga mig.
— Säg: Jag vill plåga dig! Var huvudvärken! Byt stol med den!

Per byter stol, tänker sig in i att vara huvudvärken. Ser på sitt osynliga jag som sitter på den andra stolen och är offer:

— Jag vill plåga dig!
— Varför? säger Lars och för Pers talan för en kort stund.

— För du ser mig inte, säger huvudvärken-Per, lätt förvånad över sina egna ord.

— Sätt dig nu på den andra stolen igen och var dig själv och fråga vad det är huvudvärken egentligen vill ha. Var snäll mot den och erbjud dig att ge den vad den vill ha!

Per sätter sig på den stol han först hade och säger nu granskande och med mer inlevelse och alltmer glömsk av sin omgivning och det litet bisarra i situationen:

— Vad vill du? Vad vill du ha av mig? Vad kan jag ge dig?

Efter ett litet tag skrattar Per till litet förvånad och generat som om han undrar om han kan tala om för oss andra

vad han hört.

Lars hjälper honom:
— Nå, vad säger han?
— Han säger att han vill ha en smörgås!

Det känns nu som om vi inte skulle komma vidare. En lustig fantasi bara hos Per? Den har väl inget att göra med hans psykologiska problem, hans ångest och huvudvärk?

Men fel har vi otränade. Lars låter sig inte förvånas eller hejdas. Snart har han lockat ur Per att han ofta åt smörgås som liten. Många smörgåsar. Som snask. Mamma och pappa bredde dem. Om han bad dem göra det. Han fick smörgås, när han bad om det. Men annat var det svårare att få, annat, som han egentligen ville ha, kärlek, uppmärksamhet, sysslandet med HONOM.

Till slut kommer samtalet över på Pers son och hur han försökt träna honom att vara duktig och att klara sig själv, inte vara beroende av sina föräldrar, för det är så man måste vara, och det är bäst för pojken...

Med Lars hjälp ser dock Per snart hur han överför sin egen barndom på sin son, hur ledsen och liten hans son fortfarande är, hur mycket han behöver sin pappashjälp och omtanke och inte hans välvilliga träning att vara oberoende.

Och Per gråter och ser. Och huvudvärken är borta!

Kriya Babaji

Praktiska lektioner i BABAJIS KRIYA YOGA

— den femfaldiga vägen till fullkomlighet ges på Medborgarhuset (Stockholm) rum 318 alla måndagar, kl. 18. Mer info, ring 08-97 89 63.
20 kr/lektion Egen filt medtages

Ivan Troëng: MAGNETTERAPINS GRUNDER

På ett instruktivt och lättfattligt sätt beskrivs den vetenskapliga bakgrunden, utrustning och grundregler för behandling. I avsnittet magnetterapins A-B-C finns rekommendationer för behandling av mer än 150 sjukdomar.

Sätt in 50:- på vårt postgiro 12 81 00-5, så kommer boken portofritt. Gratis skickar vi dessutom häftet **Magnetism — ett effektivt hälso- och läkemedel** och vår prislista.

Terapimagneter AB
Måsvägen 65, 312 06 Mellbystrand
Tel. 0430-250 10, 258 25

Dikter

LJUSBRO

Vandra på ljusbros
höjd
över isig kyla

och älska
mot allt förnuft
den
som gav
det djupaste såret

vad är väl detta
om inte en gåva

från den himmel
där gudomlig kärlek
har sin boning

Ann-Caroline Manhof

TRYGG ÄNDÅ

Oviss
ja

men trygg ändå
mitt i språnget.

Gunnel Javåsen

OM TRON

Om tron
vet jag

att den finns.

Gunnel Javåsen

FALLET

Tre gånger
föll hon

och först då
lade hon märke till
marken
hon sprungit på

och blommorna
hon krossat.

Gunnel Javåsen

Idag är hans mantel
gammal och trasig
grå av resdamm

man kallar honom
asocial
och ropar på polis

då tar han fram
sitt hjärta
ur manteln
håller det
i sin skälvande hand

Det är tecknet,
viskar han
Förstår ni inte?

polisen
rapporterade fallet

Eva Jagrell

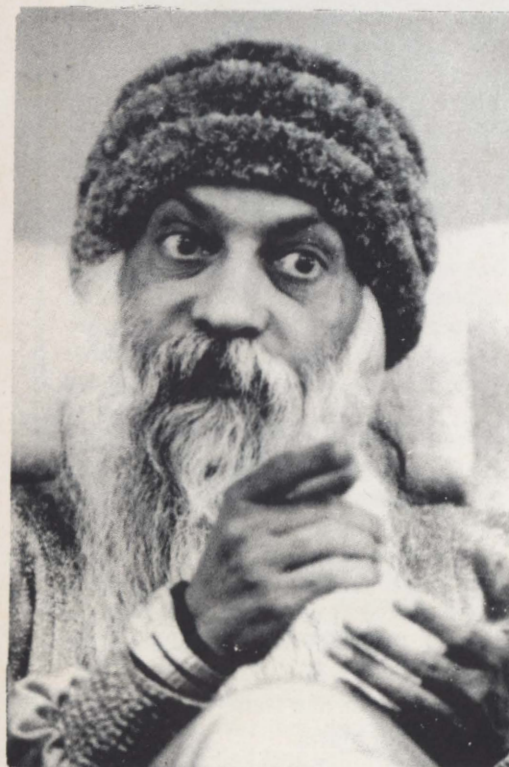
Foto Dan Göransson

Den narcissistiske gurun

Ett porträtt av Bhagwan Shree Rajneesh

Ronald O Clarke

Photo by Tom Treick, The Oregonian

Fortsättning från föregående nummer.

Bristande medkänsla: Rajneeshs bristande känsla för andras känslor har redan dokumenterats tillräckligt både i det föregående avsnittet och tidigare. (Var kan man till exempel hitta ett tydligare uttryck för okänslighet än hans redan nämnda anmärkning "om inte jag har skadats, har ingenting skadats"?) Ytterligare exempel kommer att anföras längre fram i denna artikel.

Som jag redan nämnt verkar Raj-

neesh förtjust i att skapa vrede, förvirring och rädsla hos andra genom att avsiktligt framprovocera kontroverser. Hans förakt för alla ansträngningar att lindra situationen för världens fattiga och förtryckta är allmänt känt. Dessutom verkar det inte likt en medkännande människa att fördöma "hela mänskligheten" och anbefalla den åt kärnvapenförödelsen, därför att den förkastar hans budskap.

Hans anspråk på att äga allomfattande och villkorslös kärlek till och medkänsla med andra stämmer med andra ord inte överens med hans attityd och uppträdande. Den medkänsla han kan uppleva tycks vara begränsad till dem som tjänar hans syften och bekräftar hans känsla av att vara mer värd än andra.

Brist på varaktig och positiv hänsyn till andra: Ett av de mest typiska kännetecknen för Rajneeshs liv är att det har varit märkligt tomt på intim vänskap och mellanpersonliga band. Rajneesh är en "enstöring", nästan helt ensam och isolerad. Hans vägran att engagera sig känslomässigt i andra tycks härröra från hans traumatiska upplevelse vid sju års ålder, då hans morfar dog.

Han nämner ofta denna plötsliga och smärtsamma förlust som en central händelse i sitt liv, en händelse som han säger "avgjorde mitt livs hela inriktning" (Rajneesh 1985a, 161 f.). Här har vi Rajneeshs beskrivning av den verkan som denna upplevelse fick på honom: "Ensamheten blev min natur. Hans död befriade mig för alltid från alla relationer. Hans död blev för mig alla bindningars död. Efteråt kunde jag inte upp- rätta någon relation med någon. *Varje gång min relation med någon blev in-*

tim, stirrade döden på mig." (Joshi 1982, 24 — min kursivering)

Rajneeshs levnadstecknare anmärker också att den känsla av att stå utanför som växte fram efter upplevelsen "i själva verket var ett tillstånd där han centrades i sitt eget jag. Det var ett tillstånd där han inte längre kände sig beroende av någon annan. Det var i själva verket denna frihet från allt beroende som gjorde honom lycklig för alltid." Joshi tillägger: "När Rajneesh upplevde denna utomstående ställning blev han i högre grad en 'främling'. Han rotades i ett lösgjort tillstånd där han till och med mitt i all verksamhet och bland alla människor förblev oidentifierad, en utomstående. 'Jag blev mitt eget universum', säger Bhagwan." (Joshi 1982, 48)

Toalettbestyr och lögner

Flera ytterligare kännetecken förknippas ofta med den narcissistiska personlighetsstörningen. Två av dessa förtjänar särskilt att nämnas i detta porträtt av Rajneesh: överdrivet intresse för toalettbestyr samt undanflykter eller "rena lögner" (DSM, 316).

På praktiskt taget alla bilder och vid alla offentliga framträdanden verkar Rajneesh anmärkningsvärt välvårdad. Inte ett hårstrå ligger fel. Naglarna är perfekt manikyrerade. Inte så mycket som en rynka kan skönjas i hans kungliga klädsel. Hans juvelprydda kläder har skräddarsytt för att få honom att se så lång ut som möjligt. Rajneesh kan uppenbarligen utnåmnas till världens bäst klädda guru.

Ytterligare bevis för hans intresse av toalettbestyr finner man i en avslöjande serier foton som togs av honom i hans privata bostad i ashramet i Poona, och

som trykts i *Glimpses of a Golden Childhood*. Två av dessa foton visar hur gurun med största uppmärksamhet vårdar sitt yttre framför en spegel. För mig tyder dessa foton på en personlig fåfänga, som inte tycks höra hemma hos en som säger sig ha upplöst sitt personliga ego för alltid.

I ljust av sådant bevismaterial verkar Milnes påstående, att Rajneesh alltid insisterade på noga arrangerade foton och att han granskade och retuscherade alla foton, helt trovärdig (Milne 1986, 121 och 146). Lika trovärdig är en tidigare sannynasins rapport att Rajneesh efter en "världsfestival" i Rajneeshpuram på en videospelning av en av sina predikningar lade märke till att hans strumpor inte riktigt matchade hans dräkt. Milne berättar som följer:

Först läxade han upp sina tre sömmerskor och sin skräddare, sedan fick videolaget en salva. En hel vecka före nästa högtid några månader senare samlades skräddarlaget och videogruppen vid exakt rätt klockslag för att filma Bhagwans nya kläder, hans strumpor och hans hatt som hängde över en stol. Resultatet granskades noga, och en kopia av filmen sändes till Lau Tzu House för att få Bhagwans eget godkännande. (Milne 1986, 259 f.)

Undanflykter och "rena lögner" är ett annat inslag som ofta förknippas med narcissism, och som finns hos Rajneesh. Bedrägerier och osanningar bildar ett mönster som löper genom gurunns hela liv. Hans benägenhet att rationalisera har vi redan nämnt. Hans böjelse att överdriva är allmänt känd bland hans egna lärjungar. Hans offentliga predikningar är ökända för sina karikatyrer, stereotyp tankar, sakfel och parafraseringar utan källangivelse.

Rajneeshs retorik förtjänar i sig en grundlig kritisk analys. Här skall jag dock begränsa mig till att räkna upp en rad skilda och avsiktliga bedrägerier som tyder på ett livslångt beteendemönster.

Mönstret grundlades tydligen under barndomen. Rajneeshs mor har talat om att hennes son ibland hittade på saker för att slippa gå i skolan, som han avskydde. Joshi nämner ett sådant fall:

En gång kom han hem och grät och sade att han inte tänkte gå tillbaka till skolan därför att hans lärare hade givit honom kroppsstraff. Hans mor blev upprörd och bad Rajneeshs yngste morbror, Shikharchand, att genast gå och tala läraren till rätta. Morbrodern tog Rajneesh med sig och gick till skolan. På vägen dit erkände dock Rajneesh för sin morbror att han hade hittat på det och att läraren inte hade bestraffat honom. (Joshi 1982, 25)

I en återblick i sin *Glimpses of a Golden Childhood* erkänner Rajneesh att han ofta skolkade från skolan, och för att dölja detta för sin far fick han i hemlighet skolpersonalen — som var glad att ha den lille bråkmakaren borta från klassen — att förfälska närvarolistan (Rajneesh 1985a, 687). På andra ställen i samma bok säger Rajneesh att varje gång han kom till skolan så lurade han sina lärare "genom att bara sitta och klottra" och låtsas att han antecknade ivrigt. Han tillägger: "Jag brukade skratta när de lät sig luras. Men det är omöjligt att lura mig." (Rajneesh 1985, 389)

Mönstret tycks ha fortsatt när han gick på college. Han berättar till exempel hur han en gång låtsades vara en hängiven dryckare av den svarta gudinnan Kali för att ställa sig in hos rektorn för ett college och få plats där. När Rajneesh väl hade lyckats med detta upptäckte rektorn snart att han hade blivit lurad.

Då han anklagade Rajneesh för detta, gav denne ett avslöjande svar: "Jag sade: 'Det borde du ha förstått redan då. Du är inte heller något helgon, men jag ville få plats här. Kunde jag då göra något annat?' " (Rajneesh 1985b, 2:838)

Vid ett annat tillfälle, när han bedrev studier vid Saugars universitet, lyckades Rajneesh slippa två års värnpliktsjämsgöring genom att övertala rektorn att "sköta om saken", vilket betydde att förfälska hans dokument (Rajneesh 1985b, 1:737).

Rajneesh erkänner också att han använt sig av bedrägeri för att dölja de långa perioder då han var borta från föreläsningssalen de år då han var professor i filosofi vid Jabalpurs universitet. Han säger: "Efter tre dagar brukade jag komma tillbaka några timmar, bara för att visa upp mig på universitetet, för de kunde inte ge mig så mycket ledigt och jag kunde inte heller ta så mycket tjänstledigt. Varifrån skulle jag i så fall ha fått mina pengar?" (Rajneesh 1985b, 2:144)

En annan taktik som han använde sig av för att dölja sin långa frånvaro från tjänsten visar hur invecklade och beräkande hans bedrägerier ibland har blivit:

Vi ordnade det på det här viset: En av mina studenter brukade ta min bil och parkera den på samma ställe där jag normalt brukade parkera den. Bilen stod alltid parkerad där. Den var en symbol för att jag fanns på universitetet. Jag sade åt honom: "Parkera bilen där klockan två och kör bort den klockan fyra — bara två timmar. Alla skall veta att den står där därför att det är rusningstid, då alla är där, och alla vet att jag aldrig kommer fö-

re två... Det är inget problem." (Rajneesh 1985, 2:144 f.)

Att några av Rajneeshs ohederliga handlingar stred mot lagen tycks inte ha avskräckt honom. En gång övertalade han till exempel en bekant att antedatera ett meddelande att han tänkte gifta sig, vilket enligt indisk lag måste anslås i rätten en månad före äktenskapets ingående: "Gör en sak. Posta det, antedatera det en månad. Vem kan bevisa att det inte har suttit där en månad? ... Du *måste* göra det. Det handlar inte om lagen, det handlar om kärlek. Du *måste* göra det!" tjatade han (Rajneesh 1985b, 3:659 — hans kursivering). Strax efteråt förnekade han att han visste någonting om saken — en ren lögn (Rajneesh 1985b, 3:660).

I belysning av detta har det sin betydelse att en av åtalspunkterna mot Rajneesh från USAs invandrarmyndigheter den 14 november 1985 var att han hade arrangerat falska äktenskap. Strax efteråt erkände han sig skyldig till detta i två fall, fick en fällande dom och utvisades omedelbart från USA. När han erkände skall han enligt uppgift ha sagt att han hade ljugit — "för första gången i sitt liv" ("On the Road Again" 1985).

Gurunns inställning till ärlighet och sanning kan kanske bäst sammanfattas med hans egna ord:

Jag tror på Gautama Buddhas definition att "sanningen är det som fungerar". Det är en konstig definition, för ibland kan en lögn fungera, och jag vet att sanningen många gånger inte fungerar alls. Men jag håller med Buddha. Han skulle naturligtvis inte hålla med mig, men jag är generösare än Gautama Buddha själv. Om någonting fungerar, om det ger rätt resultat, vad spelar det då för roll om det från början var lögn eller sanning? Det som spelar någon roll är utgången, det slutliga resultatet. (Rajneesh 1985a, 444)

När vi ser tillbaka på denna lista över undanflykter och bedrägerier så kanske läsaren tar lika djupt intryck som jag över hur ärligt Rajneesh avslöjar sitt oärliga beteende. Praktiskt taget alla de ovan anförda bevisen kommer från gurun själv. Varför är han så rättfram, och till och med obesvärad, när han avslöjar en så föga smickrande sida av sin karaktär? Svaret kan vi få i en anmärkning som Millon gör om den narcissistiska personligheten:

"Eftersom han just inte bryr sig om andras uppfattning, är hans försvarsmanövrer genomskinliga, ett dåligt kamouflage, för en skarp blick. Detta att han *inte bryr sig om att hyckla* grundligare förklarar delvis hans öppna oblyghet och uppenbara arrogans." (Millon

1969, 262 — min kursivering) Millons påpekande förklarar kanske psykologiskt en egendomlig och förvirrande sak som Rajneesh säger om sin sanningskärlek: "Jag talar alltid sanning — ibland på ett sätt som ser ut som ett skämt, ibland på ett sätt som ser ut som en motsägelse, ibland på ett sätt som ser ut som en lögn — men jag säger alltid sanningen och ingenting annat än sanningen." (*The Rajneesh Times* 1985, 4:8, A4)

Vad är orsaken till narcissism?

Det råder stor osäkerhet om den narcissistiska personlighetsstörningens orsakssamband. Inga urskiljbara biologiska faktorer har identifierats. De som försöker sig på en orsaksförklaring koncentrerar sig därför på psykologiska faktorer.

Millon spårar till exempel narcissismens rötter till en situation där föräldrarna övervärderar och skämmer bort barnet så att han får för sig "att hans minsta önskan är andras lag, att han kan få utan att ge och att han förtjänar en framstående ställning utan att anstränga sig" (Millon 1969, 263). Barnet lär sig kort sagt, enligt Millon, "att förvänta sig andras undergivenhet... Å andra sidan lär han sig inte att samarbeta och dela med sig eller tänka på andras önsksningar och intressen. Han får ingen känsla för mellanpersonligt ansvar, utvecklar ingen skicklighet i att ta och ge i den sociala samvaron. Världen kretsar kring honom."

Då han upprepade gånger utsätts för eftergivna och släpphanta föräldrar, förväntar han sig att behandlas på liknande sätt av andra och lär sig att använda sig av de arroganta och krävande strategier som tidigare har lett till gynnsamma reaktioner. Om hans önskan inte uppfylls, kan han bara reagera på ett sätt — genom att kräva och exploatera... han lär sig också att betrakta andra som svaga och undergivna. Genom sitt servila och självförnedrande beteende har det narcissistiska barnets föräldrar gett honom en bild av andra som manipulerbara, fogliga, eftergivna och ryggradslösa." (Millon 1969, 263)

Detta barndomsscenario stämmer väl överens med Rajneeshs första år. Rajneesh föddes hemma hos sina morförelldrar i Kuchwada i Indien den 11 december 1931. Enligt Joshi ägde det nyfödda barnet så mycket "skönhet och behag" att morfadern, Nana, blev övertygad om att han hade varit härskare i ett tidigare liv. Han gav därför spontant barnet namnet Raja, som betyder kung

(Joshi 1982, 14). Nana blev tydligen så förälskad i sin lille dotterson att han vägrade att låta honom återvända till byn Timani, där Rajneeshs far drog sig fram som tyghandlare (Joshi 1982, 14). Rajneesh uppfostrades av dessa avgående morförelldrar de första åren av sitt liv.

Under dessa formbildande år utvecklade han så starka band till sina morförelldrar, att han än i dag betraktar dem som sina "verkliga föräldrar". Även om båda morförelldrarna prägla honom så tycks det ha varit hans mormor, Nani, som påverkade honom mer än någon annan.

"Under mina första år kände jag Nani som min mor. Det är de åren man växer... Min egen mor kom efteråt. Jag hade redan växt och funnit en viss form, och min mormor hjälpte mig oerhört."

"Jag har aldrig sett en vackrare kvinna än min Nani. Jag var själv förälskad i henne, och jag älskade henne så länge hon levde... Allt som är vackert för ögat kommer på något sätt genom henne. Hon hjälpte mig på alla sätt att bli den jag är."

"Kanske är jag hennes medium. Kanske har hon ingjutit sig själv i mig. Hon älskade mig så djupt att jag aldrig har betraktat min verkliga mor som min verkliga mor." (Rajneesh 1985a, 22, 83 f. och 109)

Enligt Rajneesh föddes Nani i Khajuraho, en stad som är berömd för sina många tempel med otaliga erotiska skulpturer och som Rajneesh har kallat "tantrikernas uråldrigaste fästning" (Rajneesh 1985a, 4). Han har också spekulerat om att Nani kan ha fötts in i en tantrisk familj (Rajneesh 1985a, 62). Varsig detta är sant eller inte, så tycks Nani livsuppfattning ha varit utpräglad tantrisk, vilket särskilt kommer till uttryck i hennes sätt att uppfostra barn.

Enligt Rajneesh tillät Nani vad som helst. Han rapporterar att hon "hjalpte mig att våga allt — jag menar *allt*... Vad jag än ville, så ordnade hon det... Jag kan inte minnas att hon någonsin sade nej till mig. (Rajneesh 1985a, 53 och 56 f. — hans kursivering).

Det verkar som om Nana var lika släpphant. Ingen av morförelldrarna straffade någonsin det lilla barnet för alla hans hyss. På tal om dessa rackarstreck minns Rajneesh: "Så brukade jag göra under dessa första år, då jag bodde hos min morfar, och ändå var jag helt skyddad för straff. Han sade aldrig 'gör det' eller 'gör inte det'... Det räckte med att låta mig göra allt jag ville." (Rajneesh 1985a, 58—60).

På ett annat ställe berättar han: "Min morfar inte bara älskade mig, han älska-

de också allt jag gjorde. Och jag gjorde allt man kan kalla otyg. Det gjorde jag för jämnar. Hela dagen måste han höra på människor som klagade på mig, och han gladdede sig alltid åt deras klagomål... Han straffade mig aldrig... Han lät mig bara helt och hållet vara mig själv." (Rajneesh 1985a, 36 f.)

Rajneesh berättar om en episod som målande visar hur långt hans mor var beredd att gå för att tillfredsställa barnets minsta nyck:

Jag brukade bära på en liten portfölj, som liknade en läkarväska. En gång hade jag sett att en läkare kom genom byn, och jag sade till min Nani: "Om jag inte får hans väska, så åter jag inte!"... Vet ni vad hon gjorde? Det är därför jag fortfarande älskar henne... Hon sade åt Bhoora /familjens betjänt/: "Ta ditt gevär och spring efter doktorn och ta hans väska. Ta den även om du blir tvungen att skjuta honom. Oroa dig inte, vi tar hand om dig i domstolen." (Rajneesh 1985a, 248)

Denna anekdot visar inte bara en extrem eftergivenhet från "föräldrarnas" sida. Den är också anmärkningsvärd i två andra avseenden. För det första visar den att barnet redan hade utvecklat en vana att ta till skrämseltaktik ("Om jag inte får hans väska, så åter jag inte!") för att få sin vilja fram, ett mönster som han under senare år också har använt på sina lärjungar ("Om ni inte älskar mig tillräckligt, så lämnar jag kroppen!") (Strelley 1987, 296). För det andra visar den också — liksom en del av Rajneeshs andra minnen av sin mormor — att Nani mycket väl kan ha stämt in på Otto Kernbergs beskrivning av narcissistisk barnuppfostran: "Kroniskt kalla föräldragestalter med dolda men intensiva aggressioner är ett ofta återkommande drag i /de narcissistiska/ patienternas bakgrund." (Kernberg 1986, 22.)

Efter den traumatiska upplevelsen då farfar Nana dog, när Rajneesh var sju år, flyttade Rajneesh till Gadawara, där hans biologiska föräldrar då bodde. Han rapporterar att han inte tyckte om att bo hos sina föräldrar, därför att det bodde så många släktingar hos dem. "Det här är inte en familj", klagade han en gång, "det är en basar." (Rajneesh 1985a, 260)

Lösningen på detta problem kom snart när Nani också flyttade till Gadawara och slog sig ned i en egen bungalow. Nu tillbringade han visserligen en del av dygnets ljusa timmar hos sina föräldrar, men på nätterna låg han vanligen över hos Nani (Rajneesh 1985a, 55 och 718 f.).

Nani tycks ha fortsatt att skämma bort sin dotterson genom att tillåta allt

han ville. Av de sex rummen i hennes bungalow behöll hon bara ett för egen del. De övriga fem överlät hon åt Rajneesh. Han fick använda dem som han ville. Hon gick till och med med på att ingen — inte ens hon — fick gå in i ett visst rum, hans "heliga läroplats", där han påstår sig ha lärt sig "alla slags trollkonster" (Rajneesh 1985a, 713 f.).

Nanis fortsatta mönster av total släpphänhet, liksom hennes aggression och fientlighet mot andra, avslöjas i hennes reaktion på ett av hans upptåg — att leda intet ont anande människor mot en oskyddad brunn i mörkret. Ett offer, stadens konditor, föll faktiskt ned i brunnen. När Rajneesh senare erkände detta för sin mormor, svarade hon: "Fint! Bra! Den mannen förtjänade det. Föll han verkligen ned i brunnen som du sade?" Rajneeshs hågkomst av hennes reaktion fortsätter:

Jag kan fortfarande höra hennes skratt. Hon skrattade så hon grät. Hon sade: "Det är utmärkt, men lever han eller inte?" Jag sade: "Han mår bra." "I så fall", sade hon, "är det inget problem. Oroa dig inte. Den mannen förtjänade det..." Jag frågade henne: "Vill du inte säga någon-

ting om det?" Hon sade: "Nej, för jag har hållit ett öga på dig sedan din tidigaste barndom. Även om du gör något fel så gör du det så rätt, och vid exakt rätt tillfälle, så att till och med det som är fel blir rätt." Det var hon som för första gången talade om för mig att rätt i händerna på fel människa blir fel, och att fel i händerna på rätt människa blir rätt. (Rajneesh 1985a, 110 f.)

Rajneeshs föräldrar tycks ha oroat sig mer över sin sons vilda framfart och vägran att samarbeta. Men deras försök att styra honom var bristfälliga och ineffektiva. I sina konfrontationer med den viljestarke ynglingen, som var fast besluten att få som han ville, gav de alltid vika. Till slut gav de upp alla försök att få fason på honom.

Hans mor, Saraswati, sade till exempel åt honom en eller ett par gånger att hämta grönsaker från marknaden i staden. När Rajneesh blankt vägrade, "gav hon upp den tanken för alltid" (Rajneesh 1985a, 362).

Vid ett par tillfällen försökte hans far, Dadda, faktiskt straffa honom när han burit sig illa åt, men när Rajneesh tog emot straffet med uppenbar njutning

gav han också upp. Följande episod avslöjar tydligt både mönstret av farföräldrarnas släpphänhet och Rajneeshs envisa trotsande av deras auktoritet.

Dadda läxade en gång upp sin son för att han lät håret växa och för att han bar ett punjabiskt plagg som liknade en kjol. Dadda blev generad när man i staden tog Rajneesh för flicka, och han gav sin son ett ultimatum: "Om du inte klipper dig, så gör jag det!" Rajneeshs trotsiga svar retade upp Dadda så mycket att han klippte av en lock av sonens hår.

Men sonen lät sig inte besegras i denna maktkamp med sin far. Han gick genast till frisören och lät raka huvudet, vilket barn i Indien ofta gör när deras far har dött. När Rajneesh minns denna händelse, beskriver han slutresultatet av konfrontationen:

... min far hade fått sig en läxa. Han sade till mig: "Jag har ångrat mig tillräckligt. Jag skall inte göra om det!" Och det gjorde han aldrig. Han höll sitt ord. Det var första och sista gången han straffade mig. Jag kan inte ens tro det själv, eftersom jag gjorde så mycket som var till besvär. Men han hörde tålmodigt på alla klagomål, och han sade aldrig någonting

energitillskott för både kropp och själ

REIKI HEALING
japansk läkekonst

utvidgar ditt andliga medvetande

Utifrån mina egna erfarenheter samt genom brev från patienter är det ett faktum att Reiki kan bota eller lindra:

- Magbesvär
- Akut och kronisk smärta
- Sömnlöshet
- Aptitlöshet
- Rastlöshet
- Ängest
- Trötthet
- Livsleda

Anki Petersson
Reiki Master

靈氣

För information om kurser och behandlingar Ring och tala med:

Tel. 08 - 68 22 03
Lindvallsplan 4
Hornstull
Stockholm

till mig. Faktum är att han gjorde sitt bästa för att skydda mig. (Rajneesh 1985a, 464)

Och sedan?

Det bevismaterial som presenterats i denna artikel strider mot Rajneeshs eget anspråk på att vara en upplyst mästare — om man med en sådan menar någon som för alltid har upplöst egot och höjt sig över alla världsliga band och begär. Däremot bestrider det inte hans påstående att han vid 21 års ålder hade en djup mystisk upplevelse i en offentlig park i Jabalpur i Indien. Det utesluter inte heller möjligheten att denna upplevelse kan ha inbegripit en livlig känsla av egots upplösning. Det jag har ifrågasatt är Rajneeshs uppblåsta självtolkning, som han envist hävdar växte fram ur och bekräftades av denna upplevelse.

Rajneeshs självtillskrivna buddhaställning ingår i stället i ett system av självbedrägerier som förbinds med en svår narcissistisk personlighetsstörning. Han har med andra ord inte blivit fri från sitt ego utan blåst upp det.

Enligt Joshi kom Rajneeshs upplysning efter en årslång andlig kris som

markerades av intensiva känslor av tvivel, otrygghet och tomhet. "Han blev nästan vansinnig", rapporterar Joshi. Rajneesh har beskrivit sitt tillstånd vid denna tidpunkt som "djupaste mörker".

Det var som om jag hade fallit ned i en djup, mörk brunn. Dessa dagar hade jag många gånger drömt att jag föll och föll, djupare och djupare ned i en bottenlös brunn. Och många gånger... vaknade jag ur en dröm alldeles svettig, därför att fallandet var ändlöst och det inte fanns någon plats där jag kunde sätta fötterna... Allt var mörker — mållöst och tvetydigt. Jag var spänd och otrygg och kände fara. (Joshi 1982, 51)

Han rapporterar också att hans känslomässiga tillstånd åtföljdes av fysiska symptom som aptitlöshet, svår huvudvärk och en känsla av att inte leva i kroppen. På tal om det sistnämnda säger Rajneesh: "Kroppen var så överklig att jag blev tvungen att göra mig illa för att känna att jag fortfarande fanns i kroppen. Jag måste dunka huvudet i väggen för att känna om huvudet ännu satt kvar eller inte. Det var bara när det gjorde ont

som jag i någon mån levde i kroppen." (Joshi 1982, 52). Heinz Kohut och Ernest S Wolf kallar detta fenomen för "fragmentering", ett symptom som upplevs svårt av narcissistiska patienter, vilkas självkänsla länge har utsatts för påfrestningar (Kohut och Wolf 1986, 185).

Ur djuppsykologiskt perspektiv är det därför rimligt att hävda att Rajneeshs kris utlöstes av att hans narcissistiska mekanismer inte kunnat handskas med hot mot hans storhetskänsla och självaktning. I så fall kan hans "upplysning" betraktas som en upplevelse som på den psykologiska nivån inbegrep utformandet av ett nytt, storslaget självbedrägerisystem ägnat att lösa krisen som hotade hans storhetskänsla och självaktning.

En sådan tolkning stöds av den överdrivna självvärdering som kommer till uttryck i hans senare skildring av upplysningsupplevelsen. Rajneesh förlitar sig på en sedvanlig metafor när han beskriver hur han upplever egots upplösning: "För första gången var jag inte ensam, för första gången var jag inte längre en individ, för första gången har

droppen fallit ned i havet." Det han säger sedan förskjuter dock subtielt metaforens traditionella innebörd åt ett tydligt narcissistiskt håll: "Nu var hela oceanen min, jag var oceanen. Det fanns ingen gräns. En oerhörd kraft steg upp som om jag kunde göra vad som helst. (Rajneesh 1984, 459 — min kursivering) Snarare än egolöshet finner vi här en berusande känsla av obegränsad makt och obegränsat ägande — ett kännetecken för patologisk narcissism.

Man kan tänka sig att Rajneeshs kollektivexperiment under gynnsammare omständigheter kunde ha fått en lyckligare utgång. Under en annorlunda ledning hade kollektivet kanske kunnat avväpna motståndet utifrån och levit vidare som ett alternativt samhälle.

Även om det knappast skulle ha lyckats uppfylla Rajneeshs storslagna vision av att skapa en ny arketypisk människa, som till slut skulle omvandla världen, så kunde dess festliga livsstil, dess produktion och dess ekologiska orientering ha väckt utbredd respekt och beundran.

Men Rajneeshs eget narcissistiska och asociala beteende visade sig vara det största hindret för denna möjlighet. Hans måttlösa självuppfattning, hans omätliga behov av att dyrkas, hans bristande känsla för andra, hans benägenhet att exploatera, hans ovilja att kompromissa, hans opålitlighet, hans hänsynslöshet, hans bristande respekt för lagen, hans förakt för samhällets ordning och konventioner och hans brist på politiskt medvetande — och, kanske mest av allt, en brist på varje känsla för sina egna begränsningar — allt detta har bidragit till att experimentet misslyckades. Det låter kanske banalt, men det är en korrekt slutsats att han var sin egen värsta fiende.

Rajneesh har dragit sig ur sina misslyckanden (och rationaliserat bort dem) och förbereder nu en comeback i Poona. Det är förmodligen bara en tidsfråga när han råkar ut för nästa bakslag.

Källor

American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Mental Disorders*, tredje upplagan 1980. American Psychiatric Association, Washington.
Belfrage, Sally, 1981: *Flowers of Emptiness: Reflections on an Ashram*. The Dial Press, New York.
Callister, Scotta, James Long och Leslie L Zeitz, 1985: "For Love and Money: The Rajneeshes from India to Oregon". *The Oregonian*, Portland, Oregon, 30 juni till 19 juli.
Fitzgerald, Frances, 1986: *Cities on a*

Hill: A Journey through Contemporary American Culture. Simon & Schuster, New York.

Joshi, Vasant, 1982: *The Awakened One: the Life and Work of Bhagwan Shree Rajneesh*. Harper & Row, San Francisco.

Kernberg, Otto F., 1986: "Factors in Psychoanalytic Treatment of Narcissism". *Essential Papers of Narcissism*, Andrew P Morrison, utgiven i New York av New York University Press.

Kohut, Heinz och Ernest S Wolf, 1986: *The Disorders of the Self and Their Treatment: an Outline*. *Essential Papers of Narcissism*, Andrew P Morrison, utgiven i New York av New York University Press.

Lowen, Alexander, 1983: *Narcissism: the Denial of the True Self*. Macmillan, New York.

Millon, Theodore, 1969: *Modern Psychopathology*. W B Saunders Company, Philadelphia.

Milne, Hugh, 1986: *Bhagwan: the God that Failed*. Caliban Books, London. "On the Road Again". *The Oregonian*, Portland, Oregon, 30 december.

Rajneesh, Bhagwan Shree, 1975a: *The Book of Secrets — 2*. Harper Colophon Books, New York.

— 1975b: *The Mustard Seed*. Harper och Row, San Francisco.

— 1976: *Hammer on the Rock: a Darshan Diary*. Grove Press, New York.

— 1977: *I am the Gate: the Meaning of Initiation and Discipleship*. Harper & Row, New York.

— 1980: *The Secret*. Rajneesh Foundation Limited, Poona, Indien.

— 1981: *Philosophia Perennis, Vol. II*. Rajneesh Foundation International, Antelope, Oregon.

— 1982: *The Goose is Out*. Rajneesh Foundation International, Antelope, Oregon.

— 1984: *The Book: an Introduction to the Teachings of Bhagwan Shree Rajneesh, Series I from A to H*. Rajneesh Foundation International, Rajneeshpuram, Oregon.

— 1985a: *Glimpses of a Golden Childhood*. Rajneesh Foundation International, Rajneeshpuram, Oregon.

— 1985b: *The Rajneesh Bible, Volumes I—III*. Rajneesh Foundation International, Rajneeshpuram, Oregon.

Rajneesh: The Newspaper, 1:1—10 1986. New Day Enterprises, Boulder, Colorado.

The Rajneesh Times, 4:5—8 1985, Rajneeshpuram, Oregon.

Strelley, Kate, och Roubert D San Souci, 1987: *The Ultimate Game: the Rise and Fall of Bhagwan Shree Rajneesh*. Harper & Row, San Francisco.

Översättning: GUNNAR GÄLLMO

Artikelförfattaren Ronald O Clarke är professor i religionsvetenskap vid Oregon State University. Artikeln är med tillåtelse återgiven från *Free Inquiry* (en amerikansk ateistisk-humanistisk tidskrift) vårnumret 1988.

Personlighetsutveckling

Stockholm — lärare Eivor Hansson 08-87 77 41

Göteborg — lärare Annika Sundström 031-14 42 28

- Privatseans
- Healing
- Meditation o utveckling i grupp
- Kreativ visualisering. Kurs 2 dag.

Faran över, två visioner blandades ihop, den ryska kärnolyckan blev i rymden, på jorden blev bara prisfallet på olja. MM vill du veta mer så skriv!

Ritning till julgransvattnare 20:-

Snart vår, ritning till växthusöppnare 20:-

Ritning till inomhusblomvattnare 20:-, ökar luftfuktigheten.

Kastrull-lyftar-robot, du kan gå ifrån, 700:-

Ritning till sängläsriggare 20:-

Idé till ploga landet 20:-, gräva är för jobbigt.

Saldomrey pg 445 26 26-7, 640 31 Mellösa.

MAKT

BLI MEDLEM!

**NORDISKA SAMFUNDET MOT
PLÅGSAMMA DJURFÖRSÖK**
Edelcrantzvägen 2
126 54 Hägersten
08/46 42 01

PG: 5 26 31-9

INFORMATIONSCENTRUM
Drottninggatan 102 i Stockholm
Affär
Bokcafé
Tidskriftsarkiv
Bibliotek

Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök är Sveriges största djurskydds-förening med över 60 000 medlemmar. Föreningen bildades 1882. Den är religiöst och partipolitiskt obunden. Sedan 1964 är Nordiska Samfundets Stiftelse för vetenskaplig forskning utan djurförsök knuten till föreningen.

Stiftelsen delar ut omkring 800 000 kronor årligen i anslag till alternativa metoder till djurförsök.

Föreningen har som mål att avskaffa plågsamma djurförsök, vilket i realiteten innebär en radikal minskning av djurförsöks-verksamheten över huvud taget.

Djurförsöken utgör en integrerad del i den symptomriktade synen på sjukvård och forskning, som dominerar i västvär-

den. Djurförsök används också som mått på kemikaliers giftighet och spelar en viktig roll för bibehållandet av bristen på helhetssyn av giftspridningen i samhället i stort. Djurförsök utnyttjas som metod för testning av mängder av kommersiella produkter, bekämpningsmedel, kosmetika, psykofarmaka, vapen etc.

Djurförsöken är moraliskt förkastliga, eftersom de utgör övergrepp mot levande varelser, som inte kan försvaras logiskt. Djurförsöken gynnar framför allt grupper i samhället med *makt*, medan den enskilda människan inte inkasserar så stora vinster. I själva verket utgör djurförsöken en broms för en helhetssyn på sjukdomars orsaker och behandling, och för strävande efter ekologisk balans, där djur, människor och

natur ingår i ett sammanhang och behandlas varsamt.

Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök bekämpar djurförsöken och annat förtryck av djur med hjälp av gräsrotsaktiviteter, påverkan och information till politiker, berörda myndigheter och forskare, genom kritisk granskning av djurförsöks-verksamhetens roll i samhället, representation i statliga organ och med alla till buds stående medel. Vi vill uppnå en attitydförändring hos människor, som innebär att djurens rätt att behandlas i enlighet med sina biologiska behov erkänns och övergreppen upphör. Människan är bara ett djur av många, men med makt att förtrycka.

Makt är dock inte lika med rätt.

Diskussion

Stanley Sjöberg och jag

Stanley Sjöberg svarar: "Förakt för kristen tro"

Samtidigt som redaktör Sven Magnusson översände sin kommentar fick vi några exemplar av tidningen Sökaren. I dessa egenhändigt författade artiklar tar New Age-folket fram just det jag främst tar avstånd ifrån inom New Age-rörelsen, nämligen tron på reinkarnation och den människosyn detta leder till.

Apartheid i Syd-afrika är en djupt avskyvärd företeelse. Men kastväsendet i Indien som just bygger på reinkarnationsidéen, har skapat minst lika grymma konsekvenser. Tidningen Sökaren berättar gärna med stolthet att man tror på TM och reinkarnations-

terapi. Därmed kan man inte på något sätt fransäga sig sambandet med hinduismen som formats av en grupp arier där bland annat hakkorstecknet fanns med som en symbol. Dessa uppgifter är hämtade ur en bok som heter "Vår tids religioner" av Geoffrey Parrinder (Prisma Magnum).

Jag har visserligen noterat att New Age-rörelsen vill bejaka hela världsfamiljen, i ett av sina idéperspektiv. Men lika starkt uttalas ett djupt förakt inför människor med kristen tro.

När detta är sagt upplever jag det viktigt att bejaka en hel del av den längtan som finns hos er efter

fred, enkelhet och den sundare livsstil som många grupper inom New Age talar om. Alla människor som vill vara ärliga i sitt sökande, kommer att se mer och mer av Guds helhet och det ljus som flödar utifrån evigheten, in i våra sinnen. Trots att jag alltså vill varna för många farliga slutsatser inom New Age, kan jag inte annat än känna samhörighet med den iver det andliga sökandet är präglad utav. Även vi bibeltroende kristna har mycket att lära och har också vår brottningskamp med idéer som behöver bearbetas, fördjupas och fram för allt gestaltas i en ny hängivenhet, istället för den självgodhet och likgiltighet som vi ofta drabbats utav.

Stanley Sjöberg

Ur Svenska Journalen nr 16, 1988.

Efter pastor Stanley Sjöbergs uttalanden om New Age-rörelsen i Svenska Journalen nr 11 skickade jag honom ett brev med några synpunkter, även återgivna i Sökaren nr 8. Mitt brev publicerades, utan att jag visste om det, i nr 16 av Svenska Journalen, med några strykningar. Jag skrev bland annat: "Något hat mot Israel existerar inte i New Age-kretsar. I stället för rasism finns en idé om mänsklighetens enhet." Den andra meningen, som säger något väsentligt och för New Age-rörelsen kännetecknande, ströks. Ändå satte man mitt namn under texten. (Sjöberg hade i Svenska Journalen påstått att det "inom New Age-rörelsen finns ett intensivt hat mot Israel — och en rasistisk inställning".)

Pastor Sjöberg skriver i ett svar till mig i Svenska Journalen nr 16 bland annat att det han främst tar avstånd från inom New Age-rörelsen är tron på reinkarnation och den människosyn detta leder till. Han påstår att det omänskliga kastväsendet i Indien bygger på reinkarnationsidéen. Men så är det ju inte. Vilken kast en indier tillhör beror på i vilken kast han har fötts i det nuvarande livet. Indier, som berättar om minnen från tidigare liv, säger ofta att de i det föregående livet har tillhört en annan kast

än den nuvarande, högre eller lägre.

Att tro på reinkarnation, som många i New Age-rörelsen gör, kan ha sina besvärliga följder (och det är ju också vanligt att indier vill bli befriade från återfödelseernas kretslopp och nå nirvanas frid) men den kristna tron på helvetet är ju långt värre. I en intervju som jag gjorde med Stanley Sjöberg för flera år sedan (Sökaren nr 2, 1972) sa han om de eviga straffen: "Har man förkastat Guds nådeserbjudande, får man ju dra konsekvenserna av det. Bibeln uttalar sig mycket klart om helvetets existens..." Helvetet är "någonting fruktansvärt", "jag vet inte vad det innebär att gå förlorad, men jag är övertygad om att när det talas om eld, så är det ett själens tillstånd".

Det som Sjöberg sätter i reinkarnationslärans ställe, är alltså "någonting fruktansvärt". Att det rör sig om ett "själens tillstånd" är hans egen omtolkning av Bibeln, som klart talar om fysisk pina. ("Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att *hela kroppen* /min kurs/ kastas i helvetet." Matt. 5:29.)

Sjöberg skriver att Sökaren med stolthet berättar att man tror på TM och reinkarnationsterapi. Men reinkarnationsterapi hör ju till det som jag kritise-

rat (tex i nr 10, 1987) och TM har jag aldrig pläderat för (men väl informerat om).

Pastor Sjöberg skriver också att hinduismen, som New Age-rörelsen enligt honom har samband med, har formats av en grupp arier där bland annat hakkorstecknet fanns med som en symbol. Svastikan (hakkorset) är en urgammal religiös symbol, troligen för solen, som anses vara lyckobringande. Antisemiter och nazisterna i Tyskland tog sedan svastikan och gjorde den till sin egen symbol. Det ursprungliga hakkorset har inget samband med Hitlers nazism.

Sjöberg pekar på "förakt för kristen tro" bland New Age-folket. Men det finns nog inte mycket sådant, även om jag själv publicerat en hel del kritik mot vanliga varianter av kristen tro. Men om så skulle vara att personer som inte är kristna utan har en annan livssyn, är kritiska till kristendomen, så är de i det avseendet inte sämre än många kristna; hur ofta har inte kristet troende människor, exempelvis pastorer i predikstolen, uttryckt sig nedsättande om till exempel buddhism och hinduism!

Stanley Sjöberg tar reda på för dåligt. Därför syndar han mot det kristna budet att inte bära falskt vittnesbörd.

SM

Svensk Uppslagsbok informerar

Gunnar Ståldal

Uppslagsböcker är användbara både när man skall sätta sig in i ett nytt ämne och när man vill friska upp de kunskaper man eventuellt redan har. Många förväntar sig att uppslagsböckers text är objektiv — men som bekant är fullständig objektivitet omöjlig: den som skriver texten gör alltid ett urval av fakta; han måste dessutom vinkla framställningen på något sätt, och medvetet eller omedvetet väljer han ord och uttryck så att hans egna preferenser röjs. Det är ett omtyckt folknöje att citera Nordisk Familjeboks andra upplaga. Den här artikeln skall handla om *Svensk Uppslagsboks* andra upplaga, närmare bestämt några artiklar om filosofi och livsåskådning. Själv har jag stor respekt för hur författarna löst sina uppgifter, men man märker ändå ibland att något saknas och att det har hänt en del under de 40 år som gått sedan artiklarna skrevs.

Agnosticism är enligt SvU

"den filosofiska åsikten att om tillvarens yttersta grunder, om Gud, det absoluta eller 'tinget i sig' intet vetande kan givas. Därvid varken hävdas eller förnekas själva verkligheten av ett sådant absolut eller översinnligt. Termen vann burskap genom den engelske naturforskaren Thomas Huxley."

Man skulle kunna tillägga att enligt en undersökning som Religionssociologiska Institutet publicerade häromåret är 40 procent av svenska folket agnostiker (vilket inte nödvändigt betyder att så många känner till själva termen). Vad jag kan förstå är våra universitetsteologer också agnostiker, i varje fall när de vetenskapar. Ingen av dem sysslar med att räkna upp Guds egenskaper — teologin är inte längre en lära om Gud utan en lära om kristendomen.

Ateism är enligt SvU

"varje åskådning som förnekar Guds tillvaro och hävdar att världen består i och genom sig själv".

Här skulle jag vilja tillägga att termen ateism också kan användas om varje åskådning som inte räknar med existensen av en Gud. Det finns ju tänkare som inte ens bryr sig om att förneka Gud — de förnekar inte jultomen heller, men de tror varken på den ene eller den andre. "Ateism" kan alltså betyda "frånvaro av gudstro". Cirka 20 procent av svenska folket är ateister. Det förefaller mig som om en och annan präst är det också, i varje fall de som bestämt säger att det religiösa språket skall tolkas symboliskt. Om "Gud" är en symbol för vissa känsloupplevelser, då "existerar" väl inte Gud längre. En del religiösa säger att det inte går att beskriva Gud, det går inte att räkna upp hans egenskaper. Men existerar han då?

Deism:

"Gud fattas som ett väsen, vilket i upphöjd avskildhet tronar avsidet från världen. Med denna tänkes han emellertid ha förbindelse icke endast som 'första orsak' utan också genom den lagbundenhet som karakteriserar skeendet och som är uttryck för den gudomliga ordningen. Deism förenas därför gärna med en viss allmän optimistisk uppfattning av tillvaron."

Deismen spelade som bekant stor roll under upplysningstiden, men idag är det inte många som känner till termen "deism" eller är intresserade av den. Intressant är att de engelska deisterna inte angrep kristendomen utan i stället ansåg sig försvara den.

Gudsbevis heter en utmärkt artikel författad av Alf Nyman, som var professor i teoretisk filosofi i Lund fram till

slutet av 40-talet. Kort och koncist retereras de sju mest kända s k gudsbevisen plus i en del fall de invändningar som riktats mot dem. Artikeln är en mycket bra övningsuppgift för den som vill träna sig i filosofiskt tänkande.

Naturalism är ett begrepp med minst tre betydelser: det är namn på en filosofisk åskådning, det är en konsthistorisk term och det betecknar en litterär strömning i slutet av 1800-talet (Zola, Maupassant, kanske också Strindberg när han skrev Röda rummet och Hemsöborna). Som filosofisk term betecknar naturalism

"den livsåskådning enligt vilken det verkliga sammanfaller med naturen. Icke blott det fysiska universum utan även själsliv och historia förklaras av naturalismen ensidigt genom kategorierna 'faktum' och 'naturlag' ... Naturalismen som livsåskådning utgår från att värden, ideal och ändamål äro produkter av det blint verkande naturförloppet... Människan har därför att följa naturens ledning. Den naturalistiska etiken blir då antingen en grov njutnings- och maktlära... eller en mera förfinad illusionslös epikurism, klassiskt uttryckt av Lucretius Carus eller stoisk självtillräcklighet och världsförakt eller en expansionsmoral med livsstegring som mål, tex hos J M Guyau och Nietzsche eller en social humanitarism som hos Spencer."

Den här artikeln är skriven av docenten i teoretisk filosofi Eloy Åkesson och han tycks inte vara så förtjust i den naturalistiska etiken. Ordet naturalism används nästan aldrig idag, men det hindrar inte att de som skriver läroböcker i religionskunskap gärna breder ut sig och skildrar naturalismen som en ganska avskyvärd företeelse. Ännu mer märkligt var detta i "livsåskådningslittera-

turen" på 40- och 50-talet med skribenter som T Åberg och E Sundström. Uppenbart behövde dessa naturalismen som en effektiv bakgrund till den kristna livsåskådningen.

Materialism:

"Den teoretiska materialismen är den livsåskådning enligt vilken allting i grunden är rumfylld materia; härmed sammanhänger den satsen att allt som sker förlöper med mekanisk nödvändighet."

Författaren tillägger att materialismen inte längre står i debattens centrum. Det har nog att göra med att det inte är så lätt att definiera ordet "materia", eftersom "materia" ibland sägs vara en form av "energi" och vice versa. I Sökaren kan man ibland läsa att den moderna naturvetenskapen definitivt har vederlagt materialismen, men det är kanske en lite förhastad slutsats. I vilket fall som helst torde ingen tänkare vilja förneka att det finns "mentala akter" såsom tänkande, känslor, önskningar etc. Dessa är inte "rumfyllda". Vad som föresvävar en materialist är väl inte att tankar och känslor är icke-existerande, men att de bara kan finnas hos en levande kropp. Det kan med andra ord inte existera andar eller gudar, och inte heller kan vår själ överleva kroppen. I den frågan har väl naturvetenskapen ingen åsikt men metodologiskt arbetar den väl som om "materialismen" i detta senare mening vore sann.

SvU nämner också den "praktiska materialismen". Den är

"en livsåskådning enligt vilken all mänsklig strävan går ut på att tillfredsställa fysiska behov".

Här skulle jag vilja tillägga en sak: praktisk materialism skulle väl också kunna betyda "en livsåskådning om går ut på att man bör tillfredsställa enbart sina fysiska behov". Detta är ju inte samma sak som det som omnämns i citatet i stycket ovan.

SvU tar också upp den företeelsen att det finns människor som bara lever för att tillfredsställa sina materiella behov. De kallas också för materialister även om de aldrig själva tänkt igenom problemet.

Eloy Åkesson som skrivit artikeln framhåller också att

"teoretiska materialister har ofta utmärkt sig för en osjälvisk livsföring".

Den dialektiska materialismen, som ju inte tar ställning till de problem som nämnts här ovan, behandlas i SvU under orden Marx och Engels. Ett annat

namn på dialektisk materialism är ju materialistisk historieuppfattning, och det är den åsikten att det "i sista hand" är förändringar hos produktivkrafterna och produktionsförhållandena som för historien framåt.

Mekanism — vad är det? Alf Nyman svarar:

"Platon skilde mellan ändamålsorsaker och mekaniska orsaker. Den egentliga orsaken till att Sokrates satt i fängelset var rättvisans idé som styrt hans handlingar, men medverkande mekaniska orsaker ha varit senor och ben som spånt sig och flyttat sig. Problemet mekanism och finalism... har sedan fortfarit att vara ett av filosofins grundproblem. Enligt Demokritos och alla senare atomister skedde allting av mekaniska orsaker. Andra såsom Descartes har ansett de mekaniska orsakerna råda i det fysiska, ändamålsorsakerna i det psykiska... Leibniz antog en obruten mekanism, vilken dock som helhet behärskades av ändamål. Kant menade att man ej kunde påvisa förekomsten av ändamålsorsaker men att organismerna ej kunde förklaras utan att man antager sådana: ändamålsprincipen måste användas som regulativ för forskningen. För våra dagars forskning är mekanismen i allmänhet endast en metod, ej en livsåskådning."

Man kan väl tillägga att denna metod gett oss enormt många och intressanta insikter till skillnad från den äldre "teleologiska" eller "finalistiska" naturforskningen. Som bekant var det Darwins utvecklingslära som gav dödsstöten åt ändamålstanken inom biologin — vilket inte hindrar att det fortfarande kan stå i biologiläroböckerna att fiskar har gälar för att kunna andas. Detta skall då tolkas som en "förkortning" för tanken att de fiskar som fötts utan gälar inte haft en chans att överleva till fertil ålder.

Problemet mekanism-finalism tas upp i Viktor Rydbergs diktning. Han skräms av en värld förutan Gud och mening, och han ser framför sig en "marmorkall, Medusalik Ananke". (Ananke grek = nödvändighet.)

Detta leder över till två frågor:

1) Om konsekvenserna av en viss livsåskådning ter sig skrämmande, har vi då fått ett skäl att betrakta den som osann?

2) Är det mindre skrämmande att tänka sig att det finns en andemakt som har skapat lidande och tortyr för miljarder och åter miljarder varelser för att små-

ningom kunna förverkliga en plan med universum än att tro att allt detta är slumpens verk?

Rationalism:

"Rationalism kallas i motsats till empirism den åsikt enligt vilken en del av vårt vetande (eller allt vetande i strängaste mening) härleder sig från vårt förnuft."

Detta är den mer strikt filosofiska innebörden av ordet. Den andra är enligt SvU följande:

"Rationalism betyder ofta mer obestämt ett ensidigt betonde av förståndet gentemot iakttagelse, fantasi och känsla."

Det här sista citatet tycker jag är lite olyckligt. Visst används ordet ibland i den innebörden, men vanligare är väl att rationalism betyder "frånvaro av obefogad auktoritetstro, strävan att resonera logiskt, avvisande av önsketänkande och vidskepelse". Rationalism i denna mening kan mycket väl förenas med ett rikt känsloliv och förmåga att leva sig in i andras situation. Två lysande företrädare för rationalismen i denna mening är Georg Klein och David Ingvar. Men det är förbluffande vanligt att den som vill ha bevis för en lära innan han tror på den blir beskyldd för att vara känslolokall och oengagerad. Nyligen hörde jag en känd författare säga i radio att de som håller sig med magi och folktrösk är de varma, fantasibegåvade människorna, medan skeptikerna är torrbollar och i värsta fall iskalla byråkrater.

Därmed kommer vi över till *skepticism*:

"... varje uppfattning vilken i motsats till dogmatismen står oavgjord inför skälen för och emot ett påstående, kanske därför att dessa befinns å båda hållen osäkra eller därför att de anses väga jämnt."

Man kan skilja på total och partiell skepticism, skriver SvU.

"Den förra tvivlar om allt, om våra tankeformers och tankelagars giltighet såväl som om alla materiella satsar. Därmed upphäver den sig själv..."

"Den senare riktar sig däremot endast på vissa begränsade lärområden tex på metafysiken. Inom partiell skepticism särskiljas ytterligare en immanent skepticism... samt en transcendent..."

Man kan med andra ord vara skeptiker när det gäller existensen av en översinnlig värld samtidigt som man erkänner

att det finns säkert vetande om sinne- världen. Man kan också tvivla på möjligheten av säker kunskap om sinne- världen (Platon) samtidigt som man anser sig ha vetande om idévärlden.

"Ganska ofta och ej minst i dagligt tal förväxlas dock skepticism med vad man snarare borde kalla negativ dogmatism. I detta senare tankeläge förnekar man då helt enkelt en saks existens eller en lärosats giltighet."

"Anhängaren av skepticis- men däremot varken påstår eller förnekar nå- got... han tvivlar eller lämnar frågan öppen. Skepticism är därför ofta nyt- tig och nödvändig både som genom- gångsstadium och som reaktion mot en ensidig och överilad dogmatism".

Man skulle väl kunna tillägga att skepti- cismen är en av rötterna till den nya ti- dens naturvetenskap. Det var ju tack va- re att man tvivlade på den gamla världs- bilden som man började konstruera exakta observations- och mätinstru- ment, såsom teleskopet, mikroskopet, termometern etc.

Intellektualism är enligt SvU "en riktning som (otillbörligt) beto- nar förståndet dels framför känsla och vilja, dels framför åskådning och fantasi."

Den som skrivit detta är ingen mindre än Hans Larsson och han hänvisar oss också till sin artikel om anti-intellektua- lismen.

Anti-intellektualism är "samlande beteckning för ett stort antal såväl äldre som nyare åsikts- riktningar vilka från olika utgångs- punkter vända sig emot den över- skattning av intelligensen och för- ståndsbildningens värde vartill särskilt rationalism och intellektua- lism enligt deras mening gjort sig skyldiga".

Som exempel på anti-intellektualism nämns bl a pragmatismen.

Idag hittar vi anti-intellektualistiska strömningar i Sökaren och i program- blad från Café Pan i Stockholm.

Humanism är "den antikinspirerade kulturrörelsen som under 1300-, 1400- och 1500-ta- let med utgångspunkt från Italien spred sig över hela Europa".

Denna rörelse får en och en halv spalt i SvU. Först i slutet av artikeln nämns att

"termen humanism har i våra dagar dessutom använts... som beteckning

för en världs- och livsåskådning med huvudvikten lagd vid det rent mänskliga".

Det var inte mycket om humanismen som livsåskådning.

Nordisk Teologisk Uppslagsbok, som kom ut samtidigt med SvU, har en myc- ket bra artikel om humanism i ordets moderna betydelse, skriven av Alf Ahl- berg.

Paul Kurtz, en av humanismens för- grundsfigurer idag, definierar humanis- men så här i en skrift som heter "Neo- Fundamentalism, The Humanist Re- sponse" (ISBN 0-87975-452-4). Den finns på svenska med titeln "Ge Gud en hand" (nr 12 i Human-Etiska Förbun- dets skriftserie).

"Humanismen använder förnuft och vetenskap för att förstå naturen och för att förbättra det mänskliga sam- hället. Den anser att människor bör använda det kritiska förnuftet för att lösa problem och komma fram till fredliga kompromisser i en anda av ömsesidig tolerans och respekt. Hu-

manismen betonar att både kvinnor och män måste ta ansvaret för sitt kommande öde. Humanismen läg- ger tonvikten på det goda livet här och nu och söker skapa största möjli- ga lycka för största möjliga antal människor. Dess ideal är en världs- gemenskap där harmoni och rätt fro- das. Humanismen tror på individens frihet, värdighet och värde ... Huma- nismen är skeptisk gentemot dogma- tiska, transcendent religioner som ringaktar det mänskliga förnuftet och som söker lösningen på våra problem utanför denna världen eller som försöker pracka på oss auktori- tära tänkesätt eller handlingsmöns- ter."

Det är märkligt att Ingvar Andersson för 40 år sedan inte var mer intresserad av humanismen som livsåskådning än att det rymdes på några få rader.

Det skall blir intressant att se hur re- daktörer och författare för den nya na- tionalencyklopedin löser de uppgifter jag pekat på här.

Konflikt läkare — naturläkare i Danmark

Intresset för naturläkare är mycket stort i Danmark. På grund därav har den danska läkarföreningen skickat ut frågor till 500 legitimerade läkare angående alternativ medicin. Två tredjedelar av läkarna är emot alternativa behand- lingsmetoder, och var fjärde kan ge exmpel på att behandlingen av patienter har försenats på grund av att de gått till naturläkare. 18 procent meddelar att be- handlingen försenats så att patienternas hälsa varit i fara; några har dött, sedan de kommit för sent under läkarbehand- ling.

Läkarföreningens ordförande Jens Kristian Gøtrik säger att samhället nu måste kräva dokumentation som visar att alternativa behandlingar är verk- samma.

Naturläkarna slår tillbaka. Deras ordförande Tommy Aagaard Petersen menar att en liknande undersökning om

de legitimerade läkarna skulle avslöja ännu värre förhållanden.

Han säger:

— Jag har Sundhetsstyrelsens ord på att det klagas 10 gånger oftare på läkare än på naturläkare. I motsats till naturlä- karna, vilkas behandlingar i regel är helt oskadliga, är läkarna med deras giftiga piller och farliga operationer skuld till otaliga dödsfall och bestående skador. Många dör bevisligen av läkarnas be- handling.

— Som naturläkare möter man dagli- gen patienter vars hälsa systematiskt brutits ned av läkarnas mediciner eller som exempelvis kommer med totalt för- störd rygg, avkalkad av för mycket corti- son.

Källor: tidningsklipp från den danska skep- tikertidskriften Para-nyt, nr 3, 1988.

Jeg må bekjenne at jeg ennå ikke er for- trolig med den nye tidsalederens tan- kegang; det gjelder også visse moralske og etiske anliggender. Forrige gang redaktøren offentliggjorde et personlig brev i Sökaren trodde jeg at det dreide seg om et hendelig uhell. Derfor var jeg neste gang omhyggelig med å understreke at "dette er et personlig brev, IKKE et innlegg for bladet". Likevel skulle dette brevet komme til å skape "nor- geshistorie" — jeg er fristet til å si i beste New Age-stil hva vederheftighet angår. I Sökaren nr 8/88, side 30/31 har redaktøren plukket ut noen setninger fra dette brevet, løstrevet fra sin sammenheng og spunnet en historie som tydeligvis skal tale for seg selv.

Det er aldeles riktig at jeg i dette personli- ge brev til redaktør Magnusson gav uttrykk for visse synspunkter på mange av de annon- sene man finner i bla Sökaren. Det mener jeg at enhver ansvarsbevisst person borde gjøre, og begrunnelsen er denne:

- Vi opplever i dag den rene brottsjø av kvasivitenskapelige og kvasireligiøse fo- restillinger og påstander, samt en naiv godtroenhet og kritikklos akseptering av allskens tant og tøv, som man må gå tem- melig langt tilbake i historien for å finne paralleller til.
- Videre kan man ikke unngå å se at det fin- nes nok av smarte kremmere som vet å ut- nytte dette blomstrende markedet.
- Når flommen av høyst tvilsomme annon- ser vokser, og naive sjeler biter på og bru- ker surt ervervede penger på varer og ytel- ser som ikke holder hva de lover, så bør folk med ansvarsfølelsen i behold be- møye seg med å undersøke om disse an- nonsene er i strid med landets lover, og i så fall se å få gjort noe med denne formen for humbug.
- Det at vi i Norge fikk stoppet den ville- dende annonsen for Friundervisningens astrologi-kurs er bare et løstrevet eksem- pel. Vi har gjennom Forbrukerombudet fått stoppet en rekke slike annonser som strider mot lov om markedsføring, og dessuten gjennom Helsedirektoratet når det gjelder "medisinske" produkter og "behandlingsformer" som strider mot le- gemiddeloven (§ 30).

Jeg kan ikke se noe galt ved denne lovgiv- ningen, ei heller ved det syn at den bør kom- me til anvendelse mot villedende annonser med syke mennesker som målgruppe. Re- daktør Magnusson gir uttrykk for et annet syn på dette. "Man må være åpen og gene- ros"... Han mener at en utsortering ville bli subjektiv — men tar avstand fra en rekke av de populære "tvilsomme innslag i New Age". En kompliment til redaktøren for det- te! Men jeg synes nok at han burde gjøre lis- ten adskillig lengre: Hva med "toalett som romskip", tarot-kort, krystallkuler, pyrami- dekraft, livsenergi via krystaller o s v, o s v? Jeg tror ikke det er påkrevet med særlige undersøkelser ut over de som allerede er fo- retatt. Og når det gjelder spørsmålet om slike annonsers lovstridighet så er det *myndighe- tenes* oppgave å vurdere den siden av saken.

Det var *denne* vurderingen jeg etterlyste i mitt personlige brev, og jeg etterlyser den på ny her og nå.

Det øvrige i redaktør Magnussons be- traktninger omkring undertegnede fore- kommer meg å være av en slik karakter at det burde oversees. Men jeg finner det likevel nødvendig å understreke følgende:

- Mine henvisninger til professor Olov Lin- dahl gjaldt en spesiell artikkel og var ba- sert på noen klare forutsetninger, som jeg mener lå implisitt i brevet. Når man bru- ker uttrykket "alternativ" eller "holis- tisk" medisin oppstår det her et defini- sjonsspørsmål, og dersom man legger de gjengse oppfatninger til grunn for defini- sjonen av ovennevnte begreper, vil jeg stå for hvert ord jeg skrev til redaktøren. Se- nere korrespondanse med professor Lin- dahl har oppklart en hel del av disse spørsmål, og gir inntrykk av at han slett ikke er noen varm tilhenger av alt det som bringes til torvs med etiketten "alternativ medisin". (Han praktiserer feks ikke "psykisk ortopedisk kirurgi"...)
- Magnusson etterlyser dokumentasjon for mine utsagn. Jeg har levert omfatten- de og solide referanser som dokumenta- sjon, men at man ikke bryr seg med å stu- dere dette materialet er en annen sak.
- Derimot er det regelmessig svært så tynt med referanser fra de troendes side, og i den grad slike måtte forekomme viser de seg å være temmelig tvilsomme som do- kumentasjon. På tross av denne iøynefal- lende svakheten fortsetter de troende å påstå at det finnes godt belegg for visse paranormale fenomener og aparte alter- native idéer. Men hittil har det blitt med påstandene. Heller ikke vår pris på kr 50 000,- [samlet ca 2,5 millioner på ver- densbasis] har fristet dem; enda dette burde være bra betaling for den beskjed- ne ytelse å plukke frem et aldri så lite mi- raker fra den floraen man omgir seg med og averterer.
- Etter å ha samlet inn og studert materiale av dette slag i snart 30 år mener jeg meg faktisk berettiget til å henlede folks opp- merksomhet på slikt materiale som de- monstrerer forskjellen mellom empiriske data på den ene siden, og konklusjoner basert på dårlige undersøkelser, misfor- ståelser etc på den andre. Det er en over- flod av gode eksempler på dette, og jeg vedlegger en artikkel fra Dagbladet (Os- lo), for 16.9.88 — "Homeopati og sirkus" — som et lite eksempel. Her blir vi atter en gang minnet om at det er METODEN som er viktigst, ikke HVEM som har kommet med den aktuelle påstanden. Ar- tikkelen handler om den oppsikt det vakte i såvel vitenskapelige som pseudoviten- skapelige kretser da det prestisjetunge tidsskriftet *Nature* kunne fortelle at "ho- meopatisk medisin virket". (Professor Lindahl viste også til dette oppslaget i et brev til meg.) Men så gikk det ikke bedre til denne gangen enn alltid ellers: En grundigere undersøkelse avslørte at det hele berodde på feil — på dårlig vitenska-

pelig håndverk! (Og, karakteristisk nok, James Randi fra CSICOP var med på av- sløringen...)

Lavmålet når vi når Magnusson i sitt innlegg mildest talt antyder at jeg baserer mine syns- punkter på autoritetstro, sympatier og anti- patier — enda han meget godt er kjent med at dette er uhyre langt fra faktiske forhold. Men på seg selv kjenner man andre. Dette er nettopp hva de troende gjør. De har ingen be- viser som er verd å nevne, men klynger seg til *konklusjonene*, til de som varmer og beha- ger, uansett motstridende data som forsk- ning bringer for dagen.

Jeg ser forøvrigt at krystall-svindelen har nådd det okkulte markedet i Sverige. Dette måtte man nok vente etter at man i USA har begynt å plukke av seg pyramidemodellene og henge på seg kvartskrystaller i stedet. Py- ramadiekraften er ikke lenger in, like lite som askeavkok. Jeg har forøvrig en liten mistan- ke om at enkelte av de som står bak disse an- nonsene ikke tror en døyt på "produktet" selv, men snarare er opptatt av mer materia- listiske verdier.

Det hele saken dreier seg om kan kokes ned til et enkelt, konkret spørsmål: Når skal vi få se beviser for påstander om allskens vid- underlige krefter — beviser som tilfredsstil- ler ekte vitenskapelige krav? For å si det med James Randi: "Jeg avviser ingen ting, men jeg vil ha beviser. Det har jeg ikke fått. Det er faktisk mer som taler for at julenissen eksis- terer!"

"Kjærlighet til sannheten er i virkelighe- ten den vesentligste av alle dyder, og det san- ne grunnlag for ekte menneskelighet." (S Smiles). Dette burde gjelde også i den nye tidsalderen.

K Stenødegård

Svar:

K Stenødegård har de senaste åren sänt mig en rad brev och diskussionsinlägg, ibland med upplys- ningen att han gärna skulle se sina åsikter publice- rade. Hur det var "forrige gang redaktøren offent- liggjorde et personlig brev" vet jeg inte, eftersom originalbrevet inte finns kvar hos mig, men han skrev efteråt "at det kom på trykk er min egen 'feil', men dette er i og for seg OK". Beträffande några citat ur ett brev från honom som jag publice- rade i nr 8, har han rätt. Han skrev: "Jeg vil ikke sette mine reaksjoner på disse uttalelsene /om prof Lindahl — SM/ på trykk...". (Däremot åter- finns i hans brev, som jag ännu har kvar, inte de av honom själv citerade orden "dette er et personlig brev...") Jag kan bara beklaga, och be om överse- ende med, att jag inte förut tillräckligt observera- de de orden i en textmassa. Jag trodde det var okej att ta Stenødegård på fullt allvar, när han skrev till mig, och att göra småre citat från hans brev, trod- de att ordföranden i den norska skeptikerorgani- sationen faktisk kunde stå för de åsikter som han formulerat och nedskrivit på NIVFO:s brevpap- per. Jag tycker inte att de citat jag gjorde är missvi- sande. Men de avslöjar vännen Stenødegårds pseudoskeptiska naivitet!

SM

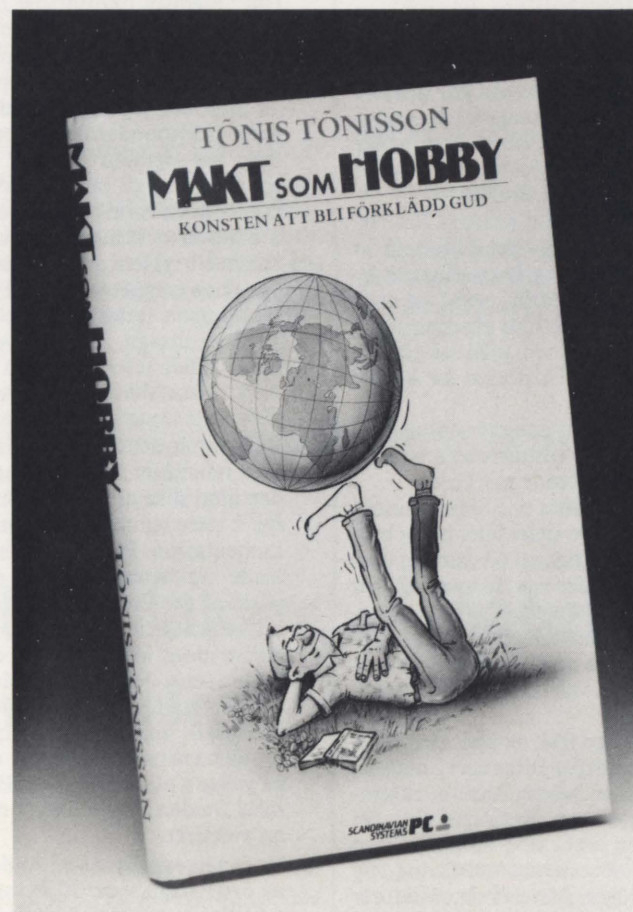
Tänk hälsosamt!

Nils-Olof Jacobson

Vär önskan om mer självförtroende tycks vara omätlig — eller hur ska vi annars förklara att det ständigt kommer nya böcker i ämnet? *Våga vara dig själv* heter en bok av Alan L. McGinnis (Libris, 190 sidor). Som förlagsnamnet antyder handlar det om självförtroendeträning med kristna förtecken. Men den har inga påträngande religiösa pekpinna, utan ger mest allmänt vettiga, medmänskligt förstående resonemang och en del praktiska tips.

Mer systematisk träning erbjuder Gael Lindenfield, som har skrivit *Öka ditt självförtroende* (Hagaberg, 110 sidor). Den handlar om att ta tillvara sina rättigheter, säga ifrån när det behövs, märka när man håller på att bli utnyttjad och förebygga det. Boken är klart och pedagogiskt upplagd. Övningarna är vettiga, flera av dem väl kända från andra böcker i ämnet. Jag tycker nog beskrivningarna av somliga metoder är i kortaste laget för den som inte har läst andra böcker i ämnet tidigare — men man lär sig ju mer av att öva än av att läsa böcker.

En besynnerlig bok i samma ämne heter *Makt som hobby*. Den har 192 sidor och en mängd bilder, där exempel ur resonemanget satts in som pratbubblor i tryck från förra seklet. Boken är skriven av Tönis Tönisson och utgiven av Scandinavian PC Systems i Växjö, en firma som annars säljer program för persondatorer. På titelsidan ges Tönissons motto: "Sanningen saknar underhållningsvärde." Om Lindenfields bok lär läsaren att undvika bli manipulerad, så har vi här en direkt lärobok i konsten att manipulera andra och "flyta ovanpå". De knep som Lindenfield beskriver i försvarssyfte lärs här ut ur angräparens synpunkt. Det övergripande målet är att skaffa makt — andra människor ses bara som pjäser i spelet. Delvis ger boken mig ett obehagligt intryck. Jag blir inte klok på vilket syfte Tönisson egentligen har, och det är säkert inte heller meningen. Han döljer sig bakom en ironisk stil.

Baksidestexten påstår att "tonen är bara tillkämpat lättis för att skingra dystra tankar på den verklighet som ligger bakom — mer kärnkraft och atombomber, mer makt åt dem som redan har övernog". Men eftersom "omvärlden är pålitligt fantasilös" kan man med bokens "beprövade och förbluffande effektiva psykologiska knep få den nära nog vart Du vill — träna en smula, och flyt ovanpå!"

Jag tror säkert metoderna fungerar, men undrar vilken livskvalitet man får av att ständigt söka makt över andra. Jag tror den kan bli skönare av att mer

söka samhörighet och kontakt med andra, hurudana "töntar" de än må vara i Tönissons "olympiska" perspektiv. En förutsättning för verklig kontakt med andra är att acceptera sig själv. Om det handlar *Tänk hälsosamt*, ett A4-häfte på 47 sidor utgivet av LIC Förlag, Solna. Det är utarbetat av en grupp inom Hallands läns landsting med Svend Roepstorff som författare. Som främsta bokliga inspirationskälla anger han *A Course in Miracles*, och bokens huvudtema är just konsten att må bättre genom att ändra tänkandet. Den beskriver "ohälsans tankar" i kontrast till häl-

Nils-Olof Jacobson

sans, och gör det på ett lättbegripligt sätt med praktiska exempel som läsaren kan känna igen sig i. Boken är tänkt som studiematerial för grupper. Jag tycker den är något av det bästa och mest inspirerande jag har sett i den vägen. Den stannar inte på ytan utan går ned i själva ursprunget till det mesta av psykisk ohälsa — tankarna, och hur man kan arbeta med dem.

Tankar kommer inte bara som ord utan också som inre bilder. Hur man kan utvecklas genom att arbeta med dem beskriver Win Wenger i boken *Kreativa metoder för personlig utveckling* (Metoda, 187 sidor). Wenger är amerikan och förefaller vara en av de där otroligt kreativa människorna. Han beskriver här hur man kan utveckla sitt bildtänkande. Det sker genom en mycket enkel övning: slut ögonen, slappna av, iaktta de inre bilder som spontant dyker upp och beskriv dem kontinuerligt högt — för en lyssnare eller bandspelare. Man upptäcker då hur bilderna berikas och utvecklas, och kan få verkliga kreativa aha-upplevelser. Metoden kan utvecklas på flera sätt, t ex att ställa "okända frågor". Det närmar sig par normalt fungerande — att ge svaret innan man känner till frågan. Det är faktiskt en mycket stimulerande bok.

Tänk positivt! heter en bok av norrmannen Björn Ringom (Larsons förlag, 212 sidor). Den handlar om att förverkliga sina önskningar och utveckla sitt självförtroende. Jag har skrivit om

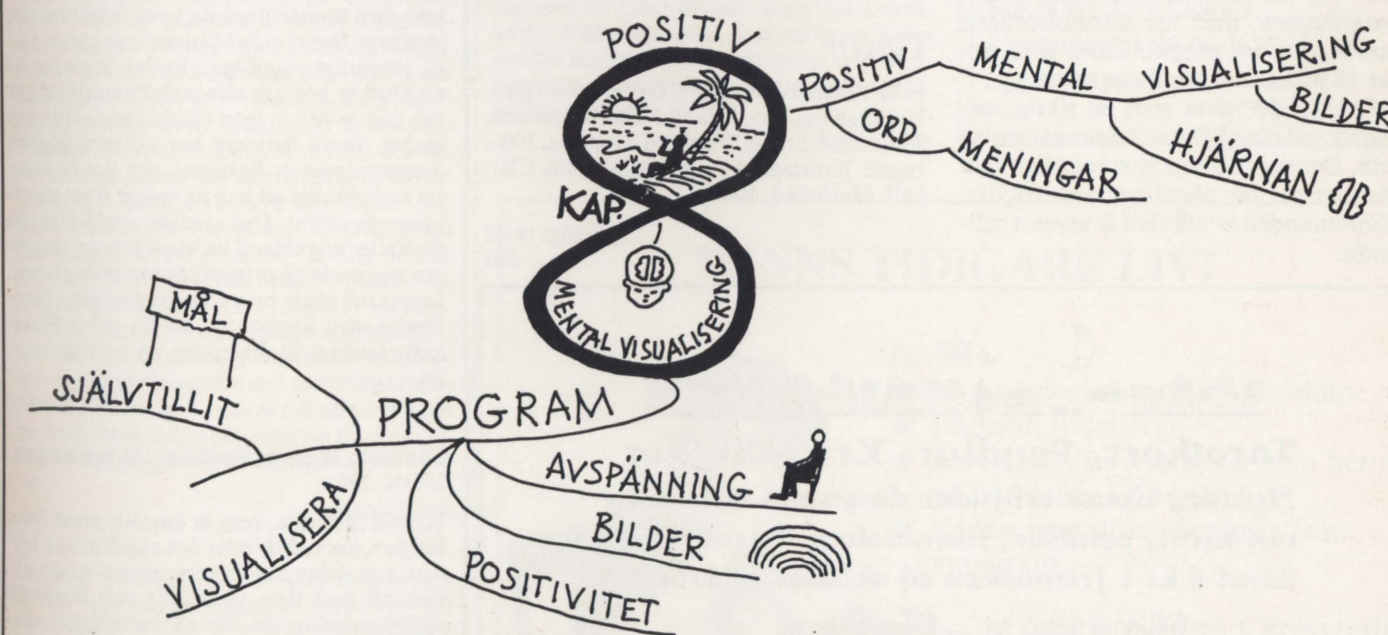

Ur Wenger: Kreativa metoder för personlig utveckling

många sådana böcker i Sökaren under årens lopp, men den här är faktiskt en av de bästa, och förmodligen den mest pedagogiska och lättlästa. Steg för steg leds läsaren genom "PMV" — Positiv Mental Visualisering. Det tar ungefär fjorton timmar effektiv tid att gå igenom boken, säger Ringom. Det är i så fall mycket väl använd tid. Själva metoderna är inte unika — de finns i många andra böcker. Här i Sverige är ju bl a Lars-Erik Unestahl känd förespråkare för och lärare i mental träning. Det unika är Ringoms personliga synes av metoder från olika håll, och hans klara framställning av hur man gör.

Ringom är också förespråkare för den anteckningsteknik som innebär att rita

"mind-maps". (Något bra svenskt ord finns inte än, så varför inte *minnesmapp*?) Han visar en minnesmapp för varje kapitel. När man väl har läst boken räcker en blick på de sidorna som repetition. Jag kan inte nog rekommendera metoden för alla som vill öka sin kreativitet. Den som vill lära sig tekniken från grunden kan göra det med Ringoms nya bok som heter just *Mindmapping* (Larsons, 185 sidor). Också den är klar, instruktiv, steg-för-steg-detaljerad och dessutom underhållande. Den som arbetar sig igenom alla övningsuppgifterna kan sedan verkligen minnesmappa, och kommer aldrig att gå tillbaka till den gamla vanliga anteckningstekniken. Prova själv!

Ur Ringom: Tänk positivt!

Johan Börtz ur tiden

Äldre generationer går in i evigheten, och nya tar vid i tiden. För några decennier sedan var de i sin krafts dagar; nu är det nytt folk på deras platser. När jag kom in på sökandets väg var Johan Börtz en av dem man lyssnade till. Han förde de utsatta djurens talan som ordförande i Nordiska Samfundet mot plågsamma djurförsök. Han gjorde ett pionjärarbete.

Nu har Johan Börtz avlidit, 89 år gammal. Minnesorden om honom i pressen har skrivits av Birgitta Carlsson, hans efterträdare som ledare för antivivisektionsrörelsen. När Johan Börtz tillträdde som ordförande 1951, hade föreningen knappt 700 medlemmar. När han lämnade ordförandeposten 1976 var medlemsantalet över 10 000. Idag är det över 60 000.

Dagens kämpar för kampen vidare, och med framgång.

SM

Sup med TV!

TV är på gott och ont. Det onda är bland annat den skräpkultur som förmedlas till svenska folket. Till skräpet hör glorifieringen av alkoholen i underhållningsprogram. För ett par år sedan gjordes en undersökning av 102 program med avseende på supandet. Det visade sig att alkohol förekom i 94 av programmen, med nio alkoholscener i genomsnitt per program. Det söps under 12 procent av sändningstiden!

Drickandet visas som en riktig, angenäm sed bland fint och framgångsrikt folk. Det sups i allmänhet måttligt, och utan att det får några negativa följder. Fördömanden av alkohol är mycket sällsynta.

Vänligen
Göran Ahlstrand
Smedjegatan 15
582 35 Linköping

Dessa uppgifter fanns i DN/TV 18 november 1986. Viciterar: "JR i 'Dallas' dricker måttligt vid cirka fem olika tillfällen i varje program, men samtidigt framgår det att det ingår i hans livsstil att dagligen dricka på det sättet."

Man kan bara utropa ett kraftigt "FY TV!" och hoppas (?) på bättring.

Brev

Mina vänner! 1965 hade vi här i Linköping en samtalsgrupp med katoliker, ortodoxa och protestanter. I Indien finns en engelsk benediktinermunk, som i ett tempel har daglig meditation över Bibeln och Vedaskrifterna. 1986 bildade jag, som är katolik, en samtalsgrupp med människor ifrån de mest skilda tros läger. I början var vi fyra deltagare, nu är vi elva. Det är en lutheran, två martinusvänner, en anhängare av gammal egyptisk visdom o.s.v. Vi träffas varannan vecka för att lyssna till varandra, och jag föreslår att det bildas fler sådana här samtalsgrupper på olika platser. Kontakta gärna undertecknad för utbyte av erfarenheter! Grundtanken med vår ekumeniska grupp att man där skall få säga sina åsikter, vilka de än är. Vi vill ha dialog.

Gåvor

H Kehlman, Farsta, 600:-, Ove Heribertsson, Helsingborg, 75:-, Mia El Mahi, Hägersten, 35:-, Ann-Christin Westlund, Uppsala, 100:-, Ingrid Ternstedt, Alingsås, 60:-, Anna Clarhäll, Mariefred, 100:-.

Hjärtligt tack!
SM

Tarotkort, Pendlar, Kristallkuler
Mystery House erbjuder dessutom litteratur om tarot, pendlar, numerologi, horoskop mm
Sänd 6 kr i frimärken så skickar vi broschyr.

Mystery House

Box 64, 640 61 Stallarholmen, Tel 0152-430 15

Ur Bokrevy nr 3, 1988

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund.

Goodman, Linda. Love signs. Kärlekens astrologi. Bernece. Övers fr eng av Carl G Liungman. Orig:s titel: Live signs 814 s.

Det finns två huvudtyper av astrologi. Solteckensastrologi, tex veckotidningshoroskop, bygger på det stjärntecken i vilket solen stod vid födelsen. Personliga horoskop tar hänsyn till solens, månens och samtliga planeters lägen i förhållande till stjärntecknen vid födelseögonblicket. Företträdare för den sistnämnda metoden tar avstånd från solteckensastrologin såsom varande oseriös. Denna bok torde vara ett av de mest omfattande verken inom solteckensastrologin. Efter en introduktion om de tolv stjärntecknen går förf igenom förutsättningar för kärleksrelationer vid var och en av de 144 möjliga kombinationerna (mannen fisk och kvinnan skytt, etc). Varje kombination ägnas ca fem sidor. Beskrivningarna är i samtliga fall så allmängiltiga att de stämmer in på de flesta parförhållanden. Bokens påståenden saknar samband med vetenskapligt grundad psykologi eller med annan vetenskap.

Sven Ove Hansson

Eckehart. Predikningar. 2. Medeltida mystik. Artos. Urval, övers fr ty och inledning av Bertil Brisman. 192 s.

Eckehart levde i slutet av 1200- och början av 1300-talet. Hans tankar visar sig efter nära 700 år märkligt levande och aktuella. Lättillgänglig är han inte. Hans djuplodande predikningar innehåller ofta paradoxala och överraskande bibeltolkningar, långt från ordens omedelbara, historiska innebörd. Mycket i dem är svårförståeligt och främmande, men man finner också sådant som känns nära, väsentligt, angeläget. En huvudtanke är att Gud är bortom alla gudsföreställningar och gudsbilder, är intet i förhållande till våra tankar. Bertil Brisman har tidigare utgivit översättningar av Eckehart, och det är mycket tacknämligt att han nu lägger fram ytterligare en volym. Den svenska språkdräkten förefaller mig ibland ha vissa brister, möjligen beroende på originaltextens svårigheter. I varje fall väger bristerna mycket lätt i jämförelse med förtjänsten att ha gjort Eckeharts tankevärld tillgänglig på nutidssvenska.

Sten Rodhe

Stinissen, Wilfrid. Vandring till sanningen. Libris. 199 s.

Wilfrid Stinissen, som är katolsk präst från Belgien, karmelitbroder och akademiskt utbildad, har sedan han bosatte sig i Sverige utkommit med flera värdefulla och läsvärda uppbyggelseböcker. Denna utgör inget undantag. Språket är inte akademiskt eller teologiskt belastat utan verkar vardagsnära och med psykologisk insikt. I 26 kapitel av olika längd och karaktär behandlar Stinissen frå-

gor om sanningen, främst sanningen i relationer människor emellan och i förhållande till Gud: "... att Gud inte är en monolitisk Gud, inte gjord i ett stycke, utan att han i stället är gemenskap, vänskap, familj, det förefaller mig lätt att tro. Mycket lättare än att han är ensam." Särskilt bön och meditation får stort utrymme. Framställningen är inte samfundsbegränsad eller inriktad på en teologisk läsekrets.

Nils-Henrik Lindblad

Duerr, Hans Peter. Sedna eller Kärleken till livet. Symposium (Samhällsvetenskapligt bibliotek). Övers fr ty av Joachim Retzlaff. Orig:s titel: Sedna oder die Liebe zum Leben. 586 s. Ill litt reg.

I den här boken analyserar den västtyske samhällsvetaren Hans Peter Duerr olika ideologiers och religioners betydelse för mänskliga kulturer från stenåldern fram till modern tid. Han jämför indianers och eskimöers naturorienterade livssyn med livsfilosofin i grekiska, indiska och afrikanska samhällen. Utifrån dessa erfarenheter diskuterar han vilken betydelse gamla världsåskådningar har för dagens ideologiska debatt. Boken är välskriven och den har en övertygande vetenskaplig karaktär, även om många av Duerrs slutsatser är kontroversiella. Boken är rikligt illustrerad med fotografier och teckningar. Den har en nästan 100 sidor lång litteraturförteckning och över 150 sidor med förklarande noter. Detta är den tredje av Hans Peter Duerrs böcker som översatts till svenska. Hans tidigare mest omtalade bok, Drömtid. Om gränsen mellan det vilda och det civiliserade, kom ut 1982.

Kent Lidman

Konfucius. Konfucius lilla röda. Svensk text: Alf Henrikson och Hwang Tsu-Yü. Asplund. 88 s.

Titeln anspelar naturligtvis på "Maos lilla röda", som var en revolutionsbibel för sextio-talets unga i revolten mot etablissemangen. Nu är det tid för Konfucius lilla röda. Efter ungdomsrevolter och "förverkliga dig själv"-förkunnelsen under sjuttio-talet är det dags för den insikt om själens rätta mått och det personliga ansvar för samhället som utmärker åttio-talets kloka eftertanke och den kinesiske mästarens mentalitet. Översättarnas tolkningar känns genuina. Urvalet är litet men representativt, och Mästaren hinner bli levandegjord även i detta format. I små sentser skilda åt av den kinesiska originaltexten (ett lyckat stildrag), framställs visdomen om jagets skolning och den mänskliga naturen. Det är en liten skön skrift som bör kunna både underhålla och stämma till eftertanke. En lämplig bredvidläsningsbok i skolorna.

Anders Blivik

Senior, Michael. Vem är vem i mytologin. 1 200 mytologiska gestalter från hela världen. R&S. Övers fr eng av Sven Christer Swahn. Orig:s titel: The illustrated who's who in mythology. Fackgransk av Åke Hulcrantz. 227 s. Ill.

Uppslagsbok som i alfabetisk ordning presenterar mytologiska gestalter från Abenigo till Zurvan. Den förste en biblisk person som utsätts för provet i den brinnande ugnen, den senare en gammal-iransk gudom. Bland upptagna gestalter finns även historiska personer med mytologisk anstrykning som tex Buddha och Moses. Dock saknas personer med mytologiska drag från senare historisk tid. Drygt 200 illustrationer varav ett 40-tal i färg samt ett tematiskt register där gestalter från skilda kulturer inordnas under gemensamma rubriker som tex "Jordgudinnor" och "Jättar" ökar värdet av denna utmärkta referensbok. Den internationellt erkände religionshistorikern Geoffrey Parrinder har medverkat vid utgivningen som redaktör.

Thomas Arvidsson

Govinda, Anagarika. Tankar om buddhismen. Betydelsen av buddhismens lära och metoder för västerlandet. Bergh. Övers fr ty av Edward Brehmer. Orig:s titel: Buddhistische Reflexionen. Gransk och red av Elin Lagerkvist och Sven-Arne Stahre. 264 s. Ill.

Anagarika Govinda, filosof, författare, konstnär, föddes i Tyskland, studerade i Italien, där han blev buddhist, levde en tid i Sri Lanka, övergick från den sydliga formen av buddhism till den tibetanska (vajrayana), företog forskningsresor i Tibet, levde sedan många år i Indien, flyttade 1977 till USA, där han dog 86-årig 1985. Av hans böcker föreligger tidigare på svenska De vita molnens väg (1975). Den nu översatta volymen är en samling uppsatser — för somliga uppges var de först publicerats — som belyser den tibetanska buddhismen ur skilda synvinklar. I somliga uppsatser är den filosofiska abstraktionsnivån hög, medan andra ligger på mer populär nivå. Intressanta är inte minst hans jämförelser mellan tibetansk buddhism och sådana västerländska tänkare som Teilhard de Chardin och Karlfried Dürckheim. Några speciella förkunskaper krävs inte för läsningen, men den kräver uppmärksamhet och tankemöda. Den svenska språkdräkten är god.

Sten Rodhe

Nordin, Svante. Romantikens filosofi. Svensk idealism från Höijer till hegelianerna. Doxa. 496 s. Litt reg.

Vi har inte många framställningar av filosofins historia på svenska och än färre om den svenska filosofins historia. Svante Nordin har med sin brett upplagda svenska filosofihistoria utfört ett imponerande arbete som i sig förenar filosofisk stringens med idéhistorikerns förmåga att teckna miljöer och personligheter samt att sätta in idéerna i deras historiska sammanhang. Romantikens filosofi är en synnerligen utförlig presentation av tänkare och idéer. Här finns stora och kända tänkare som Benjamin Höijer, Erik Johan Stagnelius, Carl Jonas Love Almqvist, Samuel Grubbe, Erik Gustav Geijer o.s.v samt många mindre kända men i idéhistorien betydelsefulla personer. Med hjälp av väl valda citat ger Nordin oss en känsla för idéerna i sin samtidsmiljö. Det här är ett arbete som kommer att få stor betydelse för kommande forskning i svensk filosofihistoria och idéhistoria.

Jan Bärmark

Servan-Schreiber, Jean-Louis. Att leva ett modigt liv, SvD. Övers fr fra av Svante Hansson. Orig:s titel: Le retour du courage. 182 s.

Jean-Louis Servan-Schreiber, verksam som författare, journalist och förläggare, är bror till den välkände samhällsdebattören Jean-

J. Krishnamurti

Videovisningar i Stockholm.
Uthyrning av audio- och videoband.
Bokutlåning.
Krishnamurti Center i Stockholm,
Box 5069, 123 05 Farsta.
Upplysningar tel. 08-11 87 49
och 08-97 36 42.

MINNS TIDIGARE LIV!

Du får:

- Nya perspektiv och ny kunskap
- Förnyad livsenergi
- Förståelse för relationer som beror på händelser i tidigare liv
- Känna igen dina närmaste från annan tid.

Sunna Cronstedt
08-33 27 64

Jacques Servan-Schreiber. Tidigare har förf:s bok *Tiden* som konst utkommit på svenska (1985). I denna betraktelse behandlas viktiga livsfilosofiska problem på ett opretentiöst och underhållande sätt. Förf söker klarlägga de problem som den moderna västerlänningen — med sitt överflöd, sin stress och sin ensamhet — står inför. Hur skall vi komma till rätta med förändringarna bort från religion, tätt sammanhållna familjer och geografisk hemmahörighet? Tesen är att det moderna samhället ger oss alla förutsättningar att leva ett bättre, friare och mer individuellt liv än någonsin förr. Det som krävs är mod; ett vardagligt, men medvetet framodlat mod. Förf ger flera exempel på situationer där ett modigt beslut är nödvändigt och beskriver även de olika typer av mod som bör finnas. Översättningen flyter väl.

Ingemar Nordin

Skall etiken styra forskningen? Integritet, sanning och nytta. Red av Jarl Hemberg, Göran Hermerén och Olof Wärneryd. Lund University Press. 80 s. Ill.

Åtta uppsatser och sju diskussioninslag av tio akademiker, de flesta professorer, har levererat sina bidrag från en etikkonferens 1986 till föreliggande bok. Att etiska frågor blir allt vanligare inom all forskning beror på att forskningsresultaten griper in allt djupare i tillvaron. Frågor om integritet, djurplågeri, miljöförstöring, cancer, överlevnad osv uppstår. Vem skall besluta om vad som är tillåtet att göra inom forskning? Även problemet med forskningsinformationen kommer in. Vem har ansvaret för att forskningsresultatets konsekvenser kommer fram till allmänheten? Hur mycket skall rapporteras och på vilket vis? Boken ställer fler frågor än svar. De flesta bidragen är lättlästa. Bokens helhetsbild blir splittrad. Den vänder sig till alla som är intresserade av forskningens etik.

Rolf Ejvegård

Fritz, Robert. Minsta motståndets väg. Hagaberg. (Utvecklingsbiblioteket). Övers fr eng av Lolo Edholm och Ingrid Olausson. Orig:s titel: *The path of least resistance*. 240 s.

Förf, som är musiker och utbildningskonsult, har genom att skärskåda sin egen kreativa miljö analyserat den skapande processen och kompletterar de vanliga teoribildningarna med en egen struktursyn, som på ett mycket värdefullt sätt ökar vår förståelse av skapandet. Hans framställningssätt är enkelt berättande med klargörande sammanfattningar och många exempel ur livet — på ett sätt som ibland för tankarna till Dale Carnegie, på gott och ont. Den ibland lätta pratigheten ökar läsbarheten och i erfarenheterna finns många kloka iakttagelser. Här finns inte de förstorade sensationerna av att lyckas och bli framgångsrik utan tonvikten ligger vid individens möjligheter att utveckla sina egna talanger och sitt eget skapande, inte genom anspänning utan genom att följa

minsta motståndets väg. Förf avslöjar skapandets hemlighet och visar vägar att gå när strukturerna över ens handlingsmönster klarnat. Framställningen torde vara mycket intressant såväl för den enskilde som i analys- och utbildningssammanhang. Översättningen är mycket välgjord.

Carin G Hansson

Harman, Willis W. Inspirationens ögonblick. Av Willis Harman och Howard Rheingold. Hagaberg. Övers fr eng av Anders Lotsson. Orig:s titel: *Higher creativity*. 248 s. Litt.

Willis W Harman, tidigare tekniker, nu chef för Institute of noetic sciences grundat av Apollo-astronauten Mitchell, skriver tillsammans med Howard Rheingold spännande och omfattande om medvetandets skaparförmåga. Förf beskriver hur en engripande kulturförändring äger rum som en konsekvens av den nya medvetandeforskningen. Han jämför vetenskaplig, konstnärlig och profetisk inspiration genom många exempel och citat och sammanfattar några viktiga steg i den skapande processen. Boken innehåller djärva konklusioner om bl a frimurarnas politiska betydelse. Översättningen är omsorgsfull. Boken kräver en smula vana vid abstrakta begrepp från psykologi och vetenskap. I den fängslande framställningen gör förf flera intressanta djupdykningar i kulturfilosofiska frågor, som i slutet mynnar ut i enkla praktiska affirmationsövningar för att skapa den inre harmonin, som enligt förf kan göra fred på jorden till en realitet.

Ole Saxe

Lindbohm, Denis. Trollmakt. Psi-cirkeln. 120 s.

Lindbohm är pensionerad personalutbildare på Institutet för färgfoto. Sedan 1969 har han givit ut 36 böcker, många av dem, liksom föreliggande, på eget förlag. Här skildras möten med troll, älvor, vättar, tomtar, bäckahästar osv. De flesta historierna är återberättelser från förf:s mor som dog 75 år gammal 1975. "... det som är skildrat i denna bok är verkliga upplevelser." Att upplevelserna ägt rum kan vara riktigt, men de bevisar inte, som förf hävdar, att troll etc finns. Illusioner, hallucinationer, fantasier mm utgör inte existensbevis för fysiska föremål. Boken är utan vetenskapliga kvaliteter. Läsbehållningen består av kulturhistoriska snapshots från moderns leverne. Förf skriver på ett sympatiskt sätt och vänder sig till en bred allmänhet.

Rolf Ejvegård

Kushi, Michio. Den makrobiotiska vägen. Av Michio Kushi och Stephen Blauer. Förord och fackgransk av Roland Keijser. ICA. Övers fr eng av Monica Löfström. Orig:s titel: *The macrobiotic way*. 270 s. Ill litt reg.

Makrobiotik är en livsstil inspirerad av japansk filosofi. Den innebär en kost baserad på säd och grönsaker, men synen på hur födoämnen ska väljas och tillagas skiljer sig avsevärt från de vanligare formerna för "häl-

sokost". Makrobiotisk kost kan även innehålla fisk och skaldjur. Man använder gärna japanska produkter av alger och sojaböner. Något vetenskapligt stöd för makrobiotiken finns inte, men intresset för rörelsen förefaller öka. Kushi är sedan många år den ledande företrädaren för den internationella makrobiotiska rörelsen. Boken ger en fyllig översikt över makrobiotisk livsföring med recept och huskurer, berättelser om underbara sjukdomsbotanden med makrobiotik samt intervjuer med svenska företrädare för rörelsen. Listor över aktuella adresser, litteratur mm finns också. Boken är lättillgänglig och vänder sig till en bred publik.

Nils-Olof Jacobson

Nilsson, Anne-Charlotte. Anne-Charlottes gröna frestelser. R&S. 140 s. Ill reg.

På förf:s restaurang Vegoria i Ludvika åt en grupp "normalkostare" laktovegetarisk lunch fem gånger i veckan under ett halvår. I övrigt gjordes inga förändringar i kostvanorna. En medicinsk uppföljning visade bestående gynnsamma effekter på bl a vikt och blodtryck. Den mat som serverades presenteras här. Inledningsvis ges en kort orientering om grunderna i det laktovegetariska kosthållet och därefter följer ca 130 recept, som innefattar sallader, soppor, varmrätter, efterrätter och bakverk. Låg fettthalt, mycket naturliga fibrer och inga raffinerade födoämnen som socker och vitt mjöl är grundtemat. Recepten tycks vara både fantasirika och aptitretande utan någon asketism. Ett 60-tal färgbilder bekräftar synbarligen detta. Här används mest råvaror tillgängliga höst och vinter. En kommande bok skall behandla vårens och sommarens råvaror.

Stefan Heinstedt

Horn, Anna. Käringårdar. Ett nätverk som minskar vår sårbarhet och bevarar hotade livsvärden. LT. 139 s. Litt.

Anna Horn, som är aktiv inom föreningen Framtiden i våra händer, har skrivit denna bok som borde vara mycket användbar för kommunalpolitiker, inom civilförsvaret, föreningar och för enskilda. Språket är enkelt och lättbegripligt och texten engagerande. Boken bygger på en idé att bygga upp ett nät av gårdar över landet för att trygga samhället i en krissituation. Gårdarna skall vara helt självförsörjande och ta tillvara och bevara gamla kunskaper om odling och hantverk men även vara nyskapande på det tekniska området. Tolv olika käringårdar och dess inriktning presenteras. Boken avslutas med en innehållsrik adress- och litteraturförteckning.

Ulla Tröeng

Kurtén, Björn. De skuldlösa mördarna. Essäer om biologi: liv i nuet och i det förgångna. Alba. 143 s. Ill.

Den lärde paleontologen Björn Kurtén har i en lång rad böcker visat sig vara en utomordentligt skicklig popularisator inom ett område som samtidigt är svåråtkomligt och sällsynt fantasieggande: de fossila vittnesbörden om livets framväxt på jorden under

ca fem miljarder år. I föreliggande bok tar förf först upp, och diskuterar framgångsrikt, evolutionens förlopp, utgående från Darwins teorier och de senaste hundra årens landvinningar på detta område. Man serveras genomgående högintressanta fakta, spänningsfyllda fältharbetsbedrifter, makalösa uppslag och lättbegripliga och pedagogiska framställningar och översikter av förlopp och utvecklingskedjor, som i allmänhet är svårförståeliga och oklara — avslutningsvis dessutom en färsk köttbit av en 36 000 år gammal bisonoxel! De fascinerande essayererna är tryfferade med små välanpassade marginalillustrationer av Viking Nyström.

Bengt-Olof Landin

Blackwood, John. Vitlök. En naturlig väg till hälsa. Av John Blackwood och Stephen Fulder. Prisma. Övers fr eng av Björn Linné. Orig:s titel: *Garlic: Nature's original remedy*. 161 s. Litt reg.

Boken ger trots sitt lilla format en ingående skildring av vitlök och dess användning. Dess botaniska särart och kemiska innehåll beskrivs, och roande kultur- och medicinskhistoriska glimtar ges. Största delen av boken ägnas vitlökens medicinska användning utifrån tradition och aktuell forskning. Åtskilliga arbeten citeras, och det finns en fyllig lista med valda referenser ur fackpressen. Författarna anser naturell vitlök överlägsen kommersiella "luktfria" preparat, vilka har svagare verkan. Till slut beskrivs vitlök som bekämpningsmedel i trädgården samt ges exempel på traditionella huskurer med vitlök och några sätt att använda den i matlagning. Boken är lättläst och genomsyras av författarnas entusiasm för denna underbara växt, men de försöker skilja mellan fakta och fantasi och strävar att bygga sina påståenden på forskningsresultat.

Nils-Olof Jacobson

Diamond, Harvey. Fit for life-hälsoboken. Av Harvey och Marilyn Diamond. Bonnier Fakta. Övers fr eng av Inge R L Larsson. Orig:s titel: *Living health*. 533 s. Litt reg.

I Fit for life-boken från 1986 begränsade sig makarna Diamond till att lansera ett kostschema som bygger på att kroppens näringsupptag är rytmberoende. Här går de ett steg längre och förespråkar en holistiskt (holism = betraktesätt som intresserar sig för människan eller samhället som helhet) präglat hälsolivsstil. Kostfrågorna spelar dock fortfarande huvudrollen. Boken är en kombinerad fakta- och debattskrift. Som faktabok betraktad saknar den trots de 423 (!) referenserna vetenskaplig stringens, vilket är beklagligt med tanke på att så många "sanningar" inom framför allt näringsläran ifrågasätts. Som debattbok är den alldeles utmärkt; den ruskar om (lekman)läsaren. Genom bokens suggestiva ton lockas man att prova på Fit for life-livsstilen, helt eller delvis, i hopp om att idealvikten ska uppnås, immunförsvaret förbättras mm. 95 nya recept samt en tvåveckors hälsomeny ingår. Översättningen är nöjaktig. Innehållet kommer troligen att vålla debatt även i Sverige.

Bengt Bengtsson

Gå steg för steg
och låt vägen öppna sig för dig
utan någon känsla av hets eller brådska.
Allt är i Mina händer, allt har Min välsignelse,
Det finns ett mönster, en plan
för allt som sker.
Gå framåt i fast tillit,
gör det som måste göras.

Håll ditt hjärta öppet
så att Min gudomliga kärlek kan strömma igenom det.
Varje själ behöver erfara dess flöde.

Tänk aldrig att du inte har någonting att ge:
Du kan skänka bort universums mest dyrbara gåva —
du är en kanal för Min gudomliga kärlek.
Mänskligheten hungrar efter den,
världen har ett desperat behov av den.

Du säger att den så ofta missförstås.
Ja, så är det.
Men låt det inte rubba dig.
Du är Min kanal
Mitt instrument,
och det enda du behöver tänka på
är att göra Min vilja.
Grubbla aldrig över vilka reaktioner
eller verkningar kärleken ger upphov till.

Ibland ger Jag dig en ingivelse
att säga någonting, att skriva någonting,
och du lyder Min röst.
Resultatet blir kanske något helt annat än vad du trodde.
Det gör ingenting.
Du ska bara veta och förstå
att endast när Mitt ord
blir åtytt till punkt och pricka
kan under ske.
Gör alltså endast det Jag ber dig om
och lämna sedan resten åt Mig.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Sedan Statens kulturråd beslöt att minska statsbidraget till Sökaren till hälften, fick vi stöd av några personer i massmedia (3 st) och i privata brev (2 st). I Svenska Dagbladet 11 oktober skrev Göran Bengtson en stor och litet raljant artikel om oss på kultursidan. Den avslutades så: "Men vad Sven Magnusson ägnar sitt liv åt är faktiskt en kulturgärning, och den är faktiskt värd mer än snuspengar, 20000! För det beloppet får man väl i dessa tider inte ens en bättre begagnad scientolog."

Uppmuntrad av välviljan sökte jag ånyo bidrag på hösten. Det kan man göra. Men det blev avslag! Medlemmarna i kulturrådets referensgrupp hade inte tagit något intryck av de synpunkter som framförts av vänner till oss, eller av de Sökaren-nummer de fått.

Jag — och säkert många av läsarna — har förvisso en annan kultursyn än kulturrådet, företräder väl ett nytt paradigm... Och det vet man ju hur det går för nytänkare! De ses över axeln.

Sökarens ekonomi läggs nu upp med syftet att klara utgivningen utan några av kulturrådets skattepengar.

SM

Håkan Blomqvist: Fenomenet Whitley Strieber	2
SM: När Whitley Strieber blev "dödligt rädd"	6
Carolyn Reuben: Att hela sitt liv med Louise L. Hay	10
SM: Healing	14
Jan Bärmark: Dalai Lama en fredens man	18
Åsa Freij: Dalai Lama i Sverige drog fulla hus — med sunt förnuft och värme	20
Åsa Freij: Ett växthus för människor i Bohuslän	22
Åsa Freij: Lars Lagerstedt, en terapeut som kan konsten att trycka på rätta knappar	26
Ronald O. Clarke: Den narcissistiske gurun II	30
SM: Stanley Sjöberg och jag	37
Gunnar Ståldal: Svensk Uppslagsbok informerar	38
K. Stenødegård: En norgeshistorie?	41
Nils-Olof Jacobson: Tänk hälsosamt!	42
Bokrevy	44
Eileen Caddy: Footprints on the Path	47

Jag är vindarnas tummelplats
Jag är solens och månens kretslopp
Jag är älskande och älskad
Jag är vinterrutans snökristall
Jag är lidandets djupaste nöd
Jag är växandets spirande frö
Jag är glädjens kluckande skratt
Jag är skapandets alla uttrycksmedel
Jag är delaktig i det stora alltet
Jag är centrum i allt som sker
O liv
jag står till ditt förfogande
Jag är

Gunnel Darning

Sven-Bertil Andersson gör healing

Kom ihåg att förnya prenumerationen för 1989!

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (8 nr) 175:-
Halvår 95:-

Postgiro: 706047-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.300:-, halvsida 750:-
småannonser 25:- per spalt-cm, men
minst 75:-

Wallin & Dalholm Boktr AB,
Lund 1989
ISSN 0038-0504

Den 17 januari gifte vi oss

Sven Magnusson
Anitha Dahlberg

Kärlek Förståelse Omtanke